

## Popiežius

Popiežius Pranciškus ŽINIA 2014-ŪJŪ METŲ PASAULINĖS MISIJŲ DIENOS PROGA	2
--	---

## Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus BAŽNYČIA: NAUJA SANDORA IR NAUJA TAUTA	3
BAŽNYČIOS VIENYBĖ IR ŠVENTUMAS	4

## Šventasis Sostas

Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija Aplinkraštis RAMYBĖS PALINKĖJIMO APEIGINĖ REIKŠMĖ MIŠIOSE	6
--	---

## Ganytojo žodis

KARDINOLO A. J. BAČKIO HOMILIJA ŠILUVOJE ŠVENČIANT ŠEIMŲ DIENĄ	8
--	---

## Homilijos

Į VESTUVIŲ PUOTĄ PAKVIESTI VISI / 28 eilinis sekmadienis (A)	9
PAKLUSNUMAS IR LAISVĖ / 29 eilinis sekmadienis (A)	10
NEATSKIRIAMA MEILĖ DIEVUI IR ARTIMUI / 30 eilinis sekmadienis (A)	11
VISŲ ŠVENTŲJŪ ŠVENTĖ	12
VĒLINĖS	13

## Straipsniai

Stefan Geiger PALYGINIMAI JĖZAUS SKELBIME	14
George Weigel EVANGELIŠKOJI KATALIKYBĖ. Gilioji XXI a. Bažnyčios reforma	19
Johannes Schelhas POREIKIS KVĖPUOTI. Mokantis vakaro maldos	26
AR KATALIKŲ TIKĖJIMAS GALI PADĖTI ĮVEIKTI DEPRESIJĄ?	27

## Bažnyčia Lietuvoje

Didieji Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlydai	29
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas	41
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	41
Europos lietuvių dvasininkų suvažiavimas	43

Popiežius Pranciškus

### Žinia 2014-ųjų metų Pasaulinės misijų dienos proga

Brangūs broliai ir seserys,

Dar ir šiandien yra gausybė Jėzaus Kristaus nepažįstančių žmonių. Todėl misija *ad gentes* ir toliau lieka neatidėliotinai skubi. Prie jos prisidėti pašaukti visi Bažnyčios nariai, nes Bažnyčia iš prigimties misionieriška: Bažnyčia gimė, kad „išeitų“. Pasaulinė misijų diena – puiki proga įvairių žemynų tikintiesiems malda ir konkrečiais solidarumo veiksmais įsipareigoti palaikyti jaunas Bažnyčias misijų teritorijose. Tai – malonės ir džiaugsmo kupina šventė. Malonės, nes Šventoji Dvasia, atsiųsta Tėvo, teikia išminties bei tvirtybės visiems, kurie paklūsta jo valiai. Džiaugsmo, nes Jėzus Kristus, Tėvo Sūnus, atsiųstas evangelizuoti pasaulio, palaiko ir lydi mūsų misionieriškus darbus. Būtent dėl to Jėzaus bei misionieriaujančių mokinių džiaugsmo norėčiau pasiūlyti biblinę ikoną, kurią atrandame Luko evangelijoje (plg. 10, 21–23).

1. Evangelistas pasakoja, kad Viešpats pasiuntė septyniasdešimt du mokinius po du į miestus ir vietas skelbti, kad Dievo karalystė prisiartino, ir rengti žmones susitikti su Jėzumi. Atlikę šią skelbimo misiją, mokiniai grįžo kupini džiaugsmo: džiaugsmas yra vyraujanti šio misionieravimo pirmutinės ir neužmirštamios patirties tema. Dieviškasis Mokytojas jiems pasakė: „Džiaukitės ne tuo, kad dvasios jums pavaldžios; džiaukitės, kad jūsų vardai įrašyti danguje“ (Lk 10, 20). Tą pačią valandą Jėzus pradžiugo Šventąja Dvasia ir prabilo: „Aš šlovinu tave, Tėve. <...> Atsigręžęs vien tik tai į mokinius, jis tarė: „Palaimintos akys, kurios regi, ką jūs regite“ (Lk 10, 21. 23).

Lukas pateikė tris scenas. Iš pradžių Jėzus kalba su mokiniais, tada kreipiasi į Tėvą ir vėl taria jiems žodį. Jėzus trokšta padaryti mokinius savo džiaugsmo dalininkais, – džiaugsmo, kuris kitoks nei jų išgyvenamas bei pastarąjį pranokstantis.

2. Mokiniai buvo *kupini džiaugsmo*, užsidegę, kad gali išlaisvinti žmones iš demonų. Tačiau Jėzus juos įspėja labiau džiaugtis ne gautąja galia, bet gautąja meile – tuo, „kad jūsų vardai įrašyti danguje“ (Lk 10, 20). Juk jiems iš tikro buvo leista patirti Dievo meilę ir dovano-tą galimybę ja pasidalyti. Ir dėl tos mokinių patirties Jėzus pajunta savo širdyje džiugų dėkingumą. Lukas tą džiaugsmą pateikia trejybinės bendrystės perspektyvoje: Jėzus „pradžiugo Šventąja Dvasia“, kreipėsi į

Tėvą ir Jį pašlovino. Ši nuoširdaus džiaugsmo akimirka kilo iš Jėzaus kaip Sūnaus stiprios meilės Tėvui, dangaus ir žemės Viešpačiui, paslėpusiam tai nuo išmintingųjų ir gudriųjų, o apreiškusiam mažutėliams (plg. Lk 10, 21). Dievas paslėpė ir apreiškė, o šioje šlovinimo maldoje pirmiausia išsiskiria apreiškimas. Ką Dievas apreiškė ir paslėpė? Savo Karalystės slėpinį, Dievo viešpatystę Jėzuje ir šėtono nugalėjimą.

Dievas visa tai paslėpė nuo tų, kurie pilni savęs ir mano žinantys viską. Jie yra tartum apakinti savo pačių išpuikimo ir nesuteikia erdvės Dievui. Į galvą nesunkiai ateina mintis apie kai kuriuos Jėzaus amžininkus, kuriuos jis yra ne kartą įspėjęs, tačiau tas pavojus egzistuoja visuomet bei gresia ir mums. „Mažutėliai“, priešingai, yra nuolankieji, paprastieji, neturtingieji, nustumtieji į paribį, neturintieji balso, išsekusieji ir engiamieji – Jėzus juos vadina „palaimintaisiais“. Iškart mintis krypsta į Mariją, Juozapą, Galilėjos žvejus ir mokinius, kuriuos Jėzus pašaukė tada, kai vaikščiojo skelbdamas Evangeliją.

3. „Taip, Tėve, nes tau taip patiko“ (Lk 10, 21). Šis Jėzaus šūksnis sietinas su *jo vidiniu džiūgavimu*. Žodis „patiko“ apibūdina Tėvo išganomąjį ir geranorišką planą žmonių atžvilgiu. Jėzus džiūgauja dėl šio dieviškojo gerumo, dėl to, kad Tėvas panoro mylėti žmones tokia pačia meile, kokia Jis myli Sūnų. Be to, Lukas primena panašų Marijos džiūgavimą: „Mano siela šlovina Viešpatį, mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju“ (Lk 1, 47). Čia kalbama apie Gerąją Naujieną, vedančią į išganymą. Marija, nešiojanti savo iščiose Jėzų, tobulą Evangelizuo-toją, susitinka su Elzbieta ir, pradžiugusi Šventąja Dvasia, gieda *Magnificat*. Jėzus, regėdamas sėkmingą savo mokinių misijos baigtį ir džiaugsmą dėl to, pradžiunga Šventąja Dvasia ir malda kreipiasi į Tėvą. Abiem atvejais džiaugiamasi išganymu, nes ta meilė, kuria Dievas myli Sūnų, galop mus pasiekia ir, Šventosios Dvasios veikimu, apgaubia, įleidžia į Trejybės gyvenimą.

Tėvas yra džiaugsmo šaltinis. Sūnus tą džiaugsmą apreiškia, o Šventoji Dvasia įkvepia. Pašlovinęs Tėvą, Jėzus, pasak evangelisto Mato, iškart pakviečia: „At-eikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti: aš jus atgaivinsiu! Imkite ant pečių mano jungą ir mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies, ir jūs rasite savo sieloms atgaivą. Mano jungas švelnus, mano našta lengva“ (11, 28–30). „Evangelijos džiaugsmo prisipildo širdys ir gyvenimas visų, kurie sutinka Kristų. Tie, kurie leidžiasi būti jo išgelbėjami, yra išlaisvinami iš nuodėmės, liūdesio, vidinės tuštumos ir vienatvės. Džiaugsmas visada gimsta ir atgimsta su Jėzumi Kristumi“ (Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 1).

Mergelė Marija susitikimą su Jėzumi patyrė nepakartojamam būdu, ir tai tapo „*causa nostrae laetitiae*“. Mokiniai, priešingai, pašaukti sekti Jėzų ir jo išsiųsti evangelizuoti (plg. Mk 3, 14) buvo pripildyti džiaugsmo. Kodėl mes neįbrendame į tą džiaugsmo upę?

4. „Šiandieniam, įvairialypės bei gniuždančio vartojimo pasiūlos kupiname pasaulyje didelis pavojus yra individualistinis liūdesys, kylantis iš pernelyg patenkintos, bet geidžiančios širdies, iš liguistos paviršutiniškų malonumų paieškos, iš užsisklendusios sąmonės“ (Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 2). Todėl žmonija jaučia didžiulį poreikį semtis iš Kristaus atnešto išganymo. Mokiniai yra tie, kurie leidžiasi būti nuolat pagaunami Jėzaus meilės bei paženklinami ugingos aistros Dievo karalystei, kad taptų Evangelijos džiaugsmo nešėjais. Visi Viešpaties mokiniai pašaukti žadinti evangelizacijos džiaugsmą. Vyskupams, kurie pirmutiniai atsakingi už skelbimą, tenka užduotis skatinti vietinę Bažnyčią vieningai įsipareigoti misionieriauti suvokiant, kad Jėzaus Kristaus perteikimo džiaugsmas reiškiasi pastangomis skelbti toliausiose vietose, taip pat nuolat leidžiantis į savo teritorijos paribius, kur laukia daug vargdienių.

Daug kur trūksta pašaukimų į kunigystę ir pašvęstą gyvenimą. Dažnai dėl to kaltas užkrečiamas užsidegimo apaštalauti stygius bendruomenėse, o dėl entuziazmo stokos jos neatrodo patrauklios. Evangelijos džiaugsmas kyla iš susitikimo su Kristumi ir dalijimosi su vargšais. Todėl raginu parapienes bendruomenes, draugijas ir grupes intensyviai gyventi brolyste, kuri grįsta Kristaus meile ir yra dėmesinga labiausiai vargstančiųjų poreikiams. Kur džiaugsmas, užsidegimas, troškimas nešti Kristų kitiems, ten randasi ir tikrų pašaukimų. Neužmirštinis ir pasauliečių pašaukimas misionieriauti. Šiandienėje Bažnyčioje tikintys pasauliečiai geriau suvokia savo tapatybę bei misiją, taip pat tai, kad jie pašaukti imtis vis reikšmingesnio vaidmens skleidžiant Evangeliją. Todėl svarbu juos tinkamai rengti veiksmingai apaštalauti.

5. „Dievas myli linksmą davėją“ (2 Kor 9, 7). Pasaulinė misijų diena taip pat yra proga atgaivinti troškimą bei moralinę pareigą džiugiai dalyvauti misijoje *ad gentes*. Asmeninis piniginis indėlis yra mūsų saviukos pirmiausia Viešpačiui ir paskui broliams ženklas, nes materialinė auka tampa priemone evangelizuoti meile grįstą žmoniją.

Brangūs broliai ir seserys! Šią Pasaulinę misijų dieną mano mintys krypsta į visas vietines Bažnyčias. Neleiskime niekam atimti iš mūsų evangelizacijos džiaugsmo! Kviečiu panirti į Evangelijos džiaugsmą ir puoselėti meilę, gebančią apšviesti jūsų pašaukimą ir

misiją. Raginu, tartum leidžiantis į vidinę piligriminę kelionę, prisiminti „pirmąją meilę“, kuria Viešpats Jėzus Kristus sušildė kiekvieno širdį, siekiant ne kokio nors nostalgijos jausmo, bet išstvermingo džiaugsmo. Viešpaties mokinys niekada nenustos džiaugtis būdamas su Juo, vykdydamas Jo valią, dalydamasis tikėjimu, viltimi ir evangeline meile.

Savo maldą kreipkime į Mariją, nuolankios ir džiugios evangelizacijos pavyzdį, kad Bažnyčia taptų namais daugeliui, motina visoms tautoms ir įgalintų gimti naują pasaulį.

Vatikanas, 2014 m. birželio 8-oji, Sekminių iškilmė

PRANCIŠKUS



Popiežius Pranciškus

## Bažnyčia: nauja sandora ir nauja tauta

2014 m. rugpjūčio 6 d.

Ankstesnėse katechezėse matėme, kaip Bažnyčia sudaro tautą, parengtą Dievo su meile ir kantrybe, tai tautai mes visi esame pašaukti priklausyti. Šiandien norėčiau pabrėžti tą būdingą šiai tautai naujovę. Iš tikrųjų kalbama apie naują tautą, pagrįstą nauja sandora, kurią Viešpats Jėzus įsteigė dovanodamas savo gyvybę. Šis naujumas nepaneigia ankstesnės kelionės ir nėra jai priešingas, bet veda pirmyn, veda į išsipildymą.

Yra labai reikšminga figūra, kuri veikia kaip Senojo ir Naujojo Testamento jungiamoji grandis: tai Jonas Krikštytojas. Pasak sinoptinių Evangelijų, jis yra „pirtakas“, parengiantis Viešpaties atėjimui, paruošiantis žmonių širdis atsiversti ir priimti Dievo paguodą, kuri jau čia pat. Pasak Jono evangelijos, jis yra „liudytojas“, nes leidžia mums atpažinti Jėzuje Tą, kuris ateina iš aukštybių, kad atleistų mūsų nuodėmes ir padarytų savo tautą sau sužadėtine, naujosios žmonijos pirmiena. Jonas Krikštytojas, būdamas „pirtakas“ ir „liudytojas“, atlieka kertinį vaidmenį visame Rašte, nes jis sudaro tiltą tarp Senojo Testamento pažado ir jo išsipildymo, tarp pranašysčių ir jų įgyvendinimo Jėzuje Kristuje. Savo liudijimu Jonas mums nurodo Jėzų, kviečia juo sekti ir kalba mums be užuolankų, kad tai reikalauja nuolankumo, atgailos ir atsivertimo: tai kvietimas siekti nuolankumo, atgailos ir atsivertimo.

Kaip Mozė sudarė sandorą su Dievu ant Sinajaus kalno gauto įstatymo pagrindu, taip ir Jėzus nuo Galilėjos ežero pakrantės kalvos duoda savo mokiniams ir miniai naują mokymą, prasidedantį Palaiminimais. Mozė duoda Įstatymą ant Sinajaus kalno, o Jėzus, naujasis Mozė, duoda Įstatymą ant Galilėjos ežero kalvos šlaito. Palaiminimai yra kelias, kurį Dievas mums nurodo kaip atsakymą į įgimtą žmogaus laimės troškimą, jie tobulai atbaigia Senojo Testamento įsakymus. Mes esame įpratę įsiminti dešimtį įsakymų – be abejo, jūs visi juos žinote, mokėtės per katekizmo pamokas, – bet nesame įpratę kartoti Palaiminimų. Tačiau pabandykime juos įsiminti ir išpausti į savo širdį. Padarykime taip: aš sakysiu juos po vieną, o jūs kartosite. Ar gerai?

Pirmasis: „Palaiminti beturčiai dvasia, nes jų yra Dangaus Karalystė“. [Žmonės kartoja]

„Palaiminti liūdintys, nes jie bus paguosti.“ [Žmonės kartoja]

„Palaiminti romieji, nes jie paveldės žemę.“ [Žmonės kartoja]

„Palaiminti alkstantys ir trokštantys teismo, nes jie bus pasotinti.“ [Žmonės kartoja]

„Palaiminti gailėstingieji, nes jie susilauks gailėstingumo.“ [Žmonės kartoja]

„Palaiminti tyraširdžiai, nes jie regės Dievą.“ [Žmonės kartoja]

„Palaiminti taikdariai, nes jie bus vadinami Dievo vaikais.“ [Žmonės kartoja]

„Palaiminti persekiojami dėl teismo, nes jų yra Dangaus Karalystė.“ [Žmonės kartoja]

„Palaiminti jūs, kai dėl manęs jus niekina ir persekioja bei meluodami visaip šmeižia.“ Padėsiu jums [kartoja su žmonėmis]: „Palaiminti jūs, kai dėl manęs jus niekina ir persekioja bei meluodami visaip šmeižia.“

„Būkite linksmi ir džiūgaukite, nes jūsų laukia gausus atlygis danguje.“ [Žmonės kartoja]

Labai gerai! Bet padarykime dar vieną dalyką: užduodu jums namų darbą. Pasiimkite Evangeliją, kurią nešiojatės su savimi... Atsimenate, visuomet turėtumėte nešiotis su savimi mažą Evangelijų knygelę rankinėje ar kišenėje, visuomet; tą, kurią turite namie. Taigi nešiotis Evangeliją, ir pirmuosiuose Mato skyriuose – manau, kad penktame – rasite Palaiminimus. Šiandien, rytoj namie perskaitykite juos. Ar padarysite tai? [Žmonės atsako: Taip!] Perskaitykite, kad nepamirštumėte jų, nes tai yra Jėzaus mums duotas Įstatymas. Ar padarysite tai? Ačiū.

Šiuose žodžiuose yra visa Kristaus atnešta naujovė, visas Kristaus naujumas yra šiuose žodžiuose. Iš tikrųjų Palaiminimai yra Jėzaus atvaizdas, jo gyvenimo būdas. Tai kelias į tikrą laimę, ir tuo keliu mes taip pat galime keliauti su Jėzaus mums duodama malone.

Be Naujojo Įstatymo, Jėzus mums taip pat duoda „protokolą“, pagal kurį būsime teisiami. Pasaulio pabaigoje mes būsime teisiami. Kokie klausimai bus mums užduoti? Ko mūsų paklaus? Koks tas protokolas, pagal kurį teisėjas mus teis? Jį randame Mato evangelijos 25 skyriuje. Šiandienos užduotis yra perskaityti Mato evangelijos 5 skyrių, kur pateikiami Palaiminimai; taip pat perskaityti 25 skyrių, kur yra protokolas, klausimai, kurie mums bus užduoti Teismo dieną. Mes neturėsime titulų, kreditų ar privilegijų, kuriais galėtume remtis. Viešpats mus atpažins, jei savo ruožtu mes atpažinome jį beturtyje, alkanajame, varguolyje ir atstumtajame, kenčiančiame ir vienišajame... Tai vienas iš pamatinių kriterijų vertinant mūsų krikščioniškąjį gyvenimą, pagal kurį Jėzus mus ragina lygiuotis kiekvieną dieną. Skaitau Palaiminimus ir maštau, koks turi būti mano krikščioniškasis gyvenimas, tuomet tiriu savo sąžinę pagal Mato 25-ąjį skyrių. Kiekvieną dieną: padariau tai, padariau tai, padariau tai... tai bus mums naudinga! Tai paprasti, bet konkretūs dalykai.

Brangūs bičiuliai, naujoji sandora iš tikrųjų ir yra atpažinti save Kristuje, apgaubtą Dievo gailėstingumo ir užuojautos. Tai pripildo mūsų širdį džiaugsmo, dėl to mūsų gyvenimas tampa gražus ir tikėtinas Dievo meilės liudijimas visiems mūsų kasdien sutinkamiems broliams ir seserims. Atsiminkite namų darbą! Mato 5-asis ir Mato 25-asis skyriai. Ačiū!

Popiežius Pranciškus

### Bažnyčios vienybė ir šventumas

2014 m. rugpjūčio 27 d.

Kiekvieną kartą, kalbėdami *Credo* ir atnaujindami savo tikėjimo išpažinimą, mes patvirtiname, kad Bažnyčia yra „viena“ ir „šventa“. Ji yra *viena*, nes kilusi iš trivienio Dievo, vienybės ir pilnutinės bendrystės slėpinio. Bažnyčia yra *šventa*, kadangi ji yra įsteigta Jėzaus Kristaus, gaivinama Šventosios Dvasios, pilna jo meilės ir išganymo. Ji yra šventa, tačiau tuo pat metu ir sudaryta iš nusidėjėlių, iš mūsų visų, nusidėjėlių, kasdien patiriančių savo trapumą ir vargingumą. Taigi mūsų išpažįstamas tikėjimas ragina mus atsiversti, išdrįsti kasdien gyventi vienybe ir šventumu, o jeigu nesame vieningi, jei nesame šventi, vadinasi, nesame ištikimi Jėzui. Tačiau Jėzus nepalieka mūsų vienu, jis neapleidžia savo Bažnyčios! Jis keliauja su mumis ir mus supranta. Jis supranta mūsų silpnybes, mūsų nuodėmes, visuomet mums atleidžia, jeigu leidžiame

jam mums atleisti. Jis visuomet su mumis padėdamas mums tapti mažiau nuodėmingiems, šventesniems ir vieningesniems.

Pirmoji paguoda kyla iš to, kad Jėzus *labai meldėsi dėl savo mokinių vienybės*. Paskutinės vakarienės maldoje Jėzus primygtinai meldė: „Tėve, tegu visi bus viena.“ Jis meldė vienybės ir artinantis kančias, kai buvo pasirengęs aukoti savo gyvenimą už mus. Esame kviečiami tai vis iš naujo skaityti ir apmąstyti vienoje iš labiausiai jaudinančių Evangelijos pagal Joną 17 skyriaus ištraukų (plg. *Jn 17, 11. 21–23*). Gera žinoti, kad Viešpats prieš pat mirtį rūpinosi ne savimi, bet galvojo apie mus. Savo jaudinančiame dialoge su Tėvu jis meldė būtent to, kad būtume vienybėje su juo ir vieni su kitais. Šiais žodžiais Jėzus tapo mūsų užtarėju pas Tėvą, kad ir mes galėtume įžengti į visišką meilės bendrystę su juo; tuo pat metu jis patikėjo mums tarsi savo dvasinį testamentą, kad vienybė vis labiau taptų išskirtiniu mūsų krikščionių bendruomenių požymiu ir gražiausiu atsakymu kiekvienam klausiančiam apie mumyse gyvenančią viltį (plg. *1 Pt 3, 15*).

„Tegul visi bus viena! Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavėje, tegul ir jie bus viena mumyse, kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs“ (*Jn 17, 21*). Bažnyčia nuo pat pradžių siekė įvykdyti šį tikslą, kuris buvo toks svarbus Jėzaus širdžiai. Apaštalų darbai mums primena, jog pirmieji krikščionys pasižymėjo tuo, kad buvo „vienos širdies ir vienos sielos“ (*Apd 4, 32*); apaštalas Paulius ragino savo bendruomenes nepamiršti, kad jie yra vienas kūnas (*1 Kor 12, 3*). Tačiau patirtis mums rodo *daugybę nuodėmių vienybei*. Turime omenyje ne tik schizmas, bet ir labai įprastus nusižengimus mūsų bendruomenėse, „parapines nuodėmes“, nuodėmes parapijose.

Mūsų parapijos, kurios pašauktos būti dalijimosi ir bendrystės vietomis, kartais iš tikrųjų būna liūdnai pažymėtos įgeidžiais, pavydu ir antipatija... Ir apkalbomis, kurias kiekvienas perduoda toliau. Parapijose tiek daug apkalbų! Tai nėra gerai. Pavyzdžiui, kai kas nors išrenkamas draugijos pirmininku, jis apkalbamas. O išrinkta atsakingoji už katechezę taip pat neišvengia apkalbų. Tačiau tai nėra Bažnyčia. To nedera daryti, mes taip neturėtume elgtis! Reikia prašyti Viešpaties malonės, kad to nedarytume. Taip atsitinka, kai siekiame būti pirmoje vietoje; kai pastatome save, savo asmenines ambicijas, savo požiūrį į dalykus centre ir kai teisiame kitus; kai žvelgiame į savo brolių klaidas, užuot žvelgę į jų talentus. Kai suteikiame daugiau svarbos tam, kas mus skiria, užuot suteikę tam, ką turime bendro...

Sykį vienoje vyskupijoje, kur buvau anksčiau, girdėjau gražų ir įdomų komentarą. Buvo kalbama apie senyvą

moterį, kuri visą gyvenimą dirbo parapijoje, o gerai ją pažinojęs asmuo sakė: „Ši moteris niekuomet kitų nekritikavo, nesileido į apkalbas, ji visuomet šypsojosi.“ Tokia moteris galėtų būti rytoj kanonizuota! Tai geras pavyzdys. Žvelgdami į Bažnyčios istoriją matome daugybę susiskaldymų tarp krikščionių. Net dabar esame susiskaldę. Taip pat istorijos būvyje mes, krikščionys, kariavome dėl teologinių skirtumų. Prisiminkime Trisdešimties metų karą. Tačiau tai nekrikščioniška. Turime dirbuotis dėl krikščionių vienybės, eiti vienybės, kurios troško ir meldė Jėzus, keliu.

Žvelgdami į visa tai, turime *rimtai patikrinti sąžinę*. Krikščionių bendruomenėje *susiskaldymas yra viena sunkiausių nuodėmių*, nes tai padaro bendruomenę ne Dievo, bet velnio veikimo ženklu, – jis yra tas, kuris skaldo, griaua santykius, įperša kaltinimus... Susiskaldymas krikščionių bendruomenėje – ar tai būtų mokykloje, parapijoje ar draugijoje – yra labai sunki nuodėmė, nes tai velnio darbas. Dievas savo ruožtu nori, kad mes ugdytumės gebėjimą svingingai priimti, atleisti ir mylėti vienas kitą, būti vis labiau panašūs į Jį, kuris yra bendrystė ir meilė. Bažnyčios šventumas glūdi tame: ji atpažįsta save kaip Dievo atvaizdą, užliejamą jo gailestingumo ir malonės.

Brangūs bičiuliai, tegu mūsų širdyse skamba Jėzaus žodžiai: „Palaiminti taikdariai: jie bus vadinami Dievo vaikais“ (*Mt 5, 9*). Nuoširdžiai prašykime atleidimo dėl visų tų atvejų, kai mes sudarėme dingstį susiskaldymui ar nesusipratimams bendruomenių viduje, gerai žinodami, kad bendrystė tegali būti pasiekama nuolat atsiverčiant. Kas yra atsivertimas? Tai prašyti Viešpaties malonės nekalbėti apie kitus blogai, nekritikuoti, neapkalbinėti, mylėti kiekvieną. Tai malonė, kurią Viešpats mums duoda. Tai reiškia širdies atsivertimą. Prašykime, kad mūsų santykių kasdienis audinys taptų vis gražesniu ir džiaugsmingesniu santykio tarp Jėzaus ir Tėvo atspindžiu.

Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija

Aplinkraštis

## Ramybės palinkėjimo apeiginė reikšmė Mišiose

1. „Aš jums palieku ramybę, duodu jums savo ramybę“ (Jn 14, 27) – šiais žodžiais susirinkusiems Aukštutiniame kambaryje mokiniams Jėzus žada ramybės dovaną, prieš eidamas pasitikti savo kančios, kad įdiegtų juose džiaugsmingą tikrumą dėl jo nuolatinio buvimo. Prisikėlęs Viešpats įvykdo šį pažadą atsirasdamas tarp jų toje vietoje, kur jie dėl žydų baimės buvo susirinkę, ir tardamas „Ramybė jums“ (plg. Jn 20, 19–23). Kristaus ramybė yra atpirkimo vaisius, kuriį jis atnešė į pasaulį savo mirtimi ir prisikėlimu – dovana, kurią prisikėlęs Viešpats ir šiaudien toliau dovanoja savo Bažnyčiai, susirinkusiai švęsti Eucharistijos, kad liudytų tai kasdieniame gyvenime.

2. Romos liturginėje tradicijoje ramybės palinkima prieš šventąją Komuniją, ir šis palinkėjimas turi ypatingą teologinę reikšmę. Velykų slėpinio eucharistinėje kontempliacijoje jis siejamas su prisikėlusio Kristaus, esančio ant altoriaus, „velykiniu pabučiavimu“ (1) – kitaip negu kitoje liturginėse tradicijose, įkvėptose šv. Mato evangelijos ištraukos (plg. Mt 5, 23). Apeigos, kuriomis pasirengiama Komunijai, sudaro struktūrinę vienovę, kurioje kiekvienas apeigų elementas turi savo reikšmę ir prisideda prie visos apeiginės sekos, vedančios į sakramentinį dalyvavimą švenčiamame slėpinyje. Todėl ramybės palinkėjimo vieta yra tarp Viešpaties maldos, prie kurios jungiamas embolizmas, parengiantis ramybės palinkėjimui, ir Duonos laužymo, kuriuo Dievo Avinėlio maldaujama, kad duotų mums savo ramybę. Šiuo ženklu, kurio „funkcija yra parodyti ramybę, bendrystę ir meilę“ (2), Bažnyčia meldžia ramybės ir vienybės sau ir visai žmonijos šeimai, o tikintieji vienas kitam išreiškia bažnytinę bendrystę ir tarpusavio meilę prieš priimdami sakramentinę Komuniją“ (3), tai yra Viešpaties Kristaus Kūną.

3. Posinodiniame apaštališkajame paraginime *Sacramentum caritatis* popiežius Benediktas XVI patikėjo šiai kongregacijai kompetenciją apsvarstyti klausimus dėl ramybės palinkėjimo (4), idant būtų išlaikytas Eucharistijos šventimo sakralumas ir slėpinio suvokimas sakramentinės Komunjijos priėmimo momentu: „Eucharistija savo prigimtimi yra ramybės sakramentas. Šis Eucharistijos slėpinio matmuo ypatingu liturginiame šventime būdu išreiškiamas ramybės apeiga. Tai neabejotinai labai vertingas ženklas (plg. Jn 14, 27). Mūsų konfliktų naštos taip baisiai slegiamais laikais šiam veiksmui ypatinga reikšmė tenka ir bendrosios jause-

nos aspektu, Bažnyčiai vis labiau kaip savą suvokiant užduotį melsti Viešpatį ramybės ir vienybės dovanos sau ir visai žmonijai. <...> Visa tai leidžia suprasti emocijų intensyvumą, dažnai lydintį liturginį ramybės apeigos šventimą. Vis dėlto Vyskupų sinodas šiame kontekste pabrėžė, jog tikslinga šį veiksma, galintį įgyti perdėtų formų ir kaip tik prieš pat Komuniją sukelti tam tikrą sąmyšį, atlikti santūriau. Pravartu priminti, kad santūrumas, būtinas šventimo tinkamai aplinkai išlaikyti, jokių būdu nesumenkina didelės šio veiksmo vertės, pavyzdžiui, kai apsiribojama ramybės ženklu pasikeisti su greta esančiais žmonėmis“ (5).

4. Popiežius Benediktas XVI ne tik nušvietė tikrąją šios apeigos ir ramybės palinkėjimo prasmę, bet ir pabrėžė jo didžią reikšmę krikščionims, kurie savo malda ir liudijimu padeda numaldyti giliausią ir labiausiai trikdantį šiuolaikinės žmonijos nerimą. Atsižvelgdamas į visa tai, jis iš naujo pakvietė pasirūpinti šia apeiga, kad šis liturginis veiksmas būtų atliekamas su religiniu jautrumu ir blaivumu.

5. Popiežiaus Benedikto XVI prašymu ši dikasterija 2008 m. gegužės mėnesį kreipėsi į vyskupų konferencijas, siekdama sužinoti jų nuomonę, ar išlaikyti ramybės palinkėjimą prieš Komuniją, kaip yra dabar, ar perkelti jį kitur siekiant pagerinti šio ženklo atlikimą ir supratimą. Nuodugniai apsvarsčius nutarta, kad Romos liturgijoje tinka išlaikyti ramybės palinkėjimo apeigą jos tradicinėje vietoje, nedarant struktūrinių pokyčių Romos mišiole. Čia pateikiamose praktinėse gairėse nurodoma, kaip geriau paaiškinti ramybės palinkėjimo turinį ir suteikti santūrumo kraštutinėms išraiškos formoms, keliančioms sumaištį liturginiame sambūryje prieš Komuniją.

6. Šią temą apsvarstyti yra svarbu. Jeigu tikintieji savo apeiginiais veiksmais nesuvokia ir vieni kitiems neparodo tikrosios ramybės palinkėjimo apeigos prasmės, krikščioniškoji ramybės samprata sumenkinama, o jų vaisingam dalyvavimui Eucharistijoje pakenkiama. Todėl grįžtant prie ankstesnių svarstymų, kurie galėtų būti tinkamos katechezės pagrindas, pateikiant kai kurias gaires, vyskupų konferencijoms siūloma išmintingai apsvarstyti keletą praktinių pasiūlymų.

a) Kartą ir visiems laikams dera paaiškinti, kad ramybės palinkėjimo apeiga jau turi savo gilią maldos ir ramybės palinkėjimo prasmę Eucharistijos kontekste. Mišių dalyviai, tinkamai vieni kitiems palinkėdami ramybės, praturtina pačios apeigos prasmę ir suteikia jai pilnesnę išraišką. Todėl visiškai teisinga teigti, kad kalbama ne apie „mechanišką“ tikinčiųjų kvietimą pasidalyti ramybės palinkėjimu. Jeigu numatoma, kad dėl ypatingų aplinkybių tai nebus tinkamai daroma arba

jeigu pedagoginiu požiūriu tam tikromis progomis nepakankamai išmintinga tai daryti, ramybės palinkėjimas gali būti, o kartais net turėtų būti praleidžiamas. Verta prisiminti Mišiolio rubriką, kurioje nurodoma: „Tuomet, jei tinkama, diakonas arba kunigas priduria: „Palinkėkite vieni kitiems ramybės“ (6).

b) Šių svarstymų pagrindu galima patarti, kad publikuojant trečiąjį Romos mišiolio tipinio leidimo vertimą arba rengiant to paties Mišiolio naujus leidimus ateityje vyskupų konferencijos apsvaistytų, ar netiktų pakeisti anksčiau nustatytą ramybės palinkėjimo būdą. Pavyzdžiui, anksčiau pasirinktus familiarius ar profaniškus pasveikinimo gestus po kurio laiko patirties galėtų pakeisti kiti, labiau tinkami gestai.

c) Bet kuriuo atveju per ramybės palinkėjimą būtina vengti tokių piktnaudžiavimų:

- ramybės giesmės, nenumatytos Romos apeigose, įtraukimo (7);
- tikinčiųjų judėjimo iš vietų dalijantis ramybės palinkėjimo ženklu tarpusavyje;
- kunigo pasišalinimo nuo altoriaus palinkint ramybės kai kuriems tikintiesiems;
- tam tikromis progomis, pavyzdžiui, Velykų ar Kalėdų iškilmėse, taip pat švenčiant Krikštą, Pirmąją Komuniją, Sutvirtinimą ir Santuoką, Šventimus, vienuolinius įžadus ar laidotuves vengti ramybės palinkėjimą paversti proga išreikšti pasveikinimus, palinkėjimus ar užuojautą Mišių dalyviams (8).

d) Vyskupų konferencijos yra taip pat kviečiamos parengti liturginę katechezę apie ramybės palinkėjimo apeigos prasmę Romos liturgijoje ir tinkamą jos įgyvendinimą švenčiant Mišias. Atsižvelgdama į tai Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija prie šio aplinkraščio priduria kai kurias naudingas gaires.

7. Glaudus ryšys tarp *lex orandi* ir *lex credendi* akivaizdžiai turi būti išplėstas taip pat į *lex vivendi*. Šiandien katalikams tenkantį tvirtą įsipareigojimą kurti teisingesnį ir taikingesnį pasaulį lydi gilesnis krikščioniškosios ramybės suvokimas, ir tai dideliu mastu priklauso nuo to tvirtumo, su kuriuo mūsų dalinės Bažnyčios priima ramybės dovana, jos šaukiasi ir išreiškia ją švęsdamos liturgiją. Šiame dalyke turi būti primygtinai pabrėžiami ir skatinami vaisingi žingsniai pirmyn, nes nuo to priklauso mūsų dalyvavimo Eucharistijoje kokybė, taip pat mūsų veiksmingas tapatinimasis su evangeliniuose palaiminimuose minimais taikdariais (plg. *Mt* 5, 9 ir t.).

8. Galiausiai vyskupai ir jų vadovaujami kunigai raginami rūpestingai apsvaistyti šiuos pastebėjimus ir pagilinti ramybės apeigos prasmę Mišių šventime, dvasinio

ir liturginio ugdymo srityje bei tikintiesiems skirtoje tinkamoje katechezėje. Kristus yra mūsų ramybė (plg. *Ef* 2, 14), dieviškoji ramybė, paskelbta pranašų ir angelų, kurią jis atnešė į pasaulį per Velykų slėpinį. Šios prisikėlusio Viešpaties ramybės liturginio šventimo metu yra šaukiamasi, ji skelbiama ir skleidžiama net žmogiškaisiais veiksmais, kurie pakylėjami į sakralinę plotmę.

2014 m. birželio 7 d. popiežius Pranciškus patvirtino tai, apie ką rašoma šiame Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacijos aplinkraštyje, ir nurodė jį paskelbti.

Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija,  
Roma, 2014 m. birželio 8 d. Sekminės

Prefektas  
Kardinolas Antonio Cañizares Llovera

Sekretorius  
Arkivyskupas Arthur Roche

## Nuorodos

- (1) Plg. *Missale Romanum ex decreto SS. Concilii Tridentini restitutum summorum pontificum cura recognitum, Editio typica, 1962, Ritus servandus, X, 3.*
- (2) Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija. Instrukcija *Redemptionis sacramentum* (2004 03 25), 71: AAS 96 (2004) 571.
- (3) *Missale Romanum, ex decreto sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli Pp. VI promulgatum, Ioannis Pauli Pp. II cura recognitum, editio typica tertia, diei 20 aprilis 2000, Typis vaticanis, reimpressio emendata 2008, Institutio Generalis Missalis Romani, n. 82.* Plg. Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis* (2007 02 22), 49: AAS 99 (2007) 143.
- (4) Plg. Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis* (2007 02 22), 49.
- (5) Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis* (2007 02 22), 49.
- (6) *Missale Romanum, Ordo Missae, n. 128.*
- (7) Romos apeigose pagal tradiciją nenumatoma ramybės giesmė, nes skiriamas tik trumpas laikas palinkėti ramybės arčiausiai esantiems. Ramybės giesmė reikėtų skirti kur kas daugiau laiko ramybei palinkėti.
- (8) Plg. *Institutio Generalis Missalis Romani, n. 82: „Dera, kad kiekvienas žmogus santūriai palinkėtų ramybės tik arčiausiai esantiems“; n. 154: „Kunigas gali palinkėti ramybės patarnautojams, tačiau likdamas presbiterijoje, kad nebūtų trikdomas šventimas. Esant pagrindui, jei nori, jis gali taip pat ramybės palinkėti nedidelei tikinčiųjų grupei“; Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija. Instrukcija *Redemptionis sacramentum* (2004 03 25), 72.*

### Kardinolo A. J. Bačkio homilija Šiluvoje švenčiant Šeimų dieną

2014 m. rugsėjo 14 d.

Brangūs tikintieji,

Nuoširdžiai sveikinu visus susirinkusius pagerbti Dievo Motinos jos Gimimo šventėje ir drauge su ja pasimelsti už mūsų šeimas, prašyti joms gilaus tikėjimo bei patvaraus džiaugsmo.

Švenčiausios Mergelės Gimimas yra nuostabi šventė, pripildanti mus džiaugsmo ir vilties, nes ji visam pasauliui buvo išganymo aušra ir viltis. Dievas Mariją išsirinko ir patikėjo jai gražiausią misiją pasaulyje – būti žmonijos Išganytojo Motina. Dievas panoro ateiti į pasaulį šeimoje, gimti iš Motinos, tuo dar labiau suteikdamas šeimai šventumo vertę.

Marija sutiko priimti Dievo jai skirtą pašaukimą. Vien žmogiškomis jėgomis ši misija jai būtų neįmanoma. Todėl Marijos gyvenimą lydėjo ypatinga Dievo globa ir joje pasireiškė Šventosios Dvasios veikimas. Marijos nuolankus „taip“ Dievo valiai atvėrė kelią Dievo malonei jos gyvenime. Ji tikėjo Dievo pažadu ir nuoširdžiai bendradarbiavo su jo malone. Būtent iš čia kyla Marijos džiaugsmas ir pasitikėjimas Viešpačiu ne tik Apreiškimo metu, bet ir sunkiomis aplinkybėmis: Jėzui gimstant Betliejuje, tremties į Egiptą metu, matant žmonių priešišumą jos Sūnui, o ypač Kristaus nukryžiuavimo momentu. Visur ji įžvelgė Apvaizdos veikimą ir visiškai Juo pasitikėjo. Tikėjimas jai padėjo kryžiuje pamatyti išganymo prasmę. Po kryžiumi stovinti Dievo Motina tapo Bažnyčios Motina.

Šiandien visuotinė Bažnyčia švenčia Kryžiaus išaukštinimo šventę. Mes suprantame, kad kryžius yra prisikėlimo sąlyga, išganymo priemonė. Marija yra neatskiriama nuo Kristaus kryžiaus, nes ji dalijosi su savo Sūnumi jo kančia ir troškimu išgelbėti pasaulį nuo nuodėmės. Kas padėjo Motinai išstovėti po Sūnaus kryžiumi? Iš kur ji sėmėsi jėgų išbūti iki galo, tikėti Dievo pergale? Iš tikėjimas ir pasitikėjimo Dievu, kuris pažadėjo, kad viskas išeina į gera mylintiems Dievą, būtent jo valia pašauktiesiems (Rom 8, 28). Marija, priimdama iš Dievo rankų savo gyvenimą ir misiją, niekada nuo jo neatsiskyrė, ji liko ištikima Viešpaties veikimui savo gyvenime. Kryžiuje ji matė Gyvenimą, kurį Dievas dovanoja Ji tikintiems. Ji suprato ir sutiko, kad kryžius būtų ir jos gyvenimo dalis. Todėl Marijos širdis, nors ir slegiama skausmo dėl mylimo Sūnaus kančios, nepaliovė giedoti: „Mano siela šlovina Viešpatį, mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju“ (Lk 1, 47).

Marijos gyvenimas Šeimos metų fone ragina ir mus džiaugtis. Gal sakysite, kad šiandien džiaugsmas yra pernelyg trapus ir trumpalaikis; kad daugybė sunkumų pasigrobia iš šeimos laimę ir veda į neviltį. Gerai suprantu jūsų nerimą. Atrodo, kad šiandien šeima panaši į valtį šelstančioje jūroje. Ji blaškoma visokių iškreipto mokymo bangų, neištikimybės ir nepastovumo audrų. Iš šeimos bandoma atimti jos grožį, jos stiprybę. Tam net yra kuriami nauji įstatymai, kurie, užuot saugoję ir globoję šeimą, ją ardo ir griaua.

Šeimos metų šūkis – „Kad jumyse būtų manasis džiaugsmas ir kad jūsų džiaugsmui nieko netrūktų“ (Jn 15, 11) – atrodo sunkiai pasiekiamas. Ar iš viso įmanoma, kad mūsų džiaugsmui nieko netrūktų? Ir kaip įmanoma tai pasiekti?

Jėzus žinojo, kad mūsų džiaugsmas yra trapus. Todėl ir pasakė, kad jumyse būtų *manasis džiaugsmas*. Tik Dievo džiaugsmas mumyse yra amžinas ir pastovus. Marijos džiaugsmas kilo iš jos artumo su Kristumi. Jis buvo jos džiaugsmo ir laimės versmė. Santuokos sakramento metu jaunavedžiai sutinka į savo šeimą priimti Kristų. Čia yra Santuokos sakramento prasmė. Tai nėra tik gražūs žodžiai, gražios apeigos. Tai tikrovė, kuri tampa šeimos gyvybingumo ir išlikimo garantu.

„Dievas yra meilė“ (1 Jn 4, 8), – sako šv. Jonas. Tik tuomet nepristigsite meilės, kai jūsų šeimose bus gyvas Meilės šaltinis, kurio nepajėgia išdžiovinti jokios negandos, jokie sunkumai jo neįveikia. Dievas trokšta būti jūsų šeimų meilės šaltiniu.

Susitikime su šeimomis Romoje (2013 10 27) Šventasis Tėvas Pranciškus kalbėjo: „Jūs puikiai žinote: vien tik daiktai ar palankiai susiklosčiusios aplinkybės neįveikia tikro džiaugsmo, kurio ragaujate šeimoje. Tikrą džiaugsmą teikia darba tarp žmonių, kurią visi jaučia širdyje ir kurios dėka gera būti kartu, vieni kitus palaikyti gyvenimo kelyje. Tačiau šio gilaus džiaugsmo pagrindas yra Dievo buvimas šeimoje, jo priimanti, gailestinga, visus gerbianti meilė [...] Tik Dievas sukuria darną tarp skirtumų. Jei pristinga Dievo meilės, nyksta ir šeimos darba [...] užgęsta džiaugsmas. Šeima, kuri gyvena tikėjimo džiaugsmu ir jį džiugiai liudija, yra žemės druska ir pasaulio šviesa, yra visuomenės gyvenimo raugas.“

Džiaugsmas neatskiriama nuo tikėjimo, o tikėjimas bręsta Dievo artume. Kokiu būdu galime pasisemti meilės iš dieviškojo šaltinio? Tam jis mums paliko Sakramentus ir maldą. Tiksliau, Dievas pats liko sakramentų pavidaluose, kad stiprintų mus kelyje į amžinybę.



Brangūs sutuoktiniai, neužmirškite savo priesaikos, duotos prie altoriaus: *kai laimė lydės ar vargas suspaus, sveikata tvers ar ligos suims, – visą gyvenimą prisiekiu tave mylėti ir gerbti*. Jėzus ateina į jūsų tarpą, kad padėtų jums ištesėti šią priesaiką. Nepalikite Jo bažnyčiose, kur tik švenčių dienomis apsilankote. Jis nori dalyvauti jūsų kasdienybėje. Jis nori padėti priimti naują gyvybę ir auklėti jūsų vaikus; jis nori suteikti jėgų jūsų darbe; jis nori drauge su jumis džiaugtis šventėse ir guosti jus sunkią valandą. Priimkite Jėzų į savo šeimas. Melskitės po vieną ir drauge, kad jumyse būtų Jėzaus džiaugsmas ir jūsų džiaugsmui nieko netrūktų (plg. Jn 15, 1).

Dievui yra brangi šeima. Ji yra Dievo širdyje nuo pat žmogaus sukūrimo. Šeima yra ir Bažnyčios širdyje. Bažnyčiai rūpi šeima. Ji ieško būdų, kaip padėti šeimai. Spalio mėnesį Šventasis Tėvas Pranciškus kviečia viso pasaulio vyskupus į Šeimų sinodą konkrečiai ieškoti būdų, kaip padėti šeimai. Neseniai paskelbtoje popiežiaus Pranciškaus enciklikoje *Lumen fidei* apie šeimą kalbama tikėjimo kontekste: „Tikėjimas nėra nedrausių žmonių priebėga, priešingai, jis gyvenimą išplečia, įgalina atrasti didį pašaukimą, pašaukimą my-

lėti, ir laiduoja, kad ta meilė patikima, verta, kad jai save patikėtum, nes jos pagrindas – Dievo ištikimybė, tvirtesnė už visas mūsų silpnybes“ (LF 53).

Būsimo Sinodo proga jis prašo viso pasaulio tikinčiųsių melstis, kad Šventoji Dvasia padėtų atsiliepti į didžiuosius šių dienų iššūkius, kuriuos patiria šeimos. Savo maldoje popiežius kreipiasi į Nazareto šeimą: „Šventoji Nazareto šeima, padėk, kad ir mūsų šeimos būtų bendrystės ir maldos židiniai, Evangelijos mokyklos, mažosios namų Bažnyčios.“

Junkimės į šią Šventojo Tėvo maldą. Prašykime Dievo Motinos užtarimo mūsų šeimoms, kad jos būtų atviros Dievo malonei, kad tikėtų ir pasitikėtų Dievo duotu pažadu, kad nepalūžtų sunkumų akivaizdoje, bet drašiai juos įveikdamos stiprintų savo meilę ir ištikimybę. Drauge su Marija atraskime gailėtingosios Dievo meilės versmes, kurios pripildys mūsų širdis džiaugsmo.

Būkite drašūs! Gyvenkite kiekvienas savo pašaukimu ir pasitikėkite, kad Dievas padės, jeigu būsite jam ištikimi ir drašiai eisite savo keliu.

## Į VESTUVIŲ PUOTĄ PAKVIESTI VISI

28 eilinis sekmadienis (A)  
Iz 25, 6–10a; Ps 23; Fil 4, 12–14. 19–20; Mt 22, 1–14

Lietuvių patarlė sako, jog žmogų pagal drabužį sutinka, o pagal protą išlydi.

Šiandien liturgija mums pristato vestuvių vaišes kaip bendrumo, dialogo ir draugystės simbolį. Tarp pakviestųjų kai kurie, kaip fariziejai, atmetė Kristus mokymą, kiti, kaip nusidėjėliai ir pagony, Jo klausėsi ir tapdavo Dievo karalystės dalininkais. Kristaus pasakojimas nėra kažkokios praeities istorijos interpretavimas, ši istorija tęsiasi ir šiandien. Čia ir yra visas šio palyginimo dramatiškumas, nes Kristus kalba apie mūsų šiandieną. Dievo teismas teisia ne tik pirmuosius, atmetusius ir nėjusius į vestuvių pokylį, bet ir tuos, kurie paklausė, atėjo, bet buvo be vestuvių drabužio, t. y. Dievo žodžius priėmė be meilės, be širdies, be atsiverimo ir savo nuodėmių išsižadėjimo.

Šiandien girdėjome palyginimą apie karalių, kuris surengė vestuvių puotą ir kvietė visus. Bet užuot su

džiaugsmu atsiliepė į jo kvietimą, daugelis atsisakė. Jie visi buvo užsiėmę savo reikalais ir darbais. Ir tada karalius, pamatęs, jog veltui laukia pakviestųjų, pasiuntė savo tarnus sakydamas: „Vestuvės, tiesa, surengtos, bet pakviestieji nebuvo verti. Todėl eikite į kryžkeles ir, ką tik rasite, kvieskite į vestuves.“ Negi aš vienas tuščiuose namuose sėdėsiu? Man tokia šventė bus liūdna. Eikite į visas kryžkeles ir surinkite visus, ką tik sutiksite, visus kvieskite pas mane.

Kristus šiuo palyginimu norėjo kažką labai svarbaus mums pasakyti, galbūt net atskleisti mūsų gyvenimo dramą. Čia pastebimi du svarbūs dalykai. Pirmas, Viešpats kviečia visus. Bažnyčių varpai sekmadienį kviečia visus. Ir tie, kurie neturi galimybės dalyvauti Mišiose, pavyzdžiui, sekmadienį dirbantys vairuotojai, parduvejai, sargai, nepertraukiamo darbo gamyklų darbininkai, ligoniai ir jų slaugytojai bei gydytojai, gali mintyse pasimelsti, savo dvasia persikelti į Dievo namus ir kartu su mumis pagarbinti Dievą. Kristus mus nuolat kviečia prie savęs ir dažnai girdi atsakymą: „Ne, aš negaliu pas Tave ateiti. Dabar neturiu laiko, labai daug darbo.“ Jis mus kviečia visada. Atsiminkite visas

tas savo gyvenimo aplinkybes, kada per skausmus, ligas, nelaimes, mirtis skambėjo Dievo balsas, raginantis prabusti, pakilti iš nuodėmių, atsiversti ir pakeisti savo gyvenimą. Kristus vis beldžiasi prie mūsų sielos durų, tačiau mes mieguisti iš savo nuodėmių ir rūpesčių lovos atsiliepiame: „Palauk, Viešpatie, nebūk toks įkyrus, aš dabar neturiu laiko.“ Lygiai kaip anie: „Reikia lauką arti, reikia prekiauti...“ Taip ir mes sakome: „Palauk, Viešpatie! Man tiek rūpesčių, turiu šeimą, vaikus, daugybę darbų. Gal kada nors vėliau atsiliesiu į Tavo, Dieve, kvietimą.“ Ir taip atidėliojant praeina visas gyvenimas. Jis mus kviečia visada ir kasdien. Kai tik prabundame, Jis jau laukia iš mūsų pasisveikinimo maldos, palaimos paprašymo tiems nesibaigiantiems darbams ir rūpesčiams, Jis laukia, kad padėkotume už duoną kasdieninę. Bet ne visada sulaukia. Nedėkingi esame Dievui, nedėkingi ir vieni kitiems. (Vos sutikę tą, kuris mums turėtų būti dėkingas, tuojau tai atsimename. Kaipgi dažnai galime sutikti tą, kuriam mes patys turėtume būti dėkingi, ir apie tai nepagalvojame, – pastebi J. W. Goethe.)

## PAKLUSNUMAS IR LAISVĖ

29 eilinis sekmadienis (A)

Iz 45, 1. 4–6; Ps 96; 1 Tes 1, 1–5b; Mt 22, 15–21

Šio sekmadienio Evangelija kviečia mus susirūpinti tuo, kas krikščionio gyvenime lyg ir lieka nuošalyje, – tai politika. Evangelija neatitraukia tikinčiojo nuo socialinių rūpesčių ir politikos, priešingai, ragina, kad būtume atsakingi politikoje. Kartais yra sunku suprasti, kaip politiką pagrįsti Evangelija, nes neretai matome didžiulį skirtumą tarp teorijos ir praktikos, tarp santykių su Dievu ir su „ciesoriumi“.

Šiandien Kristus savo žodžiais nori mums atskleisti Evangelijos pagrindą. Visų pirma tai, kad pilietinė karalystė ir Dievo karalystė neprieštarauja viena kitai. Jėzaus mokinys gali dirbti tuo pačiu metu tiek religinėje, tiek politinėje sferoje be jokių konfliktų. Antra, Jėzus atskleidžia savo požiūrį į politiką. Fariziejai paklausė norėdami Jėzų sukompromituoti: jeigu jis pasakys, jog reikia mokėti ciesoriui mokesčius, vadinasi, pataikauja romėnų okupantų valdžiai, atsakymas „ne“ reikš sukilimą prieš Romos imperiją. Tačiau Jėzus paleidžia vėjais priešininkų užmačias.

Kam nors gali atrodyti, kad Jėzus atėjo į žemę tarytum koks socialistas, politikos keitėjas. Ne, jis nepradėjo re-

Viešpats mus kviečia: „Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti: aš jus atgaivinsiu.“ Ir kartu liūdnei priduria: „Daug pašauktųjų, bet maža išrinktųjų.“

Antras dalykas, kurį Kristus nori šiame palyginime mums pasakyti: jeigu po susitikimo su Dievu neseka naujas gyvenimas, reiškia esame be vestuvių drabužio, neturime motyvacijos atsiversti. Susitikimo su Dievu puota vyksta mūsų gyvenime vos ne kasdien, nes primdami sakramentus mes susitinkame su Dievu. Tačiau neretai niekas nuo to nepasikeičia – žmogus netampa doresnis – jis lyg be vestuvių drabužio. Tai reiškia, jog žmogaus ryšys su Dievu neina per širdį, bet kažkur šalia. Štai kodėl kai kurie žmonės atmeta Dievo kvietimą, atmeta Jo meilę ir Jo buvimą mūsų gyvenimo istorijoje.

Šioje Eucharistinėje Mišių aukoje atnaujinkime tos didingos realybės, vykstančios dabar, suvokimą. Išstarkime savo sieloje Jėzui žodžius: „Jėzau, Tu esi man pirmoje vietoje, Tavo valia man įstatymas, ir nieko nėra už Tave svarbesnio. Visą savo gyvenimą derinu prie Tavęs.“

voliucijos prieš Romos imperiją, netgi pats rodė paklusnumo pavyzdį. Nekurstė savo pamokslais, kad beturčiai sukiltų prieš turtinguosius, neorganizavo moterų lygiateisiškumo kampanijų, tik skelbė meilę vienų kitiems.

Jėzus savo gyvenime patyrė du mirties nuosprendžius. Pirmą savo vaikystėje iš Erodo lūpų, kai šis įsakė išžudyti Betliejaus kūdikius, ir antrą – teisėjaujant Pilotui. Jėzus kėlė nerimą to meto politikams, ne kartą grasinta su juo susidoroti ir jį nužudyti. Pasirodo, Jėzus buvo kur kas pavojingesnis už visus politikus ir revoliucionierius. Čia ir kyla klausimas: kuo Jėzus yra toks pavojingas tiek žydams, tiek romėnams? Todėl, kad skelbia atsivertimą. Jis atskleidžia valdžios, kaip tarnaujančios, o ne tironiškai engiančios tautas, koncepciją. Kas tampa politinių galių savininku, tas turi tarnauti: „Kas vyriausias tarp jūsų, tebūnie tarsi mažiausias, o viršininkas tebūnie lyg tarnas“ (Lk 22, 26). Tad Kristus išvaduoja žmogų pirmiausia nuo valdžios baimės. „Nebijokite tų, kurie žudo kūną, bet negali užmušti sielos. Verčiau bijokite to, kuris gali pražudyti ir sielą, ir kūną pragare“ (Mt 10, 28). Toks išlaisvintas žmogus kelia valdžioms pavojų, kadangi jis yra pasiruošęs tarnauti broliams ir net gali atiduoti savo gyvybę už tiesą, taip, kaip padarė Jėzus. „Aš tam esu gimęs ir atėjęs į pasaulį, kad liudyčiau tiesą. Kas brangina tiesą, klauso mano balso“ (Jn 18, 37), – šitaip atsako Jėzus Pilotui.

Karinė ir politinė valdžia yra reliatyvios, praeinančios. Pilotas pirmasis supranta Kristaus meilės ir tiesos maišto pavojų, todėl ir klausia Jėzų: „Tu nenori kalbėti su manimi? Ar nežinai, kad turiu galią tave paleisti ir turiu galią tave nukryžiuoti?!“ Jėzus atsakė: „Tu neturėtum man jokios galios, jeigu tau nebūtų jos duota iš aukštybių“ (Jn 19, 10–11). Pilotas suvokia pavojų ir grėsmę – žmogus jau nebe vergas, bet laisvasis savo dvasia. Nuo šio momento žmonijos istorijoje prasideda žmogaus savigarbos ir orumo era.

Dabar sugrįžkime į mūsų situaciją. Kaip turi elgtis Jėzaus mokinys valdžios, valstybės akivaizdoje? Iš vienos pusės, pagal Kristaus žodžius, privalo paklusti ir bendradarbiauti su valstybe, iš kitos pusės, pagal Kristaus pavyzdį – būti tvirtas ir laisvas nuo valdžios. Kaip elgtis? Paklusnumas ir laisvė – kaip tai suderinti? Tik Naujajame Testamente yra atsakymas: Jėzaus mokinys yra laisvas ne tik priešintis, bet ir laisvas paklusti valstybei. Valstybė nėra absoliutas, ji nėra Dievas. Jėzaus mokinys turi išmintingai ir atsakingai paklusti valdžiai, kad paklusnumas nevirstų stambeldyste. Tačiau, jeigu krikščionis yra laisvas paklusti arba prie-

šintis valdžiai, tuomet darosi aišku, jog tai negali būti palikta žmogaus savivalei, kaprizams ar interesams. Apsisprendžiama atsakingai, kai politinė valdžia atitinka ar neatitinka Dievo valios ir Jo įsakymų.

Krikščionio pareiga nėra sudėjus tingiai rankas kritikuoti socialinę realybę ir politiką, krikščionis privalo aktyviai dalyvauti pagal savo padėtį ir pašaukimą politiniame gyvenime. Tam, kad politika atitiktų Dievo valią ir tarnautų žmonėms.

Vėl kyla klausimų: kada Jėzaus mokinys turi duoti savo sutikimą ar priešintis valdžiai? Kada laisvė brangiau už paklusnumą? Tada, kai valstybė priešinasi Dievui ir nori tapti vienvalde žmogaus kūno ir sielos viršininke pasaulyje. Turime priešintis arba reformuoti valstybę, jeigu joje apstu neteisingumo, žmogaus teisių ir laisvių pažeidimų. Tuomet, kai valdžia savo žodžiais Dievo neneigia, tačiau visais kitais veiksmais ir įstatymais išniekina Dievo paveikslą žmoguje. Šiuo atveju krikščionis turi duoti „ciesoriui“ kritišką atsakymą, reikalaujantį teisingumu ir meile tvarkyti visuomenę.

## NEATSKIRIAMA MEILĖ DIEVUI IR ARTIMUI

30 eilinis sekmadienis (A)

Iš 22, 20–26; Ps 18; 1 Tes 1, 5c–10; Mt 22, 34–40

Mieli tikintieji, atrodo, kad žodis „meilė“ yra dažniausiai vartojamas žodis visose kalbose. Tačiau šiais laikais jis yra labai nuvertėjęs ir kartais meile vadinami visai ne tie dalykai. Meilė, apie kurią šiandien kalba liturgija, yra graži, tyra, tauri, ji apsti apraiškų darbais: tai meilė Dievui ir artimui. Kyla klausimas: ar gali egzistuoti dvi meilės? Ne. Tai neatskirama ir vientisa meilė. Todėl turime savęs paklausti, ar mes kiekviename artimame matome Dievo paveikslą? Ar laikome kiekvieną žmogų savo broliu ir seserimi, antruoju Kristumi, kurį privalome mylėti ir jam patarnauti? Dažnai laukiame, prašome, maldaujame iš Dievo pasigailėjimo, bet patys daugybę kartų kieta širdimi neatleidžiame šalia esantiems žmonėms.

Pagal Jėzaus mokymą, pirmiausia ir svarbiausia priešžastis, dėl kurios turime mylėti visus be išimties, ta, kad Dievas yra mūsų visų bendras Tėvas. Visi žmonės, tiek suaugę, tiek vaikai, esame vieno dangiškojo Tėvo vaikai – broliai ir seserys. Dievas, mūsų Tėvas, sutvėręs mus panašius į save, davė mums protą, lais-

vą valią ir įvairių gerų savybių bei talentų. Vėliau per Jėzų jis davė mums savo malonę ir draugystę. Dažnai pagalvojame: tas mano draugas yra toks išdykęs, toks pikčiurna, kad nematau jame jokio panašumo į Dievą. Nematau jame nieko gero, kodėl turėčiau jį mylėti. Įsivaizduokite, kad palėpėje radote seną, apdulkėjusį, suplyšusį paveikslą. Jau norėjote jį išmesti, tačiau netikėtai pasirodė meno žinovas ir pasakė, kad šis paveikslas yra žymaus menininko ir už jį galima gauti krūvą pinigų. Po tokio įvertinimo jau negalvotumėte apie išmetimą, bet norėtumėte paveikslą restauruoti, pasikabinti savo kambaryje. O kai ateitų draugai, rodytumėte jį su pasididžiavimu.

Visi mūsų draugai ir draugės, ir blogiausi, yra Dievo panašumo paveikslas, tik nuo gyvenimo apdulkėjęs ir nuodėmių sužalotas. Ką daryti su tokiu draugu ar drauge? Pasmerkti? Nesikalbėti su juo ir nebendrauti? Ne, reikia nuvalyti tuos nešvarumus, kad vėl pamatytume jų panašumą į Dievo paveikslą. Aišku, kad apsisvalyti ir pasitaisyti turi jie patys, tačiau mes galime jiems labai padėti savo gerumu, meile ir malda. Jeigu mes juos smerktume ir išjuoktume, sakytume kaip Kainas: kas man rūpi mano brolis, nesu jo sargas, sukliudytume jiems atsiversti.

Kodėl kitus žmones matome blogesnius už save? Nes mūsų žvilgsnis dažnai yra pritemdytas pykčio, pavydo, neatleidimo, įtarumo. Tokiu atveju mes patys turime pirmiausia nuvalyti savo sąžinę, išridenti rąstą iš savo akies, kad galėtume plačiai su meile atsiverti kitiems. Šiandien Evangelijoje Jėzus mums davė meilės pamoką: Dievo ir artimo meilės įsakymus sujungė į vieną. Dievo veidrodis yra žmogus. Dievas nusileidžia mūsų silpnumui, leisdamas mylėti kitą pagal mūsų žmogiškas ir kūniškas sąlygas. Artimas yra lyg antrasis aš. Jis taip pat kūrinys, kaip ir aš, bet skiriasi nuo manęs. Štai kodėl Jėzus man liepia jį mylėti kaip save patį, esantį kitame žmoguje. Šie du įsakymai nėra vienas šalia kito, bet vienas kitame. Meilė artimui yra kelias, meilė Dievui yra kelio tikslas. Mes klystume, jeigu

sakytume, kad krikščionys labai gerai suprato šių įsakymų pusiausvyrą. Buvo epochos, kada akcentuojant Dievo meilę buvo apleidžiama meilė žmogui. Artimas tapdavo lyg instrumentas. Mylėjo žmones „dėl Dievo meilės“ arba kad taip įsakyta. Bet juk žmogų, kaip ir Dievą, reikia mylėti be jokių išskaičiavimų. „Jei kas sakytų: *Aš myliu Dievą*, o savo brolio nekęstų – tasai melagis“ (1 Jn 4, 20).

Dalyvaudami šv. Mišiose pažvelkime vienas į kitą Jėzaus žvilgsniu, iš visos širdies palinkėkime vieni kitiems ramybės, nes visi esame to paties Dievo vaikai, Krikštu tapę broliais ir seserimis. Priimkime Jėzų į savo širdis šv. Komunijoje, prašydami, kad jis išmokytų mus mylėti vienas kitą.

## VISŲ ŠVENTŪJŲ ŠVENTĖ

*Apr 7, 2–4. 9–14; Ps 24; 1 Jn 3, 1–3; Mt 5, 1–12a*

Esame girdėję apie daugelį garsių pasaulio mokslininkų, rašytojų ir medikų, Nobelio premijos laureatų. Galime išvardyti nemažai sportininkų, olimpinių bei pasaulio čempionų – rekordininkų, iškovojuusių aukso ir sidabro medalius. Šiandien minime nesuskaičiuojamą daugybę žmonių, kurie pasižymėjo nepaprasta meile ir pasiaukojimu artimui, kuriems Dievo valios vykdymas buvo svarbiausias gyvenimo principas. Nobelio premijų laureatai ir sporto čempionai yra apdovanojami šioje žemėje, o šventųjų titulus Bažnyčia teikia po mirties, nes šventumas yra brangiausioji vertybė amžinajame gyvenime.

Kaip garsūs sportininkai ilgainiui tampa kitų sportininkų treneriais, taip šventųjų pavyzdys padeda mums siekti tobulumo. Mes ne visi sugebame įveikti dviejų metrų aukštį, ir tai nėra svarbu, tačiau visi galime būti iškilę virš kitų savo gerumu, pasiaukojimu ir meile. Ne visiems įmanomas greitis bėgimas stadione, tačiau galime būti greitai suteikdami kitam tiek fizinę, tiek dvasinę pagalbą. Ne visi išmoksta nardyti po vandeniu, tačiau giliai artimo sieloje radę rusenantį tikėjimą ir kibirkštėlę vilties galime uždegti žmogų naujam kilniam gyvenimui. Ne kiekvienas pajėgus pakelti didelį svorį, tačiau kur kas yra daugiau tokių žmonių, kurie nuo ryto iki vakaro ar net ir išties parą neša fizinį ir dvasinių kančių našta. Retas kas gali rekordiškai nusviesti sunkų rutulį, tačiau kiek pasitaiko stebuklingų rekordų, kai žmogus po išpažinties toli nusviedžia savo ydas ir nuodėmes. Kiek daug yra žmonių, kurie suvaldę savo aistras, lyg eiklų žirgą, peršoka gyveni-

me pasitaikančias neįtikėtinas kliūtis, kurie lyg boksininkai kumščiuojasi su neteisingumu, melu, apgaule ir žiaurumu, kiek daug jų užstoja silpnesnįjį. Ir kai priartėja prie savo gyvenimo finišo, jie su nepaprastu, dangišku džiaugsmu pasitinka didįjį gyvenimo laimėjimą – laimingą amžinybę Viešpatyje.

Tikroji šventumo esmė ne išorinės smulkmenos, o tai, kiek žmogaus širdis yra persunkta Dievo ir artimo meilės, kiek jo mintis yra įleidusi inkarus į dieviškąsias tiesas, kiek jo valia užgrūdinta ir patvari gėrio tarnyboje. Kai kurios iš mūsų maldingųjų moterų, norėdamos šventai gyventi, vaikščioja galvas nuleidusios, visada rimta mina, lyg bijodamos, kad šypsena nebūtų palaikyta jų išsiblašymo ženklui. Kristaus paskelbtų palaiminimų pabaigoje atrandame galutinį tikslą – „Būkite linksmi ir džiūgaukite, nes jūsų laukia gausus atlygis danguje.“ Atlygis danguje – tai mūsų amžinosios ateities tikslas. Nuo kalno Kristaus pasakyti palaiminimai šių dienų žmogaus kovos už būvį pjautyne suskamba revoliucingai ir kartu labai taikiai. Čia ryškiai atskleidžia skirtumas tarp švento žmogaus ir žmogaus, pamėgusio nusikaltimo kelią.

Mes visada sutiksime istorijos ignoruotojų, vis dar beviltiškai besistengiančių sukurti rojų žemėje. Jų visos pastangos istorijos puslapius pripildė ašarų ir kraujo. Nes žmogus save patį iškelia aukščiau Dievo paniekindamas Jį. Jis verčiau pasirenka save, o ne Dievą.

Visai kitaip elgiasi krikščionys. Jie aprūpinti sakramentais ir kitomis galingomis išganymo priemonėmis. Kad ir kas jie būtų, kad ir ką veiktų, jie yra Viešpaties kviečiami, kiekvienas savu keliu, į tobulą šventumą.

Būdami Kristui pašvęsti, pasauliečiai gauna nuostabų pašaukimą ir yra parengiami tam, kad juose vis labiau gausėtų Šventosios Dvasios vaisiai. Visais savo darbais, maldomis ir apaštalavimu, santuokiniu ir šeimos gyvenimu, kasdieniu triūsu, dvasiniu ir fiziniu poilsiu, jei tik tai daroma Dievo Dvasioje, – net gyvenimo vargais, jei juos kantriai pakelia, – jie atnašauja „dvasines aukas, priimtinas Dievui per Jėzų Kristų“ (1 Pt 2,

5). Tobulumo kelias eina per kryžių. Nėra šventumo be atsižadėjimo ir dvasinės kovos. Bažnyčia mums per ištisus metus, minėdama kankinius ir šventuosius, „skelbia Velykų slėpinį“ tuose žmonėse, kurie „drauge su Kristumi kentėjo ir drauge buvo išaukštinti; tikintiesiems Bažnyčia pristato šventuosius kaip pavyzdį, o remdamasi jų nuopelnais, meldžia Dievo malonių“.

## VĒLINĖS

*Job 19, 23–27a; Ps 23; Fil 3, 20–21; Mt 25, 31–46*

Visi esame girdėję apie mirtį, apgraibomis žinome, kas tai, visi jos bijome ir nuo jos ginamės, bet ne visi žinome ir ne visi tinkamai įvertiname tai, ką tikėjimas apie ją sako. O tikėjimas mums sako pirmiausia, kad mirtis yra iš nuodėmės. „Dievas sukūrė žmogų, kad būtų nemarus, padarė jį savo amžinybės paveikslu, – sakoma Išminties knygoje. – Bet per velnio pavydą mirtis įėjo į pasaulį“ (Išm 2, 23–24). Tą pačia tiesą skelbia ir šv. Paulius sakydamas: „Kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį, o per nuodėmę mirtis, taip mirtis prasiskverbė į visus žmones, nes visi nusidėjo“ (Rom 5, 12). Svarbu suvokti, iš kur ėmė žmogus savo nemarumą, nes nuodėmė, nešdama jam mirtį, turėjo sunaikinti nemarumo šaltinius arba užkirsti jam kelią į juos.

Daugelis nenorime prisiminti mirties ar galvoti apie ją. Tačiau ar galvosime, ar negalvosime – mirtis vis vien ateis. Ji yra paskutinė žmogaus patirtis ir išgyvenimas šioje žemėje. Tai labai sunki patirtis, nes žmogaus siela tada išgyvena baimę. Prisiminkime Kristų Alyvų kalne. Jis, „pasiėmęs Petrą ir abu Zebediejaus sūnus, pradėjo liūdėti ir sielvartauti. Tada tarė jiems: *Mano siela mirtinai nuliūdus. Likite čia ir pabudėkite kartu su manimi*. Kiek toliau paėjęs, parpuolė kniūbsčias ir meldėsi: *Mano Tėve, jeigu įmanoma, teaplėnkia mane ši taurė. Tačiau ne kaip aš noriu, bet kaip tu!* Jis sugrįžo pas mokinius ir, radęs juos miegančius, tarė Petru: *Negalėjote nė vienos valandos pabudėti su manimi? Budėkite ir melskitės, kad nepatektumėte į pagundą. Dvasia ryžtinga, bet kūnas silpnas*“ (Mt 26, 37–41). Kiekvienas žmogus turi savo sielos paskutinį šauksmą. Klausimas – ko ji šaukiasi? Ar Dievo? „Nesistebėkite, kad ateis valanda, kai visi gulintieji kapuose išgirs jo balsą. Kurie darė gera, prisikels gyventi, kurie darė bloga, prisikels stoti į teismą“ (Jn 5, 28–29).

Žmogus turi kūną ir sielą. Siela iš prigimties yra nemari, todėl nemarumas turėtų būti žmogiškosios prigimties ypatybė. Bet kūnas susideda iš įvairių medžiagų,

laikui bėgant, jis dyla, susinešioja, kaip koks drabužis, todėl negali dalyvauti sielos nemarume. Mirtis žmogui natūrali ir net privaloma, nes tai ne kas kita, kaip sielos atsiskyrimas nuo kūno. O kad mūsų siela galėtų išlaikyti viso žmogaus nemarumą! Deja, tokios jėgos ji šiandien neturi, todėl neišvengiamai kiekvienas žmogus turi mirti. Tačiau Šventajame Rašte kalbama apie vieną laisvę, labai svarbią mirties akivaizdoje: „Prieš kiekvieną žmogų yra gyvenimas ir mirtis, ką žmogus pasirenka, tai bus jam duota“ (Sir 15, 17).

Mirtis tad, perkeldama žmogų iš vieno pasaulio į kitą, nekeičiamai ir neatšaukiamai išsprendžia jo amžinąjį likimą. Kadangi mirties valanda tokia svarbi, nenuostabu, jog Išganytojas mus įspėjo, kad budėtume ir ruoštumės jai: „Budėkite, nes nežinote nei dienos, nei valandos“ (Mt 25, 13). Budėti ir rengtis mirčiai reikia dar ir dėl to, kad mažai kas iš mūsų pajėgia pakeisti savo mintis ir nusiteikimą mirties valandą. Paprastai būna, kaip patarlė sako: koks gyvenimas, tokia ir mirtis. Todėl visu savo gyvenimu turime rengtis mirčiai. Prisiminę mirtį, prisiminę skausmus, kurie lydi mirštantįjį ir gyvuosius, atsisveikinančius su mirštančiuoju, mes nepajėgiame tikėti, kad mirtis būtų išėjusi iš mus mylinčio Dievo rankų. Mirtį atnešė žmogus, savo Kūrėjo neklausydamas. Suteik tad, Viešpatie, šviesos mūsų protui, kad pajėgtume matyti Tavo gailėstingumą ir mirties įstatyme, žadink mūsų širdį, kad rengtumės mirčiai visu savo gyvenimu, naudodamiesi mūsų sielą gydančiais ir nuskausminančiais sakramentais. Pasižadame šiandien prašyti Tavęs ypatingu būdu, kad padėtum mums pasiręgti mirčiai ir padaryti ją laimingą. „Atsimink, kad mirtis nelūkuriuoja“ (Sir 14, 12) – tarp manęs ir mirties yra tik žingsnis, tik akimirka. Išganytojas dažnai kalbėjo apie mirtį ir ją vadino vagiu, kuris viską pagrobia (Mt 24, 43). Mirtis be jokios išimties pasiima visas žemiškas gėrybes: garbę, džiaugsmą, žemės malonumus. „Juk mes nieko neatsinešėme į pasaulį ir nieko neišsinešime“ (1 Tim 6, 7). Tačiau mirtis negali pasiglemžti mūsų nemirtingos sielos.

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Stefan Geiger

### Palyginimai Jėzaus skelbime\*

Kiekvienas pamokslininkas tikriausiai trokšta, jog jo žodžiai turėtų tam tikrą atgarsį ir paveiktų klausytojus. Kaip pateikti žinią žmonėms – apie tai, matyt, sukasi pastangos, klausimai ir kartais rūpesčiai to, kuriam patikėta skelbti Dievo žodį. Kad pasiektų žmones, skelbimo turinį būtina įpakuoti į patogią formą. „The medium is the message“ – šitai jau 1964 m. savo knygoje *Understanding Media: The Extensions of Man* postulavo komunikavimo teoretikas Marshallas McLuhanas (1911–1980), norėdamas pasakyti, kad forma gali būti svarbesnė už turinį. Nesistengiant nustatyti, kam iš tikrųjų teiktina pirmenybė, iš McLuhano tyrimų galima bent perimti mintį apie tinkamos formos turiniui išreikšti būtinybę. Juk kokia nauda iš geriausios ar idealiausios žinios, jei ji nepasiekia adresato? Ir kas nutinka, kai vertingas turinys įpakuojamas į banalią formą? Čia galėtume daug pasimokyti iš pramonės: brangus elektroninis prietaisas pirkėjui prie prekystalio įteikiamas tikrai taurioje bei elegantiškoje pakuotėje.

Lygiai tas pat galioja pamokslininkams. Skelbimas apima žinią – turinį – ir pamokslą, vadinasi, formą. Abiem atvejais svarbiausias atramos taškas mums yra Jėzus Kristus. Savo asmeniu jis yra tai, kas skelbiama, yra žinia. Tačiau jis taip pat yra skelbėjas, šią žinią nešantis žmonėms. Čia gilesne prasme išryškėja įsikūnijimo slėpinys: Dievo Žodis tampa žmogumi, žinia išsakoma per kūrinį. Perkeltine prasme Jėzui tinka McLuhano posakis: priemonė yra žinia, skelbėjas yra tai, kas skelbiama. Įsikūnijimo konkretumas bei apčiuopiamumas ypatingu būdu išryškėja Jėzaus skelbime. Jėzus kalba žmonių kalba, juos patraukia, įtikina, provokuoja, užkalbina. Tačiau Jėzus taip pat kalba savo meto žmonių kalba. Jo skelbimas įsikūnija konkrečioje vietoje, konkrečioje kalboje, konkrečiame laike. Jėzus yra pasakotojas, talentingas ir patraukiantis pasakotojas. Šitai ypač liudija jo palyginimai, kuriuos pateikdamas Jėzus tai, ką skelbia, „įpakuoja“ į istorijas, įvaizdžius ir analogijas. Jėzus palyginimo žanro nesukūrė – nors jo daugiau nei 40 palyginimų prisidėjo prie šio literatūrinio žanro plėtotės, – jis nėra pirmasis ar vienintelis palyginimų pasakotojas tais laikais, tačiau perėmė šią formą savo žiniai perteikti, nes ji ypač tiko pamokslauti. Jau egzegetas Joachimas Jeremiasas (1900–1979) konstatavo, „kad vaizdai įsimena tvirčiau nei abstrakti medžiaga“ (1). Pasakodamas palyginimus, Jėzus išlieka Senojo Testamento ir ankstyvojo judaizmo tradi-

\* Versta iš: PRAEDICA VERBUM. Zeitschrift im Dienste der Glaubensverkündigung. Nr. 4, Juli/August 2014.

cijoje, kurioje palyginimai pirmiausia buvo neatsiejami nuo rabinų mokymo (2). Palyginimai ir „legendos buvo tarp semitų paplitusio perkeltinės kalbos ir galvosūkių žanro neatsiejama dalis“ (3). Tad aptariant Jėzaus skelbimą, neįmanoma lanku apeiti ir palyginimų, kurie yra „Jėzaus skelbimo šerdis“ (4).

#### 1. Palyginimų aiškinimas Biblijos tyrinėjimuose

Suprantama, kad ši šerdis patraukė ypatingą tyrinėtojų dėmesį. Glaustai paminėsime kelis punktus ne kiek nepretenduodami į išsamumą (5). Kaip tik palyginimų aiškinimu gyvoji egzegezė reiškesi jau nuo pirmąsias Bažnyčios, nes būtent aiškinant palyginimus Jėzaus žodžiai aiškinami bei taikomi klausytojų gyvenime, todėl jų aiškinimas neišvengiamai susijęs su klausytojais. Pirmąsias Bažnyčia ir vėliau ypač Bažnyčios tėvai palyginimus traktuoja kaip alegorijas – „vaizdingą kalbą, nuo teksto paviršiaus vedančią į dogminę, dvasinę ir etinę gelmę, kur galima nuspėti didžiuosius tikėjimo slėpinius ir išvysti didžiuosius išganymo istorijos bruožus“ (6). Alegoriniame pasakojime kalbame įvaizdžiais, kuriais siekiama nurodyti kitą, už jų glūdinčią ar slypinčią tikrovę. Tokiai alegorinei kalbai būdingos metaforos, taigi paaiškintini ir iššifruotini įvaizdžiai. Tokių elementų galima atrasti jau pačiose evangelijose – palyginime apie vynuogyną (Mt 21, 33–36) arba palyginime apie sėją (Mk 4, 3–20). Pasakojamose istorijose pasitaikantys asmenys ir veiksmai yra įvaizdžiai ir simboliai, žymintis už jų slypinčią tikrovę, kuri klausytojui arba yra žinoma, arba turi būti jam iššifruota. Čia ir glūdi skirtumas tarp alegorijos ir alegorezės. Pirmoji suponuoja įvaizdžių aiškinimą pagal žinomą kodą, o alegorezė reiškia papasakotų vaizdų aiškinimą bei iššifravimą. Palyginime apie sėją Jėzus pats pateikia tokį paaiškinimą: sėkla yra Dievo žodis, krintantis į atitinkamą dirvą, kuri vėlgi žymi žmogų ir jo gebėjimą priimti šį žodį. Tokia alegorezė didžiojoje aiškintojų bei pamokslininkų tradicijoje praktikuota iki Naujųjų laikų pradžios. Ji dažnai kritikuota ir tebekritikuojama dėl to, kad palyginimams primetamas aiškinimas, neatitinkantis aiškiai išreikšto teksto ir autoriaus intencijos. Būtent Bažnyčios tėvai savo alegorezėse dažnai aiškina Jėzaus palyginimus moraliniu ar ir ekleziologiniu matmeniu.

Istorinio-kritinio palyginimų tyrinėjimo srityje pirmu novatorišku darbu laikomi evangelikų egzegeto Adolfo Jülicherio (1857–1938) tiriamasis darbas „Jėzaus palyginamosios kalbos“ (*Die Gleichnisreden Jesu*). Jülicheris karštai kritikuoja alegorinį palyginimų aiškinimą, kuris, jo požiūriu, buvo tik vėliau prijungtas pirmąsias Bažnyčios. Jülicherio akimis, Jėzui palyginimuose rūpi *tertium comparationis*, palyginimo lemiamas momentas, suvoktinas kuo visuotiniau ir plačiau. Štai Jülicherio

pateiktas palyginimo apie talentus (*Mt 25, 14–30*) tokio aiškinimo pavyzdys: „Atlyginimas tik už atliktus darbus; tik tas, kas iš visų jėgų stengiasi panaudoti Dievo dovanas, gali tikėtis didžiausios ir paskutinės dovanos; nieko neveikimas, nepaisant visų pasiteisinimų, užveria vartus į Dangaus karalystę“ (7).

Jėzus palyginimų formą pasirinkęs didaktiniais sumetimais, siekdamas vaizdais padidinti žinios patrauklumą ir per tai suprantumą bei pritaikomumą. Tokios pozicijos ribotumą lemia dėmesio sutelkimas į vieną lemiamą momentą ir palyginimų susiaurinimas iki jų didaktinės vertės, neatsižvelgiant į pasakojimo metaforiškumą bei alegoriškumą. Thomas Södingas formuluoja taip: Jülicheris, „įsipareigojęs liberaliesiems Jėzaus asmens tyrinėjimams, laiko Dievo karalystę etiniu dydžiu, o mokymą palyginimais religinių-dorovinių, antlaikiškai galiojančių tiesų apie Dievą ir pasaulį perteikimu ir todėl Jėzų susiaurina iki išminties mokytojo, kurio palyginimuose nėra jokios kristologinės žinios“ (8).

Prieš tokią palyginimo antlaikiškos tiesos poziciją išrutuliojamas pirmiausia istorinis aiškinimas, akcentuojantis konkretų istorinį kontekstą. Charles Henry Doddas (1884–1973) pabrėžia palyginimuose skelbiamą eschatologinę Dievo karalystės tikrovę. Vokiečių egzegezėje prie tokio požiūrio prisidėjo Joachimas Jeremiasas, palyginimus laikęs „tradicijos pirmaprados uolienos dalimi“ (9) bei aiškinęs juos kaip norminius, atvedančius mus prie Jėzaus istorinio *ipssisima vox*. Tai pasiekama atsižvelgiant į palyginimų sąryšį su tam tikra situacija jų konkrečiame istoriniame kontekste (10).

Kitos prieitys palyginimų tyrinėjimo srityse – dažniausiai diskutuojančios su Adolfo Jülicheriu ir jį kritikuojančios – remiasi hermeneutiniu ir kalbos teorijai būdingu supratimu (pvz., Ernstas Fuchsas, Eberhardas Jüngelis, Hansas Wederis). Palyginimai esą kalbos įvykis, kuriuo sudabartinama Dievo karalystė. Palyginimuose vartojami įvaizdžiai laikomi ne lyginimu, bet metaforomis: „Jėzus kalba palyginimais todėl, kad jie kaip metaforos leidžia kažkiek suspindėti tam, kas giliausiu lygmeniu neduoda pasauliui iširti, – būtent *Basileia*, įkūnijančiai Dievo eschatologinį išganomąjį veikimą, kuris yra visiškai naujas, neturintis precedento, neapsakomas, nepralenkiamas ir sykiu be galo konkretus, be galo intensyvus, be galo dabartiškas“ (11).

## 2. Palyginimų formos

Nuo Adolfo Jülicherio tyrinėjimų palyginimai skirstomi tiksliau, o pačiose evangelijose visoms palyginimų rūšims taikoma viena graikiška sąvoka – *parabolé*. Išei-

ties taškas yra vaizdingi pasakymai ir sugretinimai. Paprastas vaizdingas pasakymas, pavyzdžiui, yra *Mt 5, 14*: „Neįmanoma nuslėpti miesto, kuris pastatytas ant kalno“ arba *Mt 24, 28*: „Kur bus lavonų, ten sulėks ir maitvanagių.“ Iš tokiuose vaizdinguose pasakymuose vartojamų išraiškingų įvaizdžių, metaforų (pvz., *Mt 7, 13*: „ankšti vartai“) nerutuliojamas pasakojimas, nors jais dažnai suponuojama trumpa istorija, kuri neišplėtojama. *Sugretinant* įvaizdį ir dalyką aiškinti siekiama iškelti juos jungiantį momentą: „Būkite gudrūs kaip žalčiai ir neklastingi kaip balandžiai“ (*Mt 10, 16*).

Šiuo atžvilgiu palyginimai yra pasakojimai ir išplėtos istorijos. Pasakojamasis repertuaras paimamas iš anuometinio pasaulio, žinia įvelkama į išraiškingus vaizdus, pažįstamus klausytojams. Jėzaus palyginimuose už tokios regimos ir vaizdingai pateikiamos tikrovės slypi žinia apie Dievo karalystę. *Palyginime* siauresnį prasmę pasitelkiama kasdienė, visiems gana pažįstama situacija ir žinia plėtojama remiantis ja. Tokie, pavyzdžiui, yra palyginimai apie pamestą drachmą (*Lk 15, 3–10*), apie garstyčios grūdėlį (*Mk 4, 31* ir t.) arba apie raugą (*Lk 13, 20* ir t.).

*Parabolė*, priešingai, pasakojamas pavienis atvejis, tai, kas nepaprasta ar ypatinga, siekiant per tai sužadinti tam tikrą klausytojo reakciją. Pavyzdys galėtų būti parabolė apie sūnų palaidūną ir gailėstingąjį tėvą *Lk 15, 11–32*. Kaip turėtų elgtis tėvas? Išnyra situacija, kurios baigtis tikrai nėra savaime suprantama visiems klausytojams. Tačiau kaip tik per tokią neįprastą situaciją Jėzus perteikia Dievo paveikslą, gana neatitinkantį žmonių įsivaizdavimo. Jis nori paskatinti klausytoją atitinkamai sureaguoti, pasiimti tam tikrą nuostatą savo gyvenime bei Dievo paveikslą, kurį turi, atžvilgiu.

Dar viena pasakojimo forma, *pavyzdį pateikiantys pasakojimai*, aptinkami tik Luko evangelijoje ir, kaip ir parabolės, apima neįprastas bei nekasdienes situacijas, tačiau jų metaforiškai neplėtoja. Pasakojimas yra tiesioginis, kalbama ne įvaizdžiais, iš vienos kalbos plotmės į kitą nesikilnojama. Toks, pavyzdžiui, yra palyginimas apie gailėstingąjį samarietį (*Lk 10, 29–37*): šiame pasakojime tiesiai, be metaforų pasakoma, kaip, Jėzaus akimis, turėtų elgtis jo mokiniai, taigi tai, kas turima galvoje, matyti tiesiogiai iš konkretaus pavyzdžio.

*Palyginimų struktūrą* galima apibūdinti taip: dėstoma glaustai, apsiribojant tik esminiais dalykais; minimi tik pasakojimui svarbūs asmenys, situacijos ir aplinkybės. Dažniausia būna du veikiantys asmenys ar dvi asmenų grupės. Toks dėmesio sutelkimas į tai, kas esminga, būdingas ir pasakojamam veiksmui, kuris vyksta kryptingai. Reikšminga yra palyginimo pabaiga, iš kurios

suprantamas palyginimas. Ši pabaiga yra aiškinimo priemonė (alegorezės Mk 4, 13–20 ir Mt 13, 36–43) turiniui išryškinti. Pavyzdžiui, Lk 16, 8 suktasis prievaizdas pagiriamas, taip parodant jo elgesio pavyzdingumą.

### 3. Palyginimų žinia

Pradžioje kalbėjau apie formos ir turinio sampyną. Forma yra turinio pakuotė, priemonė žiniai perteikti. Tokia forma Jėzaus skelbime dažnai yra palyginimai. Koks turinys slypi *palyginimo* pakuotėje? Egzegetas Peteris Stuhlmacheris (g. 1932) taikliai konstatuoja: „Norint vienu vieninteliu posakiu nusakyti Jėzaus skelbimo centrą, reikia kalbėti apie Dievo karalystę“ (12). Ši įvaizdžiais vaizduojama Dievo karalystė per tokius įvaizdžius įgyja pavidalą. Dievo karalystė pirmiausia regima viename asmenyje – pačiame Jėzuse Kristuje. Tad ieškant Jėzaus palyginimų teologijos būtina suvokti, kad patys Jėzaus palyginimai yra teologija – būtent kalbėjimas apie Dievą (*theo-logia*). Todėl jie Jėzaus skelbime tokie svarbūs. Todėl jie tokie reikšmingi ir šių dienų bei visų laikų skelbėjams, turintiems skelbti Jėzaus žinią ir vadovautis Jėzaus svarbiausia užduotimi – eiti į pasaulį ir mokyti žmones (plg. Mt 28, 19 ir t.) Norėčiau išskirti kelis palyginimų žinios aspektus, kurie man asmeniškai atrodo svarbūs, nepretenduodamas į išsamų teologinį dėstymą.

#### 3.1. Palyginimai kaip langas į gilesnę tikrovę

Palyginimai yra būtent „pakuotė“ – Jėzus savo žinią skelbia įvaizdžiais, istorijomis, situacijomis ir pavyzdžiais. Tačiau už plikos raidės slypi ištara. Pirmiausia svarbi ne pasakojama istorija, bet už jos glūdinti tikrovė. Kaip tik todėl Bažnyčios tėvai taip stengėsi plėtoti alegorinį aiškinimą, kaip teisingai konstatavo Benediktas XVI: „Jis prie jų mąstymo priartina tikrovę, iki tol buvusią už adresatų akiračio. Jis nori parodyti, kaip jų patirties laukui priklausančioje tikrovėje ima ryškėti tai, ko iki šiol jie nebuvo pastebėję“ (13). Atrasti šį giluminį sluoksnį palyginimų aiškinimu ar hermeneutika ir stengiasi teologai, pamokslininkai bei visi Biblijos skaitytojai. Tokios pastangos būtinos norint prasiskverbti į palyginimų kalbinę formą. Tai ne šiaip sau iškalbūs įvaizdžiai bei pasakojimai, jie kreipia į Jėzaus žinią, į Dievo karalystę. Tad svarbiausia ne tyrinėti grynąją parabolijų kalbinę formą kaip tokią, bet per kalbinę formą pasiekti turinį, jį suprasti ir padaryti vaisingą.

Todėl naujesniuose tyrinėjimuose dėmesys atkreipiamas ir į estetinį palyginimo žanro bei kalbinės formos matmenį, kaip antai daro Wolfgangas Harnischas (g. 1934), apie palyginimą kalbėdamas kaip apie „poetinį meno kūrinį“ (14), prilygstantį pjesei: „Kaip

poetinei fikcijai, jai [parabolei] irgi būdingas meno gebėjimas padaryti regimą ką nors nauja. Apsirengusi kasdienybės drabužiais, ji turi galios nukreipti klausytojo dėmesį nuo visiems pažįstamos kasdienybės. Ji leidžia suvokti tai, kas visiškai neįprasta, pranoksta to, kas įprasta, sąryšį“ (15).

Palyginimais norima nukreipti mus į tą gilesnę tikrovę, tačiau jie sykiu liudija, jog tos tikrovės regėjimas mums tam tikru mastu neprieinamas. Pats Jėzus po palyginimų apie Dievo karalystę Morkaus evangelijoje klausia: „Su kuo galime palyginti Dievo Karalystę? Arba kokių palyginimų ją pavaizduosime?“ (Mk 4, 30). Dievo karalystės tiesiogiai išvysti negalime, ji nenusakoma ir apibūdintina tik palyginimais. Dievo karalystė yra kaip nuolatos tyliai auganti sėkla, Dievas – sėjėjas ir t. t. Ši Dievo karalystė apčiuopiama ir suprantama tik įvaizdžiais. Bet įvaizdžiai ir lieka įvaizdžiais. Tačiau šiuose įvaizdžiuose glūdi Dievo karalystės tikrovė, Dievo karalystė skelbiama palyginimais. Ji įkelta į šią mūsų netarpišką tikrovę, leidžiančią šiai gilesnei tikrovei suspindėti. Eberhardas Jüngelis, aiškindamas kalbos akto teorijos aspektu, nukaldino tokį pasakymą: „*Basileia* [Dievo karalystė] prabyla *palyginime kaip palyginimas*. Jėzaus palyginimais Dievo valdžia išreiškiamą *kaip palyginimas*“ (16). Laikydamasis tokios pakraipos, Joachim Ringlebenas (g. 1945) taip nusakė savo teologinę prieigą prie palyginimo: Dievo karalystė ateina palyginimu, tačiau ateina tiktai palyginimo kalbine forma. Vadinasi, palyginimų kalbinė forma ir Dievo karalystė tarp savęs sąveikauja, lygiai kaip palyginimo ir Dievo karalystės tarpusavio sąveika būtina norint palyginimą suprasti. Taigi Dievo karalystė yra ne abstraktus dydis, bet tikrovė, tačiau ateinanti „supakuota“ į palyginimą. Palyginimą tinkamai suprasti galime tik tada, kai skaitome suvokdami, jog jis yra susijęs su Dievo karalyste ir leidžia jai pasirodyti. Tačiau tokiam palyginimui reikia ir konkrečios (literatūrinės) formos; Dievo karalystė ateina, kai Jėzus ją skelbia palyginimais. Joachim Ringlebenas supranta tai šitaip: „Tai, kad *Basileia* prabyla *palyginime kaip palyginimas*, reiškia, kad ji Jėzaus palyginimų pavidalu užbėga sau už akių. Palyginimų apie *Basileia* formą (jų *kalbinę formą*) pasirenka pats turinys, palyginimų turinys (Dievo karalystė), kad šitaip *palyginime* būtų *kaip palyginimas*... Tad šių palyginimų žodžiai yra savitas *Basileia artumas*“ (17).

Tampa akivaizdu, kad šis gilesnis sluoksnis daug didesnis už vien metaforinę ar aiškinamąją plotmę. Jėzaus palyginimai nėra tiesiog pasakojimai, kuriais parodomas gero elgesio pavyzdys. Kalbama apie Dievo karalystę. Visas veiksmas siejamas su ja. Kai kas iš tos Dievo karalystės jau pasirodo per daugiaprasmius pa-



lyginimus: ji jau čia ir sykiu dar ne; viena vertus, nesuvokiama, bet, kita vertus, tampa mums suprantama bei suvokiama per kasdienių įvaizdžių pasaulį. Tam, kas palyginimus skaito ieškodamas tokio skaidrumo, jie yra langas į šią Dievo karalystės tikrovę.

### 3.2. Palyginimai kaip nauja tikrovė šiame pasaulyje

Žvilgsnį į šią gilesnę tikrovę palyginimai atveria per duotą tikrovę ir joje. Mums parodoma, kad pasaulis kaip kūrinys galiausiai yra geras ir kad kalbama ne apie šio pasaulio įveikimą, bet apie atpirkimą. Jėzus apie Dievo karalystę kalbėti gali tik palyginimais (plg. *Mk 4, 30*), ir jei Dievo karalystė ateina palyginime ir kaip palyginimas (Jüngelis), tai tada ji ateina tame ir su tuo, kas sukurta.

Dievo karalystė, mūsų atpirkimas, prie mūsų artinasi mūsų kasdienybėje. Šitai liudija palyginimai: Dievo karalystę palyginimų pavidalu jau dabar galime suvokti savo kasdiene, nepaslinkia kalba, įvaizdžiais ir sugretinimais, kurie, nors ir išreiškia Dievo slėpinį mums mikčiojant bei lemenant, vis dėlto susiję su gilesne Dievo tikrove. Palyginimu įkūnijama. Palyginimai – ir per tai Dievo karalystė – pasiekia mus konkrečia kalba, konkrečia kalbine forma su jos kasdienėmis istorijomis, kasdieniais posakiais bei įvaizdžiais. Būtent tai daro Jėzaus palyginimus tokius patrauklius ir atvirus daugiabriauniam aiškinimui (18). Jo palyginimai bei įvaizdžiai perteikia dalyko esmę, žmones sutrikdo: Dievas yra kaip gailestingas tėvas, rūpestingas ūkininkas, geras piemuo. Jėzus mums rodo, kaip savo žmogiška kalba galėtume išreikšti Dievo karalystę, ir tai daro šia ribota žmonių kalba. Gerhardas Lohfinkas (g. 1934) atkreipia dėmesį, kad Jėzaus kalba kūrybiška, „tikslī ir aiški, glausta ir aštri“ (19). Tai liudija, jog Jėzus buvo atidus stebėtojas: „Jėzaus žodžiai ir palyginimai išduoda stiprią meilę tikrovei. Jie rodo, kad jis rūpestingai stebėjo daiktus ir žmones“ (20).

Taigi Dievo karalystė sušvinta mūsų konkrečioje tikrovėje, mūsų kasdienybėje. Savo kūriniosios tikrovės turėtume nenuvertinti, bet ir nepervertinti. Mat palyginimai išsiskiria tuo, kas stebina, kas prasilaužia pro tikrovę, – tuo, ką Jülicheris padarė savo aiškinimo centru. Šis lemiamas momentas dažnai yra kitoks nei laukta, kaip antai, palyginime apie vynuogyno darbininkus (*Mt 20, 1–16*), kur „paskutinieji“ yra „pirmi“, o „pirmieji – paskutiniai“ (*Mt 20, 16*). Nusistebėjimą sukeliančiu palyginimų momentu siekiama žmogaus atsivertimo, o ne pamokomojo didaktinio pobūdžio. Pasak Eugeno Biserio (1918–2014), „palyginimais... norima atversti, ne pamokyti. Jais nieko nepasakoma, tačiau išjudinamas procesas“ (21).

Tad Dievo karalystė jau dabar skinasi kelią, tačiau sykiu yra mums dar neregima. „Epizodus iš klausytojų pasaulio stebėtinai perkeisdami, įstabiai sustiprindami, kritiškai įveikdami ir pateikdami kaip istorijas apie Dievo karalystę, palyginimai leidžia atrasti Dievo karalystės šiame pasaulyje artumą. Tačiau pasakojant šias istorijas palyginimo pavidalu dėmesys atkreipiamas į eschatologinį šios istorijos atbaigimą anapus“ (22). Palyginimai leidžia naujaip pažvelgti į mūsų tikrovę, įgalinančią joje jau reikštis – žinoma, tik palyginimo pavidalu – Dievo slėpiniui. Benediktas XVI taikliai sako: „Jėzus juk nenori perteikti mums kokių nors abstrakčių žinių, nepaliečiančių giliausių mūsų klodų. Jis turi vesti mus prie Dievo slėpinio, į šviesą, kurios mūsų akys negali pakelti, todėl ir vengia jos. Siekdamas padaryti ją mums prieinamą, Jis parodo dieviškąją šviesą sušvintant šio pasaulio daiktuose ir mūsų kasdienybės tikrovėje. Per tai, kas kasdieniška, Jis nori parodyti mums tikrąjį visų daiktų pagrindą ir kartu kryptį, kurios turime laikytis kasdienybėje, idant eitume teisingu keliu. Jis parodo mums Dievą, ne abstraktų, bet veikiantį Dievą, įžengiantį į mūsų gyvenimą ir norintį paimti mus už rankos. Per tai, kas kasdieniška, Jis parodo mums, kas mes esame, taigi ir ką turime daryti“ (23).

### 3.3. Palyginimai kaip Jėzaus žinios skelbimo pavyzdys

Galiausiai trečias dalykas, galintis būti pirmiausia svarbus pamokslininkui kaip Jėzaus žinios skelbėjui. Pradžioje kalbėta apie pakuotę, turinio formą. Ši Jėzaus žinios apie Dievo karalystę turinio forma yra palyginimai. „Palyginimai yra ne tik vaizdingi ir dažnai patrauklūs pasakojimai, bet ir pamokslų pavyzdžiai, kuriais Jėzus nori paskatinti eiti drauge su juo“ (24). Jie pasirodė esą daugiau nei vien graži pakuotė. Formoje glūdi turinys, jis tampa suvokiamas per formą.

Ir šiandien skelbiant dėmesys kreiptinas į formą, ir pirmiausia galima pasiremti Jėzaus palyginimais. Formos svarbą savo apaštališkajame paraginiame *Evangelii gaudium* pabrėžė popiežius Pranciškus: „Kai kurie mano galį būti geri pamokslininkai dėl to, kad žino, ką sakyti, tačiau nesirūpina tuo, kaip sakyti, kaip konkrečiai rutulioti pamokslą. Jie skundžiasi, kai kiti jų neklauso ar nevertina, bet tikriausiai nėra stengęsi ieškoti tinkamo žinios perteikimo būdo. <...> Rūpinimasis pamokslu sakymo būdu taip pat yra giliai dvasinė nuostata. Tai reiškia atsiliepti į Dievo meilę visus savo gebėjimus bei kūrybiškumą skiriant jo patikėtai užduočiai, tačiau sykiu tai yra ir puikios artimo meilės pratybos, nes kitiems juk nenorime siūlyti prastos kokybės dalyko. Biblijoje, pavyzdžiui, patariama rengtis pamokslui stengiantis, kad jis būtų tinkamo ilgio: *Kalbėk trumpai, bet taupiais žodžiais pasakyk daug* (*Sir 32, 8*)“ (25).

Tad forma žmones turi užkabinti, sujaudinti ir pasiekti. Tam reikia šiandienų žmonių kalbėsenos ir pasakojimo būdo. Kaip Jėzus rinkosi savo meto įvaizdžius ir istorijas Dievo karalystei prie žmonių priartinti, taip ir šiandien būtina elgtis skelbiant. Šis gilesnės tikrovės slėpinys Bažnyčios kalboje aiškėn turi išnirti per mūsų laikų skelbimo kalbą. Jėzaus skelbimas žmones pasitinka kasdienybėje, tačiau nuveda į gilesnę Dievo karalystės tikrovę – į tai, kas palyginimuose stebina ir yra nauja, į naują veikseną, į naują Dievo tautos bendrystę. Bažnyčia, vykdydama Dievo užduotį skelbti, žinią žmonėms visada skelbia ir pateikia palyginimų kalba, palyginimų „pirmapradžiu skambesiu“ (Joachimas Jeremiasas): „Prisiartino Viešpaties malonės metai, nes pasirodė TAS, kurio paslėpta šlovė sušvinta už kiekvieno žodžio ir palyginimo, – Išganytojas“ (26). Palyginimų žinia, turinys, yra ne mokymas, bet asmuo – Jėzus Kristus.

### Nuorodos

- (1) Joachim Jeremias. *Die Gleichnisse Jesu*. 8. Aufl., Göttingen 1970, p. 7.
- (2) Plg. Peter Stuhlmacher. *Biblische Theologie des Neuen Testaments*. Band 1: *Grundlegung. Von Jesus zu Paulus*. Göttingen 1992, p. 76.
- (3) Ten pat.
- (4) Joseph Ratzinger/Benedikt XVI. *Jesus von Nazareth*. Erster Teil: *Von der Taufe im Jordan bis zur Verklärung*. Freiburg i. Br. u. a. 2007, p. 222.
- (5) Plg. čia kaip pavyzdį: Gerd Theissen, Anette Merz. *Der historische Jesus*. 4 Aufl., Göttingen 2011, p. 287–292; Thomas Söding. *Die Verkündigung Jesu – Ereignis und Erinnerung*. Freiburg i. Br. u. a. 2011, p. 303–312.
- (6) Thomas Söding. *Die Verkündigung Jesu – Ereignis und Erinnerung*. Freiburg i. Br. u. a. 2011, p. 303.
- (7) Adolf Jülicher. *Die Gleichnisreden Jesu*. Zweiter Teil: *Auslegung der Gleichnisreden der ersten drei Evangelien*. Leipzig u. a. 1899, p. 495.
- (8) Thomas Söding. *Die Verkündigung Jesu – Ereignis und Erinnerung*. Freiburg i. Br. u. a. 2011, p. 305.
- (9) Joachim Jeremias. *Die Gleichnisse Jesu*. 8. Aufl., Göttingen 1970, p. 7.
- (10) „Jėzus kalbėjo žmonėms iš kūno ir kraujo, kalbėjo iš tos valandos tai valandai. Kiekvienas iš jo palyginimų turi jo gyvenime tam tikrą istorinę vietą. Ją atrasti – štai užduotis. Ką Jėzus norėjo pasakyti tą ir aną konkrečią valandą? Kaip jo žodžiai turėjo paveikti klausytojus? Būtent to reikia klausti, norint – kiek tai įmanoma – sugrįžti prie pirminės Jėzaus palyginimų prasmės, prie Jėzaus *ipsissima vox*“ (Joachim Jeremias. *Die Gleichnisse Jesu*. 8. Aufl., Göttingen 1970, p. 18).
- (11) Thomas Söding. *Die Verkündigung Jesu – Ereignis und Erinnerung*. Freiburg i. Br. u. a. 2011, p. 309.
- (12) Peter Stuhlmacher. *Biblische Theologie des Neuen Testaments*. Band 1: *Grundlegung. Von Jesus zu Paulus*. Göttingen 1992, p. 66.
- (13) Joseph Ratzinger/Benedikt XVI. *Jesus von Nazareth*. Erster Teil: *Von der Taufe im Jordan bis zur Verklärung*. Freiburg i. Br. u. a. 2007, p. 231.
- (14) Wolfgang Harnisch. *Die Gleichniserzählungen Jesu. Eine hermeneutische Einführung*. 4 Aufl., Göttingen 2001, p. 12.
- (15) Ten pat.
- (16) Eberhard Jüngel. *Paulus und Jesus*. 7 Aufl., Tübingen 2004, p. 135.
- (17) Joachim Ringleben. *Jesus. Ein Versuch zu begreifen*. Tübingen 2008, 388.
- (18) Plg. *Kompendium der Gleichnisse Jesu*. Hg. Ruben Zimmermann. Gütersloh 2007.
- (19) Gerhard Lohfink. *Jesus von Nazareth. Was er wollte, wer er war*. Freiburg i. Br. u. a. 2011, p. 150.
- (20) Ten pat, p. 152.
- (21) Eugen Biser. *Die Gleichnisse Jesu*. München 1965, p. 26 ir t.
- (22) Thomas Söding. *Die Verkündigung Jesu – Ereignis und Erinnerung*. Freiburg i. Br. u. a. 2011, p. 344.
- (23) Joseph Ratzinger/Benedikt XVI. *Jesus von Nazareth*. Erster Teil: *Von der Taufe im Jordan bis zur Verklärung*. Freiburg i. Br. u. a. 2007, p. 231.
- (24) Wilhelm Egger. *Kleine Bibelkunde zum Neuen Testament*. Innsbruck u. a. 1978, p. 80.
- (25) Šventasis Tėvas Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium* apie Evangelijos skelbimą šiandiniame pasaulyje, 156.
- (26) Joachim Jeremias. *Die Gleichnisse Jesu*. 8. Aufl., Göttingen 1970, p. 227.

George Weigel

## Evangeliškoji katalikybė

### Gilioji XXI a. Bažnyčios reforma

*Savo skaitytojams pateikiame ištrauką iš leidyklos „Katalikų pasaulio leidiniai“ lietuvių kalba išleisti rengiamos George'o Weigelio knygos „Evangeliškoji katalikybė“.*

Pirmas skyrius

#### PABAIGOS IR PRADŽIOS

Praslinkus vos keleriems metams nuo Benedikto XVI pontifikato pradžios, pagrindinis faktas apie jo įpėdinį jau buvo žinomas: kitas popiežius – kad ir kas juo taptų, kad ir kur jis būtų gimęs ar kad ir kokias pareigas anksčiau ėjęs – nebus dalyvavęs Vatikano II Susirinkime.

Priešingai nei palaimintasis Jonas Paulius II, kuris, būdamas jaunas Lenkijos vyskupas, reikšmingai prisidėjo prie kelių Susirinkimo dokumentų rengimo, ir priešingai nei Benediktas XVI, kuris kaip kunigas Josephas Ratzingeris Vatikano II Susirinkime buvo svarbus patarėjas teologijos srityje, kitas Romos vyskupas nebus dalyvavęs reikšmingiausiame katalikų renginyje nuo Tridento Susirinkimo XVI a. Nėgana to, jei Benediktas XVI pilnatviškai gyventų tiek pat ilgai, kaip ir šiuolaikinės popiežystės pradininkas Leonas XIII, kuris, sulaukęs devyniasdešimt trejų metų, mirė 1903 m., jo įpėdinis galbūt būtų 1962–1965 m., kai vyko Vatikano II Susirinkimas, dar net negimęs arba tik pradėjęs lankyti pradžios mokyklą. Kito popiežiaus visas bažnytinis gyvenimas bus prabėgęs Katalikų Bažnyčios po Susirinkimo audrose. Kitaip nei jo du tiesioginiai pirmtakai, 265-asis šv. Petro įpėdinis nebus turėjęs Vatikano II Susirinkimo patirties, tokios esmingai svarbios ir Jonui Pauliui II, ir Benediktui XVI.

2005 m. popiežiumi išrinkus septyniasdešimt aštuonerių metų Benediktą XVI, kartais pasigirdavo kalbų, jog jis būsiąs „pereinamasis“ popiežius – panašiai kalbėta ir apie septyniasdešimt septynerių Joną XXIII, išrinktą popiežiumi 1958 m. Abiem atvejais prognozė pasirodė esanti teisinga, net jei ir ne tuo būdu, kurį galvoje turėjo prognozuotojai. Mat nė vienas iš popiežių netapo tokiais pareigų turėtojais, kokiais juos įsivaizdavo jų „pereinamosios“ popiežystės pranašai; jie tapo „pereinamaisiais“ visiškai kitoniškai.

Sušaukdamas Vatikano II Susirinkimą, Jonas XXIII mėgino sukurti bažnytines sąlygas naujoms Sekminėms,

naujam ir gaivinančiam Šventosios Dvasios patyrimui, įgalinsiančiam Bažnyčią įžengti į trečiąją tūkstantmetį atnaujinus evangelinę energiją, išitraukus į dialogą su šiuolaikiniu pasauliu dėl žmonijos ateities. Tačiau galiausiai šis Susirinkimas sukėlė katalikiškosios tapatybės krizę, pavertusią popiežiaus Jono įpėdinio, Pauliaus VI, pontifikatą ilgu skausmingu *Via Crucis*, popiežiaus Kryžiaus keliu. Popiežiui Pauliui 1978 m. rugpjūčio 6-ąją mirus, popiežystė ir Katalikų Bažnyčia atrodė išsikvėpusios ir be perspektyvų.

Tada po Jono Pauliaus I trumpos „rugsėjo popiežystės“ atėjo popiežius iš Lenkijos, Jonas Paulius II. Per savo kaip Romos vyskupo pirmąsias viešąsias Mišias ryžtingai paragindamas nebijoti „atverti durų Kristui“, jis sugrąžino Katalikų Bažnyčiai evangeliškąją širdį ir drąsą. Padedamas savo gabaus pagrindinio patarėjo teologijos srityje kardinolo Josepho Ratzingerio, per dvidešimt šešerius su puse metų Jonas Paulius II padarė tai, kas 1978 m. atrodė neįmanoma: autoritetingai paaiškino Susirinkimą; per Didžiojo 2000 metų jubiliejaus patyrimą atvedė Bažnyčią į savotiškas naujasias Sekmines, kokias įsivaizdavo Jonas XXIII; tvirtai bei nesvyruodamas parodė Bažnyčiai kelią į ateitį pareikšdamas, kad didžioji Katalikų Bažnyčios strategija XXI amžiuje ir III tūkstantmetyje bus „naujoji evangelizacija“ (1). Šios didžiosios strategijos laikėsi Benediktas XVI, dinamiškai tęsęs savo pirmtako, kuris dėl nuopelnų istorijoje galbūt bus prisimenamas kaip popiežius šv. Jonas Paulius Didysis, popiežystę.

Dažnai manoma, kad katalikiškojo gyvenimo audros po Vatikano II Susirinkimo lėmė tebekunkuliuojantį pilietinį karą tarp „progresyviųjų“ ir „konservatyviųjų“ (arba „tradicionalistinių“) katalikų. Tokia klasifikacija viešojoje (taip pat katalikų) sąmonėje įsitvirtino per Vatikano II Susirinkimą ir pasirodė esanti sunkiai pašalinama iki dabar. Tačiau ją būtina pašalinti. Mat „progresyviųjų“/„konservatyviųjų“ filtras katalikų gyvenimą po Vatikano II Susirinkimo labiau užtemdo nei apšviečia. O labiausiai jis užtemdo giliają reformą, Bažnyčioje vykstančią nuo 1878 m. vasario 20-osios, kai Romos vyskupu buvo išrinktas Vincenzo Gioacchino Peccis, pasirinkęs Leono XIII vardą. Peccio išrinkimą popiežiumi, o ne Vatikano II Susirinkimo pradžią 1962 m. spalio 11 d. turėtume laikyti XXI a. Bažnyčios gimimo data, nes Leonas XIII išjudino giliają katalikybės pertvarką, kurios metu Bažnyčia nuo katechetinio-devocinio modelio, vyravusio nuo XVI a. Kontrreformacijos, išlėto pajudėjo prie naujo modelio – modelio, kuris geriausiai nusako mas evangeliškosios katalikybės sąvoka.

Praslinkus daugiau nei amžiui su ketvirčiu nuo Leono XIII pradėtos pertvarkos pradžios, ji toli gražu dar neužbaigta. Jai užbaigti prireiks dar vienos, gilesnės,

Katalikų Bažnyčios reformos. Ta reforma atspindės iš esmės naujai suformuluotą krikščioniškosios mokinystės ir Bažnyčios užduoties idėją – mokinystės ir misijos idėją, sujungiančią į visumą katalikiškosios savivokos augimo nuo Leono XIII iki Benedikto XVI elementus; pripažįstančią, kad pasaulio kultūros istorijoje šios nepakartojamos akimirkos iššūkiai reikalauja buvimo kataliku naujo ir dinamiško būdo, tolydžiai pratęsiančio autentišką katalikiškosios praeities paveldą; raginančią Bažnyčią išbristi iš užsistovėjusių institucijos aptarnavimo seklių ir nukreipiančią katalikybę į tai, ką Jonas Paulius II pavadino naujojo tūkstantmečio „giluma“ (2).

Tad Benediktas XVI yra „pereinamasis“ popiežius ta prasme, kad jo pontifikatu užbaigiama tam tikra Katalikų Bažnyčios epocha. Bet toje artimoje pabaigoje tarpsta derlinga ateities sėkla. Toje ateityje gilioji katalikiškoji reforma – reforma, besiremianti dvigubu Žodžio ir Sakramento pagrindu, – įgalins Bažnyčią su nauja jėga atsiliiepti į didžiąją Mokytojo užduotį: „Tad eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios“ (Mt 28, 19).

### *Kontrreformacijos pabaiga*

1878 m. mirus popiežiui Pijui IX, daugelis Europos politikų ir intelektualų manė, kad popiežystei – o sykiu ir Katalikų Bažnyčiai – kaip jėgai žmonių reikaluose atėjo galas. Netekęs popiežiškųjų teritorijų, popiežius tapo „Vatikano kaliniu“. Sparčiai auganti pramonėjančios Europos darbininkų klasė gausiais būriais palikdavo Bažnyčią, o Europos aukštoji kultūra darėsi vis labiau sekuliarizuota, negana to, priešiška biblinei religijai (3). Nors daugelio atmintyje Pijus IX išliko kaip malonus žmogus, smarkiai koneveiktas savo amžininkų (atsakant į tai, tapęs pirmuoju popiežiumi, sulaukusių masinio liaudies liaupsinimo), „Pijaus Ne Ne“ įvaizdis sunkiai slėgė Bažnyčią, nes savo laikams šis popiežius, šiaip ar taip, buvo ištaręs griežtą „ne“ 1864 m. paskelbtu „Klaidų sąrašu“ (*Syllabus errorum*), kuriuo pasmerkė nuomonę, kad „Romos popiežius gali ir turi taikstyti su pažanga, liberalizmu ir šiuolaikine civilizacija“. Mirus Pijui IX, visuotinė aplinka mažai davė pagrindo tikėtis, jog katalikybė pajėgs atsigausti nuo smūgių, patirtų nuo Prancūzijos revoliucijos, kuri greta savo kultūrinių bei politinių vaisių taip pat sugriovė senuosius Europos režimus, sutriuškino tradicines idėjas apie valdžią ir nutraukė tarp Bažnyčios ir valstybės egzistavusį ryšį, nuo Romos imperatoriaus Konstantino apibrėžusį esminius katalikų gyvenimo aspektus.

Turėdami priešais akis *Risorgimento* (Italijos suvienijimą XIX a.) lydėjusias aistras, Pijaus įpėdinio išrinkti

susirinkę kardinolai nebuvo tikri, ar jie tai galės saugiai padaryti Romoje. Kardinolas Henry Edwardas Manningas iš Anglijos net siūlė 1878 m. konklavą perkelti į Malta, kur galima būtų pasinaudoti Karališkojo kariuomenos laivyno pabūklų apsauga (4). Kardinolai galiausiai nusprendė likti Romoje, bet, suteikdami pirmenybę šešiasdešimt aštuonerių metų Vincenzo Gioacchino Pecciui, tikriausiai manė išrenką pereinamąjį popiežių. Tačiau iš tiesų jie davė pradžią kontrreformacinės katalikybės pabaigai, procesui, trukusiam iki XXI a.

Popiežiaus Leono XIII pontifikatas ilgumo atžvilgiu toks buvo trečiasis patikimai paliudytoje istorijoje. Vadovaudamas daugiau nei ketvirtį amžiaus, jis tyliai, nuosekliai ir atkakliai stengėsi sukurti sąlygas naujam katalikybės sąlyčiui su šiuolaikiniu kultūriniu, politiniu, ekonominiu ir socialiniu gyvenimu. Reformavo Bažnyčios filosofinę ir teologinę mintį, reikalaujamas nuodugniau skaityti Tomo Akviniečio originalius tekstus, turėjusius tapti pamatu savitam katalikų intelektualiam santykiui su modernybe statydinti (5). Tapo popiežiškuoju šiuolaikinių katalikiškųjų Biblijos studijų tėvu, mat jas laikė būtina priemone norint atsiliiepti į iššūkio, kurį kėlė senovinių tekstų skaitymas taikant istorinį-kritinį metodą, dekonstrukcinį aspektą (6). Skatino rimtą istorinį išsimokslinimą, prisidedantį prie pastangų nustatyti, kas Bažnyčios gyvenime iš tikrųjų tvaru ir esminga ir kas laikina (7). Siekdamas naujo katalikiškojo susitikimo su šiuolaikiniu politiniu ir ekonominiu gyvenimu ir remdamasis tokių vyrų kaip vokietis Wilhelmas Emmanuelis von Ketteleris ir britas Manningas mintimis, 1891 m. paskelbta enciklika *Rerum novarum* padėjo pagrindus šiuolaikiniam katalikų socialiniam mokymui; jau pats enciklikos pavadinimas piršo mintį apie gilinimąsi į „naujus“ modernybės „dalykus“ – stulbinantis žingsnis pirmyn nuo Pijaus IX visiško modernybės atmetimo (kurį Leonas laikė Pijaus nepakartojamų aplinkybių bei asmenybės produktu) (8). Jo tylus pritarimas amerikiečių konstitucinei tvarkai, reguliuojančiai Bažnyčios ir valstybės santykį, išjudino procesą, paskatinusį Katalikų Bažnyčią Vatikano II Susirinkime pripažinti religijos laisvę pagrindine žmogaus teise. Tai savo ruožtu sukūrė platformą, kuria remdamasis Jonas Paulius II, pagerinęs Leono popiežystės ilgaamžiškumo rekordą, pakeis XX a. istoriją (9).

Leono kapas Romoje, Laterano Šv. Jono bazilikoje, puikiai atspindi šį epinį pasiekimą. Miręs popiežius vaizduojamas ne gulintis. Priešingai, marmurinė Leono XIII statula stovi stačia, popiežius, ištiesęs dešinę ranką ir koją atkišęs į priekį, tarsi pasaulį kviečia rimtai pasikalbėti apie žmonijos perspektyvas, tartum veda Bažnyčią iš praeities į naują, tikrą, evangeliškąją ateitį.

Žiūrint Leono akimis, katalikybės istorija nuo Vatikano II Susirinkimo išryškėja geriau nei žvelgiant į ją pro „progresyviųjų/konservatyviųjų“ prizmę, tapusią analitine konkretybe Susirinkimo metu. Tiesa, per penkiasdešimt devynerius metus nuo Leono mirties 1903 m. ir Vatikano II Susirinkimo pradžios 1962 m. Bažnyčioje dėl kelio į ateitį iš tiesų varžėsi įvairios jėgos; vienos iš jų troško sutvirtinti irstančius kontrreformacinės katalikybės pylimus, kitos labiau palaikė Leono pamatinę atnaujinimo kryptį. Tačiau tik suvokus, kiek daug iš Vatikano II Susirinkimo mokymo tapo įmanoma vien dėl to, kad dirvą tam paruošė Leonas XIII, galima „išvysti“, kas slypi po katalikybės dabartinės istorijos sumaištimis bei kovomis. Ir tokiam skvarbesniam žvilgsniui tada atsiskleidžia, kas nutiko Vatikano II Susirinkime, ir tai, kad Bažnyčios pastangų sąžiningai įgyvendinti savo mokymą nevalia supaprastintai suprasti kaip kairiųjų partijos ir dešiniųjų partijos grumtynių dėl bažnytinės valdžios. Vyko ir ant kortos stovėjo rimtesni dalykai – daug rimtesni.

Išeities tašku gilesnėms srovėms XX a. pabaigos ir XXI a. pradžios katalikybėje suprasti pasirinkus Leoną XIII, paskutinį XIX a. ir pirmąjį XX a. popiežių, galima tinkamai suvokti tai, kas nutiko Vatikano II Susirinkime ir po jo. Vatikano II Susirinkimas aikštėn iškėlė dramatišką reformų pradėtą dinamišką procesą – katalikybės slinkti toliau Kontrreformacijos ribų. Popiežiaujant Jonui Pauliui II ir Benediktui XVI Vatikano II Susirinkimas autoritetingai interpretuotas kaip atgavimo, atnaujinimo bei plėtojimo reforma, kuria buvo susigražinti bei evangeliškojo atnaujinimo įrankiais paversti prarasti Bažnyčios gyvenimo elementai, užmiršti ar į pašalį nustumti Kontrreformacijos laikotarpiu. Interpretavimo dėmai, sukurti Jono Pauliaus II ir Benedikto XVI, savo ruožtu padarė galą dviem neteisingoms Vatikano II Susirinkimo sampratoms – minčiai, kad Susirinkimas buvęs ryšių nutraukimas su praeitimi (tai buvo būdinga progresyviajai stovyklai), ir minčiai, kad Susirinkimas buvęs klaidinga nuolaida modernizmui (pamėgtai tradicionalistų temai).

Kartoju, visame tame vyko kai kas daug reikšmingesnio nei buvo galima pajusti pro iškreipiantį skirstymo į progresyviuosius ir konservatyviuosius filtrą. Tas *kai kas* yra ne mažiau kaip tam tikros epochos – kontrreformacinės katalikybės epochos – pabaiga ir naujos epochos katalikybės istorijoje – evangeliškosios katalikybės – užgimimas.

Kontrreformacinė Bažnyčia, siekusi išlaikyti katalikybę paprastu, tiesmuku katechetiniu mokymu bei devociniu pamaldumu, galbūt ir buvo būtina šimtmečiais tarp Vakarų krikščionybės suskilimo XVI a. vi-

duryje ir modernybės kultūrinio triumfo XIX amžiuje. Kontrreformacinė katalikybė, reformavusi kunigystę bei pašvęstąjį gyvenimą, pagimdė nesuskaičiuojamą daugybę šventųjų. Tokio pavidalo katalikybė evangelizavo Naująjį pasaulį, išsiuntė didžiųjų misionierių, kaip antai Pranciškus Ksaveras (Francis Xavier), į Indiją, Japoniją bei Kiniją ir, kaip antai Petras Šanelis (Peter Chanel), į Okeaniją, įkvėpė Charles'į Martialį Lavigerie įsteigti Baltųjų tėvų, Afrikos misionierių, kongregaciją. Tokio pavidalo katalikybė tam tikru mastu atgaivino katalikiškąjį gyvenimą Didžiojoje Britanijoje, išgyveno Prancūzijos revoliuciją, atlaikė Bismarcko antikatalikišką *Kulturkampf* ir nepasidavė antiklerikaliniams persekiotojams Meksikoje. Tokio pavidalo katalikybė beprecedentėmis religijos laisvės sąlygomis, priešinant fanatiškiems protestantams bei deistiniams skeptikams, tvirtai įdiegė Bažnyčią Jungtinėse Valstijose. Būtent tokioje katalikybėje sparčiai augo turtingas liaudiškasis pamaldumas Švenčiausiajai Mergelei Marijai. Ir būtent daugiausia tokia katalikybė priešinosi komunistiniam Bažnyčios persekiojimui, didžiausiam persekiojimui istorijoje.

Bet tokio pavidalo katalikybė negalėjo sėkmingai atsiliepti į galingą modernybės iššūkį, mat toks atsakas iš katalikų reikalavo daugiau nei įsiminti (žvelgiant iš amerikiečio taško) *Baltimorės katekizmą* ar nešioti stebuklingąjį medalikėlį. Jonas Henris Niumanas (John Henry Newman) XIX a. viduryje Didžiojoje Britanijoje tai žinojo, lygiai kaip ir tai, kad atsako į modernybės iššūkį neverta ieškoti nė tame, ką jis atmetė kaip „liberalizmą“ religijoje, – religijoje kaip jausme (10). Leonas XIII tai suprato nuo savo kaip nuncijaus Belgijoje ir diecezinio vyskupo Perudžoje dienų. Tapęs Romos vyskupu, jis pradėjo procesą, kuriuo kontrreformacinė katalikybė bus išgyvendinta.

Kontrreformacinė katalikybė sukūrė kultūras (arba mikrokultūras), kur tikėjimas būdavo perduodamas tarsi osmoso būdu. Tačiau modernybės rūgštims šias katalikiškąsias kultūras paveikus visa jėga – pirmiausia per XX a. septintojo dešimtmečio audras, – tos katalikiškosios mikrokultūros subyrėjo urbanistiniuose etniniuose Jungtinių Valstijų centruose, Kvebeke, Airijoje, Ispanijoje, Portugalijoje, Nyderlanduose, Bavarijoje, Prancūzijoje, tiesą sakant, visame Šiaurės Atlanto katalikiškajame pasaulyje. Sykiu kalėsi kai kurie daigai to, ko galėjo prireikti kaip alternatyvos kontrreformaciniam modeliui, – stipri ir sakramentinė katalikybė, sparčiai augusi Afrikoje. Tačiau Bažnyčiai Vakaruose, kur dėl dabar jau paašikėjusių kultūrinių priešasčių kontrreformacinis modelis užplaukė ant seklumos ir sudužo, evangeliškoji kontrreformacinės katalikybės alternatyva dar nėra aiškiai suformuluota.

2011 m. paskelbtuose intelektiniuose atsiminimuose „Atsitiktinio sociologo nuotykių“ (*Adventures of an Accidental Sociologist*) Peteris L. Bergeris, visą gyvenimą domėjęs religijos ir modernybės santykiu, pateikė tokias išvadas: modernybė tradicinės kultūros suardo pliuralizacijos procesu. Modernybės (urbanizacijos, rinkos, masinio švietimo, naujosios tvarkos politikos, gamtos mokslų kaip vyraujančios pažinimo metaforos) sąlygomis neišvengiamai išnyra konkuruojantys pasaulio ir žmogaus perspektyvų aiškinimai. Pasak Bergerio, „modernybė... paverčia santykinėmis visas pasaulėžiūras bei vertybių sistemas, įskaitant religines. Tokia reliatyvizacija nuo modernybės neatsiejama, tiesiog neišvengiama. Ji kelia didžiulį iššūkį visoms religinėms tradicijoms ir jų pretenzijoms į tiesą“ (11). Tokiomis aplinkybėmis religinis tikrumas nėra ir negali būti perteikiamas aplinkinės kultūros (ar mikrokultūros) osmoso būdu. Religinis tikėjimas, įsipareigojimas religinei bendruomenei ir religija grįsta moralė nebegali būti laikomi savaime suprantamais dalykais.

Progresyvioji katalikybė pripažįsta tokią religinės tiesos reliatyvizaciją ir katalikybę laiko vienu iš galimų pasakojimų – viena iš galimų tiesų – pliuralistiniame tiesų ir „pasakojimų“ pasaulyje, kuriame nėra viena ir nėra vienas iš jų negali pretenduoti į tikrumo mantiją. Tradicionalistinė katalikybė įsivaizduoja, jog modernybę įmanoma pašalinti bei atkurti senas, kultūriškai perduodamas tikrybes. Deja, tai, ką Hegelis pavadino „istorijos skerdykla“, nulėmė, kad antroji alternatyva, tiesą sakant, negalima. Sykiu progresyvosios katalikybės nevaisinumą – jos negebėjimą perduoti tikėjimą ateinančioms kartoms, nepajėgumą, daugiausia atsiradusį praskiedus katalikiškąsias tiesas arba mokymus, – įtikinamai liudija Vakarų Europos, katalikų pasaulio dalies, karščiausiai perėmusios progresyvistinį projektą, religinė dykra. Progresyvosios katalikybės kaip strategijos įkvėpti Bažnyčią misijai trečiajame tūkstantmetyje neįtikimumas parodytas ne argumentais, bet istorijos.

Katalikiškasis tradicionalizmas irgi yra neįtikinamas, tiesą sakant, neįmanomas gyvosios katalikybės modelis. Jis neigia realias sąlygas, kuriomis Evangelija skelbtina XXI amžiuje, – taigi tampa evangeliškai bergždžias, nes, užuot kvietęs liudyti ir misionieriauti, trimituoja trauktis į bunkerius ir katakombas. Demografinio patrauklumo Bažnyčios pasaulyje stokoja ir liberaliojo protestantizmo variantas, tai yra progresyvioji katalikybė, ir tradicionalistinė katalikybė, pirmiausia tas schizmatinis tradicionalizmo variantas, kuriam pradžia davė jau miręs prancūzų arkivyskupas Marcelis Lefebvre'as. Atidžiau pasižiūrėjus, pasirodo, kad abi alternatyvos yra tos pačios kontrreformacinės, taisyklėmis grįstos, katechetinės-devocinės katalikybės

variantai: tradicionalistų stovykla trokšta sugriežtinti ir įtvirtinti taisykles, katekizminius atsakymus bei tam tikras pamaldumo formas, o progresyvistai atvirumo ar atjautos vardu siekia varžtus atlaisvinti. Ir vieni, ir kiti lieka įstrigę kontrreformaciniame modelyje kaip fosilijos gintare.

Abi stovyklos yra mirštančios, ir XXI a. pirmaisiais dešimtmečiais jų agonija yra dar vienas ženklas, liudijantis randantis evangeliškąją katalikybę – katalikybę, gimusią iš naujų Sekminių, naujo misionieriškosios energijos išliejimo, skirto naujai istorinei bei kultūrinei valandai.

### *Sekminės – vėl*

Palaimintasis Jonas XXIII troško, kad Vatikano II Susirinkimas būtų naujosios Sekminės. Palaimintasis Jonas Paulius II troško, kad Didysis 2000 m. jubiliejus visai Bažnyčiai būtų sekmininis Šventosios Dvasios patyrimas, įgalinantis katalikybę imtis „naujosios evangelizacijos“ trečiajame tūkstantmetyje. Tačiau trokšti naujųjų Sekminių – tai trokšti nelengvo dalyko. Trokšti naujųjų Sekminių reiškia žaisti su ugnimi.

Josephas Ratzingeris vienoje meditacijoje apie Sekminių iškilmę (kasmetinį Šventosios Dvasios pirmojo išliejimo, dažnai laikomo Bažnyčios gimimu, šventimą) rašo, kad „Šventoji Dvasia yra ugnis; kas nenori būti nudegintas, neturėtų prie jos artintis“. Ratzingeris toliau primena nebiblinį Jėzaus pasakymą, perduotą III a. Aleksandrijos teologo Origeno: „Kas yra arti manęs, – sakęs Jėzus, anot Origeno, – tas yra arti ugnies“ – Viešpaties maksimą, artimą posakiui *Lk 12, 49*: „Aš atėjau įžiebtį žemėje ugnies ir taip norėčiau, kad ji jau liepsnotų!“ Ši ugnis – tęsia Ratzingeris – yra nepakartojama „santykio tarp Kristaus, Šventosios Dvasios ir Bažnyčios“ dalis.

Pasak Ratzingerio, tą santykį ir jo sąsają su misija taikliai nusakė mokyta IV a. Konstantinopolio patriarchas šv. Jonas Auksaburnis komentuodamas Apaštalų darbų tekstą, kuriame jaudrūs Listros gyventojai įsivaizduoja Paulių ir Barnabą esant graikų dievų Dzeuso ir Hermio įsikūnijimais. Minios sveikinami kaip dievybės, abu apaštalai apstulbsta ir skubiai atsako: „Juk mes tokie patys mirtingi žmonės kaip ir jūs. Tik mes jums skelbiame Gerąją Naujieną“ (plg. *Apd 14, 8–18*). Auksaburnis, aiškindamas šį tekstą, pabrėžė, jog taip, jie iš tiesų buvo tokie pat kaip ir tie įsivardinę Listros vyrai ir moterys. Tačiau jie buvo taip pat kažkas daugiau, kažkas kita, nes buvo paliesti ugnies, – ir, būdami paliesti ugnies liežuvių, nusileidusių ant Bažnyčios per Šventosios Dvasios išliejimą per Sekmines, dabar kalbėjo tyrai ir galingai.

Šventosios Dvasios ugnis apvalo, įkvepia ir sulydo vyrus ir moteris į naują žmonių bendruomenę – Bažnyčią. Per kiekvieną iš jos narių ir juose kaip visumoje Bažnyčia yra Kristaus Kūnas žemėje. Paulius, Barnabas ir visi tikrai atsivertusieji į Kristų, kuriems draugystė su Kristumi ir galimybės draugauti su Juo siūlymas kitiems pasidarė jų gyvenimo varomoji jėga, tapo šiek tiek skirtingi. Iš pagrindų atsivertę krikščionys yra ugnies liežuvių paženklinti žmonės, gaivinami Dvasios, kurios nuolatinį artumą jie atpažįsta liturgijoje drauge melddamiesi, linkėdami vieni kitiems Kristaus ramybės ir kartu priimdami Viešpaties kūną ir kraują.

Užbaigdamas savo meditaciją apie Sekmines, Josephas Ratzingeris pripažįsta, jog, regint daugybę šiandienų krikščionių, kyla klausimas: „Kurgi ugnies liežuviai?“ Ir tada jis iškelia iššūkį, taikliai nusakantį evangeliškosios katalikybės dramą: „Tikėjimas yra mus deginančios ugnies liežuviai, ji sulydo mus taip, kad vis labiau būtų galima pasakyti, jog aš jau nebesu aš... Pasiduodant deginančiai Šventosios Dvasios liepsnai, buvimas krikščionimi patogus tampa tik iš pirmo žvilgsnio... Tikrai nebijodama ugnies liežuvių ir jų atnešamos audros Bažnyčia tampa Šventosios Dvasios ikona. Ir tikrai tada ji atveria pasaulį Dievo šviesai“ (12).

Šie Sekminių apmąstymai perša mintį, jog evangeliškoji katalikybė nėra lengvas, paprastas ar patogus dalykas. Praeities kultūrinė katalikybė buvo „patogi“, nes puikiai derėjo su aplinkine viešąja kultūra ir nesukeldavo didelės trinties tarp žmogaus gyvenimo „Bažnyčioje“ ir gyvenimo „pasaulyje“. Evangeliškoji katalikybė, priešingai, yra kontrkultūra, siekianti atversti aplinkinę viešąją kultūrą skelbdama tam tikras tiesas, garbindama dvasia ir tiesa ir ugdydama žmogiškesnę gyvenimą. Evangeliškoji katalikybė nesiekia „sugyventi“, ji siekia atversti.

Visi turėtų sutikti, jog tai sunku. Kontrreformacinė katalikybė nebuvo lengva todėl, kad dar turėjo nuramdyti nuolat nerimstančią žmogaus širdį ir senovei būdingas žmogaus aistrų audras. Tačiau pasaulyje iki modernybės, kur autoritetas laikytas savaime suprantamu dalyku, Bažnyčios religine galia tramdyti žmogaus užgaidas neabejota. Anot Peterio Bergerio sociologinės terminologijos, Bažnyčios galia buvo prieštaravimų nekelianti „įtikimumo struktūra“, teikianti individo gyvenimo tvarkai gaires, ir tos tvarkos laikymasis paprastai būdavo perimamas iš aplinkinės viešosios kultūros. Tokios gyvensenos laikymosi aplinkinė viešoji kultūra bent jau tiesiogiai nekritikuodavo.

XXI a. išsivysčiusiame pasaulyje to jau nebėra. Neturint savosios „įtikimumo struktūros“, savo krikščioniš-

kojo supratimo, kokia yra tikrovė ir kokia ji turėtų būti, katalikams sunku eiti Niujorko Medisono aveniu ar ją atitinkančiomis gatvėmis Toronte, Buenos Airėse, Paryžiuje, Berlyne, Londone, Romoje ar Sidnėjuje, nes jų juslės kiekviename žingsnyje atakuojamos. Išpažinimo tiesas išpažinti kaip teisingas – ne tik kaip „teisingas man“, bet ir kaip pasaulio tiesas, apreikštas žmogumi tapusio Dievo Sūnaus, – reiškia rizikuoti būti palaikytam silpnapročiu. Žmonių santykių tvarkymo būdu laikant biblinę moralę, kuri yra ir apreikštoji, ir racionaliai pažini tiesa, kyla grėsmė būti apšauktam fanatiku.

Tokiomis aplinkybėmis drungna katalikybė neturi ateities: nėra kito pasirinkimo, kaip tik pasiduoti perkeičiančiai Šventosios Dvasios ugniai.

Evangeliškoji katalikybė daugeliu atžvilgių daug reiklesnė nei kontrreformacinė, katechetinė-devocinė katalikybė. Iš kunigų ir vyskupų, pašvęstųjų asmenų ir pasauliečių ji reikalauja daugiau pastangų; nė vienas nėra atleistas nuo perėjimo per ugnies liežuvius. Ji reikalauja gilesnės religinės kultūros. Vienas pavyzdys: evangeliškoji katalikybė maitina ne paprastos *Baltimorės katekizmo* formulės, bet mistagoginiai apmąstymai senovinių *Jeruzalės katechezijų*, kvietusių krikščionis giliai panirti į „slėpinius“ – sakramentus ir leisti jiems ugdyti visą savo gyvenimą (13). Evangeliškoji katalikybė reikalauja iš pasauliečių pomodernaus gyvenimo skuboje susitikimui su Kristumi skirti daugiau laiko nei valandą garbinimo per savaitę. Evangeliškoji katalikybė taip pat reikalauja iš kunigų ir vyskupų didesnio pastovumo, nes gyvoms evangeliškosioms katalikiškosioms parapijoms statydinti reikia laiko, lygiai kaip ir santykiams skatinti, būtiniems tam, ką šv. Paulius vadino „prakilnesniu būdu“ (1 Kor 12, 31) – o tas būdas visada sunkesnis – ugdytis ir duoti vaisių misijos srityje.

Evangeliškoji katalikybė, kilusi iš Leono XIII ir jo įpėdinių pastangų atnaujinti katalikybę, reikalauja daugiau dėmesio skirti sakramentiniam rengimui ir sakramentinei drausmei, nes sakramentų bus maitinama taip, kaip šitai įsivaizdavo klasikinis XX a. liturginis sąjūdis, liturgiją ir garbinimą susiejęs su krikščioniškuoju ugdytumu, krikščioniškąja misija ir krikščioniškąja veikla siekiant teisingumo pasaulyje. Evangeliškoji katalikybė reikalauja daugiau dėmesio skelbimui nei dabar tam skiria Bažnyčios dauguma išsivysčiusiame pasaulyje, nes misiją ne mažiau nei sakramentai maitina Dievo žodis Šventajame Rašte. O tai savo ruožtu pareikalaus didelės naujokų telkimo į išsivysčiusių tarnybą ir ugdytumo seminarijose reformos.

Evangeliškoji katalikybė taip pat reikalauja iš vyskupų persvarstyti savo kaip Bažnyčios vienybės įrankių

vaidmenį: katalikų vyskupai ateityje turės pripažinti, kad vienybės įrankiai jie gali būti tik padėdami suvienyti sielas su išlaisvinančia Evangelijos tiesa, kuri savo ruožtu reikalauja išsižadėti klaidos ir nuodėmės. Tad evangeliškoji katalikybė kartais pareikalauja iš Bažnyčios sąveikaujant su viešuoju gyvenimu ištarti tvirtą ir nedviprasmišką „ne“ – taip, kaip bismarkiškojo *Kulturkampf* laikotarpiu tai padarė Vokietijos vyskupai (iš kurių pusė buvo įkalinti); kaip 1953 m. pasielgė Lenkijos vyskupai, pasakę „ne“ lenkų komunistų mėginimui paversti Bažnyčią partijos talkininke (dėl šių narsių pastangų apginti Evangeliją kai kurie apaštalų įpėdiniai buvo įkalinti); kaip visame XXI a. Vakarų pasaulyje turi elgtis vyskupai, valstybei reiškiant pretenzijas į galią keisti santuokos prigimtį ar ištisas žmonių klases pašalinti esant už visuotinės apsaugos bei globos ribų.

Evangeliškoji katalikybė tikinčiųjų bendruomenę statydina ne dėl pačios bendruomenės, bet siekdama, kad visi priimtų tikėjimo slėpinius, kurie savo ruožtu tampa malonės šaltiniais, iš kurių bendruomenė semiasi jėgų atversti pasaulį. Tad Bažnyčią išugdę ugnies liežuviai virsta misijos ugnimi, įžiebiančia liepsnas visame pasaulyje.

Evangeliškoji katalikybė visą Bažnyčią kviečia į šventumą misijos labui (14).

### *Augti skverbiantis į gelmę*

Kai kas paprieštaraus, kad tai tiesiog per sunku, – kad tokiu tikrai atsivertusių, nuodugniai katechizuotų, sakramentiškai praturtintų ir Evangelija užsidegusių katalikų metimosi į pomodernaus pasaulio „gilumą“ įsivaizdavimu tiesiog reikalaujama per daug ir todėl tai yra receptas rasti naujai katalikiškojo sektantizmo atmainai – grynesnei, bet mažesnei Bažnyčiai. Evangeliškoji katalikybė iš tiesų prašo daug. Tačiau katalikiškasis tikėjimas visada ir augo tikrai raginant siekti krikščioniškosios didybės, kurios pagrindas – mūsų širdis pakylinti Dievo malonė ir mūsų pastangas įkvėpianči Šventosios Dvasios ugnis.

Būtent toks tikėjimas užkariavo pagonių pasaulį ir palaikė pirmuosius kankinius per jų teismo procesus.

Būtent toks mistagoginio požiūrio į sakramentus maitinamas tikėjimas paskatino Konstantinopolio žuvų pardavėjus ir kepėjus svarstyti dievystės santykį su žmogyste Jėzuje Kristuje. Ir jei apie hipostatinį vieni galėjo diskutuoti Bizantijos prekybininkai, tai Bažnyčios istorijoje labiausiai apsišvietę katalikai, vadovaujami kunigų, kurie yra skelbimo meistrai, tikrai turėtų gebėti zonuoti savo kassavaitinio sekmadieninio išpažinimo, kad Viešpats Jėzus yra „vienos prigimties

su Tėvu“, gelmes ir iš tokių apmąstymų pasisemti misijos labui naujų įžvalgų, jėgų ir užsidegimo.

Būtent toks tikėjimas – labai biblinis ir sakramentinis, tikėjimas, kai dieviškasis Artumas yra apčiuopiama kasdienio gyvenimo tikrovė, – lėmė milžinišką katalikybės augimą XX ir XXI a. Afrikoje, milijonus afrikiečių ištraukusį iš dvasių bei galių pasaulio į vieno tikrojo Dievo, jo Sūnaus ir jų Šventosios Dvasios tiesą.

Ir būtent evangeliškoji katalikybė palaiko augimą tarp kadaise tvirto katalikiškojo pasaulio Vakaruose griuvėsių.

Katalikų parapijos neįtikimiausiose vietovėse (Soho, Londono Vest Ende, Pietų Karolinos Grynvylyje, Amerikos biblinio ruožo šerdyje, Manheteno centre) ir katalikų dvasinės tarnystės viso pasaulio universitetuose (Teksaso A&M universitete, Prinstone, anksčiau nelegalios ir pagrindinės Ukrainos graikų apeigų Katalikų Bažnyčios įsteigtame Lvovo katalikiškajame universitete) klesti todėl, kad kunigai skelbia Evangeliją nedarydami kompromisų, pagarbiai ir prideramai švenčia sakramentinius slėpinius, tarnauja išstumtiesiems į paribius ir taip „ugdo šventuosius“ misijai. Neatsitiktinai tokios ir panašios parapijos, dvasinės tarnystės universitetuose ir aukštesniojo mokslo katalikiškosios institucijos šiaip jau sausringu laikotarpiu davė gausių kunigiškųjų bei vienuoliškųjų pašaukimų.

Evangeliškosios katalikybės modeliu grįstą pašvęstąjį gyvenimą praktikuojančių vyrų ir moterų kongregacijos auga pradėdant Jonkersu Niujorko valstijoje ir baigiant Alma Mičigano valstijoje bei Nešviliu Tensio valstijoje, pradėdant Pluskardeno abatija Škotijos aukštumose ir baigiant Klear Kryko Apreiškimo Dievo Motinai vienuolynu Oklahomos valstijoje – ir auga tuo metu, kai kitos vienuolijos dėl joms būdingo neįtikimumo virsta niekuo.

Atsinaujinimo sąjūdžiai ir naujosios katalikų bendruomenės, suvokusios evangeliškąją Vatikano II Susirinkimo esmę ir gyvenančios misionieriškąją mokinyste, yra gyviausi tokių kadaise stiprios katalikybės šalių kaip Prancūzija ir Argentina sektoriai.

Seminarijos, ugdančios evangeliškajai katalikybei XXI a. kunigus, plečiasi (ir keliais retais atvejais yra perpildytos), o seminarijos, kurios tebėra įstrigusios progresyvistinės ar tradicionalistinės katalikybės rutinoje, apimtos stagnacijos arba lėtai miršta.

Visame Vakarų katalikybės pasaulyje evangeliškoji katalikybė teikia intelektualiam gyvenimui autentiško



įkvėpimo. Ir taip yra nemenka dalimi dėl to, kad tikėjimas nuo pat pradžių suvokiamas kaip brangi, apreikšta dovana, vertintina pasitelkiant meną suprasti, užuot ją laikius objektu, kritiškai nagrinėtinu vadovaujantis pomoderniais skepticizmo ir nenuoseklumo paieškos kanonais.

Netgi galima regėti evangeliškosios katalikybės atgimimo pradmenų menuose – pavyzdžiui, britų kompozitoriaus Jameso MacMillano, amerikiečių architekto Duncano Stroiko, rusų kilmės tapytojos Natalijos Carkovos, airių skulptoriaus Dony MacManuso ir olandų skulptorės Daphne Du Barry, taip pat Romoje įsikūrusios kritikės Elizabeth Lev kūryboje.

Šiomis aplinkybėmis magą pacituoti garsiąją G. K. Chestertono pastabą, kad „krikščioniškasis idealas nebuvo išbandytas ir įvertintas kaip nepakankamas; jis įvertintas kaip sunkus ir paliktas neišbandytas“. Bet tai būtų neteisinga sakyti atžvilgiu tų, kuriems evangeliškoji katalikybė niekada nebuvo pasiūlyta – nepatyrusiems geros katechizacijos, besibodintiems liturgija, pasidavusiems moralinei sumaiščiai. XXI a. pirmaisiais dešimtmečiais evangeliškoji katalikybė po ilgiau nei šimtmetį trukusių pastangų apibrėžti savo reformuotąjį buvimo katalikais pasaulyje būdą – pastangų, kurių ištakos siekia popiežių Leoną XIII, – pasiekė tik savo pirmąją brandos pakopą. Ši parapijų, dvasinių tarnysčių universitetuose, vienuolijų, seminarijų, atsinaujinimo sąjūdžių ir intelektualinių centrų patirtis pastebėta visiškai neseniai.

Tačiau ji siūlytina. Tą pasiūlymą išsamiau nusakyti yra tolesnė mūsų užduotis...

## Nuorodos

- (1) Popiežiaus Jono Pauliaus II darbų apžvalgą žr. George Weigel, *The End and the Beginning: Pope John Paul II – The Victory of Freedom, the Last Years, the Legacy* (New York: Doubleday, 2010), 430 ir t. t.
- (2) Žr. Jonas Paulius II, *Novo millennio ineunte* (2001 01 06).
- (3) Žr. Henri de Lubac, *The Drama of Atheist Humanism* (San Francisco: Ignatius Press, 1995) ir Owen Chadwick, *The Secularization of the European Mind in the Nineteenth Century* (Cambridge: Cambridge University Press, 1990).
- (4) Jei Manningo pasiūlymo būtų paklaustyta, ugnis išties būtų buvusi labai geležinga.
- (5) Žr. Leonas XIII, *Aeterni Patris* (1879).
- (6) Žr. Leonas XIII, *Providentissimus Deus* (1893). Šis dokumentas paprastai laikomas katalikų šiuolaikinių Biblijos studijų chartija. 1902 m. įsteigdamas Popiežiškąją Biblijos komisiją, Leonas XIII suteikė papildomą ir galbūt dar svarbesnę postūmį šiuolaikiniams katalikų Biblijos mokslams.

(7) 1883 m. Leonas XIII, kupinas ramaus įsitikinimo, kad istorinė tiesa pasitarnaus Bažnyčios reikalui ir misijai, Vatikano archyvas ir biblioteką atvėrė visiems kvalifikuotiems tyrinėtojams.

(8) Bažnyčios santykį su politine modernybe Leonas XIII aptarė *Immortale Dei* (1885), *Libertas* (1888) ir gausiuose kituose magistriniuose tekstuose; apie Leono XIII politinę teoriją žr. Russell Hittinger, „Pope Leo XIII (1810–1903)“, in: *The Teachings of Modern Roman Catholicism on Law, Politics, and Human Nature*, John Witte, Jr., Frank S. Alexander, eds. (New York: Columbia University Press, 2007), 39–75.

(9) 1895 m. paskelbta enciklika *Longinqua oceani* katalikų hierarchijos Jungtinėse Valstijose šimtmečio proga Leonas XIII išjudino intelektualinį procesą, atvedusį prie Vatikano II Susirinkimo Tikėjimo laisvės deklaracijos *Dignitatis humanae*; šiame dokumente jis mokė, kad Amerikos valstybės ir Bažnyčios santykio sistemą, kai valstybė nereiškia pretenzijos į teologinę kompetenciją, *tolerari potest* (galima toleruoti). Šio svarbaus momento šiuolaikiniame popiežiškajame magisteriume (kai kuriais atžvilgiais parengto Baltimorės kardinolo Jameso Gibbonso tokią santvarką aukštinesio pamokslo, kurį jis pasakė 1887 m. Romoje, savo titulinėje Užtibrto Švč. Mergelės Marijos bažnyčioje) aptarimą žr. Gerald P. Fogarty, S. J., *The Vatican and the American Hierarchy from 1870 to 1965* (Wilmington, DE: Michael Glazier, 1985).

(10) Žr. John Henry Newman, „Note on Liberalism“, in: *Apologia pro Vita Sua*, Ian Ker, ed. (New York: Penguin Books, 1994), 252–262.

(11) Peter L. Berger, *Adventures of an Accidental Sociologist: How to Explain the World Without Becoming a Bore* (Amherst, NY: Prometheus Books, 2011), 248.

(12) Joseph Ratzinger, *Images of Hope: Meditations on Major Feasts* (San Francisco: Ignatius Press, 2006), 71–73. „Ikona“ čia žymi tikrovę-pasaulyje, padarančią dvasinę tikrovę esamą čia ir dabar bei apčiuopiamą.

(13) XXI amžiaus Bažnyčia ištraukas iš „Jeruzalės katechezijų“ skaito Velykų oktavos ketvirtadienio, penktadienio ir šeštadienio Valandų liturgijos skaitiniuose.

(14) Šventumo poveikį misijai puikiai ir elegantiškai nusakė evangeliškosios katalikybės pranašas palaimintasis Johnas Henry Newmanas viename 1857 m. homiletiniame apmąstyme apie krikščionis, pašauktus būti „pasaulyje“ šventus dėl pasaulio atsivertimo:

„Jie neatsisako savo prigimtinių talentų, bet panaudoja juos Dievo garbei... Pasaulis jiems yra knyga, patraukianti juos pati savaime, lengvai skaitoma, natūraliai dominanti, nors akinami juose esamos malonės jie ją studijuoja ir su ja kalbasi dėl Dievo garbės ir sielų išganymo. Tad jie, kaip ir kiti žmonės, turi minčių, jausmų, nusiteikimų, potraukių, simpatijų, antipatijų tiek, kiek visa tai nenuodėminga, jų turimos šios žmogaus prigimties savybės yra apvalytos, pašventintos ir sukilnintos; ir, kaip tik būdami šventesni, jie tapo iškalbingesni, poetiškesni, gilesni, intelektualnesni“ [John Henry Newman, „St. Paul's Characteristic Gift“, in: *Sermons Preached on Various Occasions* (London, 1857), 92–93].

Johannes Schelhas

### Poreikis kvėpuoti\*

*Mokantis vakaro maldos*

Vienas iš iššūkių, kasdien kylančių tokiam krikščioniui kaip aš, yra užbaigti dieną asmenine vakaro malda. Kalbu su savo Dievu, vienas kreipiuosi į Jėzų Kristų. Kai kas tai daro drauge – besimeldžiančios Bažnyčios vakaro maldoje. Tai, kad meldžiuosi aš ir meldžiasi visa Bažnyčia, yra – sakant sąžiningiau, turėtų būti, – esminis Bažnyčios, kuriai priklausome Krikšto, Sutvirtinimo ir Komunijos galia, požymis. Bažnyčia meldžiasi ne tik vakarais. Aš irgi. Bet dabar mūsų dėmesį norėčiau atkreipti į vakaro maldą prieš einant miegoti.

### Kaip melstis?

Mūsų dienos struktūruotos. Jų ritmas kartojasi. Mano laiko tėkmė paženklinta karštligiškos skubos ir išsekimo. Virtualusis pasaulis nepaliaujamai bombarduoja informacija. Vaizdai išnyra ir pradingsta per sekundės dalį. Darbas sujaukia dieną ir naktį, kai kada ir atostogas.

Tokiomis aplinkybėmis vakaro malda gali greitai atsidurti po stalu. Tačiau dėl to vakaro maldą dvi ar keturias valandas paankstinti neprasminga.

Ir vis dėlto: vakaro malda, mano malda rengiantis naktčiai, yra gyvybiškai svarbi. Ji skatina miegą, nes nuramina kūną ir dvasią. Padeda išlaikyti sveikatą. Primena mano gyvenimo variklį, galingą variklį, turintį daug arklio galių. Vakaro malda, maža to, malda apskritai gali nuversti kalnus. Ar tikiu tuo? Ar pasitikiu maldos galia?

Bet pirmiausia: ką reiškia melstis? Didis maldininkas kartą yra pasakęs: melstis reiškia „kvėpuoti Dievu“ (E. Przywara. *Der geistliche Weg der Exerzitien*. Köln 2002 (Edition Cardo; 70), 57). Vadinas, mūsų malda nėra nuotaikos dalykas. Įkvėpti oro tikrai nėra sentimentalų. Kartais mums ir tai sunku – įkvėpti oro ir melstis. Turime melstis, kad galėtume gyventi. Nesimelddami tik egzistuotume. Gyvenu, nes meldžiuosi. Meldžiuosi, vadinas, esu.

„Iš nevilties gelmių šaukiuosi tavęs, Viešpatie“, – taip prasideda viena psalmė. Mūsų malda dažnai būna tikriausia, kai kyla iš didelio vargo. Malda kaip kvėpavimas Viešpačiu yra autentiškiausia, kai kyla iš poreikio kvėpuoti.

\* Versta iš: Johannes Schelhas. *Atem-Not. Zur Einübung ins Abendgebet. GEIST UND LEBEN. Nr. 2 / 2013.*  
© Echter Verlag, Würzburg 2013, S. 176–178.

### „Tu mano užuovėja“

Poreikis kvėpuoti daro mus neramius. Sujudina. Kelia mums baimę. Priverčia sušukti Dievui. Taip meldžiamės ir vakare. Būdami krikščionys, tiesiai stovintys gyvenime, turime pajusti, kaip mūsų vakaro maldų tvirtos formuluotės mus palyti ir keičia. Galime atrasti, kas nuoširdžiai trykstančiais žodžiais iš mūsų dejuodama ir šaukdama veržiasi. Tai – praėjusi diena, visada autentiška mūsų gyvenimo medžiaga. Sėkmės ir nesėkmės, džiaugsmas, pasitikėjimas, viltis ir nusivylimas, susierzinimas, sąstingis ir neatšaukiamumo jausmas. Trumpiausia malda skamba taip: „Viešpatie, priimk.“

Kad tokia malda iš mūsų lūpų neišsprūstų mechaniškai, vakare būtina kelias akimirkas susikaupti. Turiu gauti galimybę įsiklausyti į savo vidinį laikrodį, leisti pasitraukti kitokiam triukšmui – susijaudinimui, susierzinimui, tam, kas nepadaryta, rytojaus planams, vadinasi, viską pastumti į šalį ar palikti už durų, kad galėčiau atsiverti Dievui, įsiklausyti į jį kaip į savo vidinį laikrodį.

Tada manyje sujunda ir neapykantos bei garbės troškulio intrigos. Negaliu jų apeiti, vienąkart visam laikui atsisakyti, jos labiau ar mažiau prabyla kas vakarą. Tai neturi manęs bauginti. Tačiau su tomis intrigomis privalau kovoti. Jos ir kova su jomis yra žmogiškas ir žemiškas dalykas. O Dievas žmonių panoro irgi žemiškų. Jis savo malone ir meile padeda mums nepralaimėti tos kovos.

Vadinas: susikaupti, stabtelėti vakare. Vakaro maldos metu išlipu iš laiko riedančio traukinio. Malda yra stabtelėjimas.

Mano trumpi apmąstymai vakare, kuriuos Dievas norėtų paversti malda, yra tartum dienos apžvalga. Vakaro malda kaip peržiūros metas. Vakaro malda taip pat yra susitaikymo metas. Susitaikyti būtina – kas to nežino? – bei Dvasios galia ir įmanoma, jei to nuoširdžiai prašau Jėzaus. Juk galimybė nakties valandą susitaikyti veidu į veidą su kitu yra tik ribota. Vakaro maldos metu tinka ir ašaros. Verkti nėra vaikiška. Bažnyčios dvasinė tradicija apie tokį potyrį sako: „Ašarose ištirpsta mūsų kaltė.“

Ir galiausiai: vakaro malda nuteikia mane kitai dienai. Vakaru, naktimi prasideda kita diena. Naują dieną prasminga visada pradėti vakaru. Mūsų laikų sekuliarioje sekmadieninėje kultūroje šis motyvas, regis, tampa vis priimtinesnis. Šeštadienio vakaras yra sekmadienio pradžia.

142-ojoje psalmėje apdainuojamas žmogaus poreikis kvėpuoti. Šioje maldoje kalbama apie *mane*. Parodoma, koks aš vakare esu Dievo akivaizdoje.

*Garsiai šaukiuosi Viešpaties, / balsu Viešpatį maldauju. / Savo skundą jam išlieju, jam išsakau savo kančią. / Kai visiškai nu-stoju drąsos, / žinai tu mano kelią. / Šaukiuosi tavęs, Viešpatie, / sakau: „Tu mano užuovėja – / visa, ką turiu gyvujų šalyje.“*

Panašiai Jėzus dejavo savo tamsiausios nakties valandą: Tėve, į tavo rankas atiduodu savo gyvybę. Dejonė, kupina vilties kvėpuoti gyvenimu, – štai ką reiškia mano poreikis kvėpuoti.

## Ar katalikų tikėjimas gali padėti įveikti depresiją?

Zenit.org žurnalistės Deborah Castellano Lubov interviu su Romos Popiežiškojo Šventojo kryžiaus universiteto psichologijos ir dvasinio gyvenimo profesoriumi kun. Wenceslao Vialu.

### Galbūt galėtumėte tarti keletą žodžių apie aktoriaus Robino Williamso mirtį ir jo kovą su depresija?

Remiantis tuo, kas parašyta laikraščiuose, atrodo, kad Robiną Williamsą chroniška depresija kamavo nuo jaunystės, o neseniai ją dar papildė Parkinsono liga. Abi ligos gali sukelti pataloginį liūdesį, deformuoti laisvę ir atsakomybę. Reikia pasakyti, kad šeimoje jis patyrė netekčių, pradėdant tėvų skyrybomis. Jo gyvenime, deja, ryški ir alkoholizmo bei narkomanijos žaizda.

Mane nustebino ne tik tragedija, bet ir tai, kaip naujiena buvo paviešinta. Keli televizijos kanalai, kaip antai CNN ir BBC, ištransliavo žinią, nurodydami daugybę konkrečių smulkmenų apie jo kūno radimą. Aš pagalvojau apie jo šeimą, draugus ir padidėjusį sielvartą, sukeltą tokios daugybės nenaudingų smulkmenų. Taip pat pagalvojau apie taip dažnai užmirštamą tikrovę: apie mirtį tiek kalbama, ji rodoma filmuose, televizijos naujienose, vaizduojama romanuose. Tačiau visada miršta kiti. Ties *Via Appia* Romoje įėjimu, kur pilna antkapių, net stovi smuklė su užrašu: „Čia niekas nemiršta.“

Savo žemiškosios egzistencijos pabaigos apmąstymas turėtų mus skatinti imtis mums tenkančios atsakomybės, o pastarosios įsisąmoninimas galėtų padėti gyventi visavertiškai, sykiu rengiantis amžinajam gyvenimui. Žodis „atsakomybė“ kyla iš veiksmazodžio „atsakyti“, atsakyti į klausimą, ką padarėme, kaip padarėme ir kodėl. Savęs realizuoti neįmanoma tvirtai nesiremiant kuo nors, kas pranoksta mus, nesistengiant gyventi dorai. Žmogus turėtų ieškoti prasmės, pranokstančios greitai pralekiančią akimirką.

## Ar depresijų pagausėjimą šiandien galima susieti su tikėjimo netektimi?

Depresijos sąvoka apima įvairius simptomus ir įvairias ligas, turinčias daug ir skirtingų priežasčių. Įvairiomis formomis depresija šiandien ištinka iki 15 proc. gyventojų. Ši skaičių lemia daug veiksnių, taip pat ir tai, kad šiandien depresija tikrai dažnai diagnozuojama patikimiau nei ankstesniais laikais. Tačiau vienas iš šių veiksnių gali būti ir atsakomybės praradimas, tam tikru būdu susijęs su tikėjimo susilpnėjimu. Dažnai užmiršama, jog „atsakyti“ suponuoja kieno nors egzistenciją, priimančią atsakymą ir vertą atsakymo. Tas „kas nors“ gali būti draugas, šeima, brangūs asmenys. Jei stokoja ma jų paramos arba jais nepasitikima ir netikima, erdvė pataloginiam liūdesiui atsiveria lengviau.

Tikinčiojo akimis, tikėjimas į Dievą nėra „vaistas“ apsisaugoti nuo depresijos, bet padidina išteklius kovoti su ja, nes mus pastato priešais aukštesnę Būtį, kuriai turime atsakyti. Šiandien „tapatybė“ kamuojama: daugelis stengiasi užgesinti antgamtinio tikėjimo šviesą, rodančią, kad esame riboti ir baigtiniai kūriniai. Daugelis taip pat užtemdo proto šviesą, rodančią tai, kas iš tikrųjų yra vyras ir moteris, ir tarpasmeninių santykių šviesą. <...> Mano nuomone, visi šie veiksniai kelia depresijos ir kitų psichikos ligų grėsmę.

Apskritai asmuo, trokštantis būti arti Dievo, atranda gyvenimo pilnatvę (daiktų prasmę, išsipildymą ir t. t.) ir gali pasiekti didesnio stabilumo. Vis dėlto, kad išvengtų kokios nors depresijos formos, tikinčiajam, siekiančiam tarnauti kitiems, kasdienėje veikloje, puoselėjant draugystę ir profesiniame darbe būtinas tvarkingumas ir saikas, laikas, skirtas ilsėtis ir pramogauti. Tikėti nereiškia, kad asmenybė neturės depresiją skatinančių bruožų, kaip antai polinkio į perfekcionizmą ar kokią nors įkyriai persekiojančią mintį ar būseną. Suvokimas, jog Dievas pažįsta mus geriau nei mes patys save, padeda mums įveikti menkos savivertės jausmą, nesaugumą, polinkį greitai susierzinti ar perdėtą atsakomybę, kuria siekiama pirmiausia atsakyti savo paties tapatybei.

### Ar, kalbant konkrečiau, depresijų pagausėjimą galima sieti su santykio su Jėzumi stygiumi žmonių gyvenime?

Gyvenant be Kristaus, gyvenimą perprasti būna sudėtingiau. Jėzus yra vienintelis, kuris, pasak šventojo Jono Pauliaus II, iki galo apreiškia žmogui žmogų. Jis vienintelis geba atverti septyniais antspaudais užantspauduotą Apreiškimo knygą, kuri, kaip pabrėžia Guardinis, yra egzistencijos slėpinys su savo skausmo bei kančios našta. Todėl nenuostabu, kad, nutolus nuo Kristaus, gali

pagausėti depresijos simptomų, mat sunkiau išvelgti daugybės gyvybiškai svarbių situacijų prasmę. Pavyzdžiui, yra mokslinių straipsnių, kuriuose teigiama, jog sveikata, praktikuojant religiją, pagerėja. Itakos tam, žinoma, turi priklausymas grupei, įprasminimo galimybė ir t. t., bet taip pat ir pasitikėjimo kupinas ryšys su žmogumi tapusiu Dievu, kuris mus girdi. Taip pat svarbu ir tai, kaip šiuo tikėjimo santykiu gyvename. Dievas nėra nepermaldaujamas teisėjas, priešingai, jis mylintis Tėvas, sukūręs mus dalytis jo dieviškąja laime danguje. Jis tikrai laukia iš mūsų laisvo atsako.

### **Kas padeda? Gal galėtumėte tarti keletą žodžių, kas tikėjimo požiūriu padeda kovojantiems su depresija? Reguliari malda, Mišios ir t. t.?**

Krikščioniškasis tikėjimas iš akių neišleidžia ir žmogiškosios pusės bei mokslo pažangos. Todėl pirmutinis patarimas depresijos kamuojamam asmeniui būtų kreiptis į gerą gydytoją. Šiandien yra labai gerų vaistų ir naudingų psichoterapinių metodikų. Vaisiai veikia biologiniu lygmeniu, atkurdami pusiausvyrą be poveikio mūsų mąstysenai. Psichoterapija yra tarpasmeninis santykis, siūlantis specializuotą profesinę paramą. Geriausių rezultatų paprastai pasiekama sykiu taikant ir vaistus, ir psichoterapiją. Veiksmingiausi yra kognityviniai metodai, kuriais siekiama išryškinti iškreiptas mintis ir klaidingas gyvenimo strategijas. Tai daroma tiriant ne tiek pasąmonės gelmes, bet sąmoningą mūsų minčių srautą.

Dvasiniu požiūriu depresijos kamuojamam asmeniui – kaip ir bet kuriam kitam – neabejotinai padės malda, susitikimas su Jėzumi Eucharistijoje ir per išpažintį. Šis Atleidimo sakramentas ypač svarbus visiems, nes atleidimas ir išgyvenimas, kad tau atleista, yra kertinis brandumo ir todėl emocinės pusiausvyros akmuo. Todėl, pasak šv. Tomo Akviniečio, gebėjimas recituoti „Tėve mūsų“, nuoširdžiai persiemus visomis tos maldos ištaromis, taip pat penktąją, būtent ištarą apie atleidimą savo kaltininkams, yra svarbiausias stabilumo veiksnys.

Depresijos kamuojamam asmeniui visada galima pamtarti melstis. Tačiau privalu neužmiršti, kad pati liga gali pakeisti santykį su malda ir pastaroji tampa pernelyg sunki našta. Taip pat suvoktina, jog meldžiantis depresijos simptomai, kaltės ar skausmo jausmai gali ir nepranykti. Tikėjimas gali paskatinti žmogų, kaip nekart girdėjau, ištarti šiuos žodžius: „Viešpatie, jei nori, tau aukuju savo negalią. Su tavimi galiu džiugiai gyventi net ir kentėdamas skausmą.“ Štai toks paradoksas iškyla aikštėn iš tikėjimo ir individualios patirties. Kai negalia sunkesnė, girdėdavau sakant: „Jei toliau ir gyvenu, tai tik todėl, kad tikiu į

Dievą.“ Galbūt liga liko tokia pati, bet pakito nuostata jos atžvilgiu.

### **Kokia depresijos tikimybė tam, kuris sakosi tvirtai tikintis, bet tikėjimo neapraktikuoja, palyginti su tuo, kuris irgi tvirtai tiki, bet savo tikėjimą apraktikuoja?**

Man atrodo svarbu patvirtinti, kad depresija turi daug priežasčių ir net gali būti paveldima. Dėl jūsų klausimo, tai jūs klausiate, ar asmeniui, turinčiam tvirtą tikėjimą, bet jo neapraktikuojančiam, labiau gresia depresija nei asmeniui, turinčiam tvirtą tikėjimą ir jį apraktikuojančiam. Mano atsakymas būtų „taip“, tačiau būtina gerai suprasti priežastis. „Tvirtas tikėjimas“, kuris neapraktikuojamas, nėra nuoseklus dalykas. Gyvybiškai svarbi neatitiktis, bet koks dvejopas gyvenimas smarkiai destabilizuoja visą asmenį. Galbūt asmeniui, kuris apskritai netiki, t. y. nuosekliai besielgiančiam netikinčiam depresija gresia mažiau nei tikinčiam, kuris savo tikėjimo neapraktikuoja. Asmuo, kuris tiki ir apraktikuoja, žinoma, neapsaugotas nuo tokios gausybės veiksnių sukeliamos ligos. Tačiau atrama, teikiama kitų tikinčiųjų ir mokymo apie laimingą gyvenimą, padeda jam jos išvengti. Pavyzdžiui, Bažnyčioje asmeniui lengviau suvokti, kaip svarbu atsakyti gausybės veiklų bei situacijų, galinčių sukelti psichinę patologiją, kaip antai narkotikų vartojimo, piktnaudžiavimo alkoholiu, nežaboto seksualumo, santuokinės neištikimybės ir pan.

### **Ar geografinis regionas daro kokį nors poveikį depresijos ir tikėjimo proporcijai bei ryšiui tarp jų?**

Depresijos dažnis įvairiose geografinėse srityse labai skiriasi. Šalyse, kur ilgos, šaltos žiemos ir trumpas šviesusis paros metas, depresija dažnesnė. Negana to, depresijų pagausėja ten, kur gyventojai patiria smurtą, persekiojimus ir didelius socialinius ekonominius nepriteklius. Tačiau aiškų padėties žemėlapi sudaryti nelengva dėl tiriamų šalių bei grupių klasifikavimo neatitiktimų. Savižudybes, kurių priežastis ne visada yra depresija, užfiksuoti lengviau ir jų pasitaiko kur kas daugiau Šiaurės Europos šalyse, Rusijoje, Kinijoje ir Japonijoje. Taip pat svarbu žinoti, kad depresijos apraiškos įvairiose kultūrose nevienodos. Pavyzdžiui, kinų kilmės depresuojantys pacientai dažniau skundžiasi ne liūdesiu, bet nuobodumu, skausmais, nuovargiu ir kitomis fizinėmis apraiškėmis.

Vis dėlto reikia tikėtis, jog kiekvienoje šalyje ir kiekvienoje kultūroje bus dedamos pastangos – gydytojų taip pat – skatinti asmeninę atsakomybę, poreikį ir gebėjimą surasti atsakymą į tai, kaip gyventi ir kas yra pats gyvenimas. Tada depresijų galbūt sumažės...

**Kunigų paskyrimai****Kauno arkivyskupijoje**

Kun. **Darius Auglys** paskirtas Ukmergės dekanato vicedekanu.

Kun. **Andrius Končius** išleistas studijų į Romą.

Kan. relig. m. mgr., teol. lic. **Andriejus Sabaliauskas** Telšių vyskupo sutikimu paskirtas Kauno kunigų seminarijos Parengiamojo kurso Šiluvoje vadovu.

Kun. **Audrius Giedraitis** paskirtas Kauno Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos rezidentu.

Kun. **Darius Vasiliauskas** atleistas iš Pal. Jurgio Matulaičio parapijos vikaro bei LSMU Kauno klinikų kapeliono pareigų ir paskirtas Palemono parapijos klebonu.

Kun. **Vytenis Vaškėlis** paskirtas LSMU Kauno klinikų kapelionu, jam palikta eiti kitas turimas pareigas.

-Kn-

**Šiaulių vyskupijoje**

Kun. **Egidijus Venckus** paskirtas Šiaulių Šv. apašt. Petro ir Pauliaus katedros parapijos klebonu bei Šiaulių dekanato dekanu.

Kun. **Remigijus Čekavičius** atleistas iš Šv. apašt. Petro ir Pauliaus katedros parapijos klebono ir Šiaulių dekanato dekanato pareigų ir paskirtas Pakruojo Šv. Jono Krikštytojo, Pamūšio Šv. Antano Paduviečio parapijų klebonu bei Pakruojo dekanato dekanu.

Kun. **Ričardas Rutkauskas** atleistas iš Pakruojo Šv. Jono Krikštytojo, Pamūšio Šv. Antano Paduviečio parapijų klebono bei Pakruojo dekanato dekanato pareigų ir išleistas į Eichšteto vyskupiją atlikti sielovados tarnystės Niurnbergo Šv. Ruperto ir Kristaus Kūno parapijoje.

-Š-

**Didieji Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlydai**

Rugsėjo 7-ąją, dar vasariška šiluma ir saule džiuginantį sekmadienį, Šiluva, garsi Lietuvos piligriminė šventovė, sutiko pirmuosius didžiųjų Šilinių atlydų dalyvius (pavienius ir grupes, taip pat ir choras) iš pačių įvairiausių šalies kampelių – įvairių vyskupijų parapijų, bendruomenių, draugijų atvykstančius švęsti Dievo Motinos Gimimo ir šiais Šeimos metais jos užtarimui pavesti savo, savo artimųjų ir visos Lietuvos šeimas.

Atlydų išvakarėse, rugsėjo 6-ąją, apie Šilinių pradžią Šiluvos miesteliui bei visiems piligrimams gražiai paskelbė po šv. Mišių Apsireiškimo koplyčioje vykusį iškilmingą procesiją su Švč. Sakramentu iš koplyčios į Švč. M. Marijos Gimimo baziliką. Pamaldoms vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

**Šv. Jono Pauliaus II, jaunimo ir pasaulio lietuvių diena**

Šilinės rugsėjo 7-osios saulėtą sekmadienį prasidėjo Šv. Jono Pauliaus II, jaunimo ir pasaulio lietuvių diena. Jono Pauliaus II diena, tuomet dar kaip palaimintojo, minima Šilinėse nuo 2011 metų, o šiemet gausiai pirmąją atlydų dieną į Šiluvą atvykę piligrimai jau šventojo Jono Pauliaus užtarimu meldė malonių sau, savo šeimoms, ypač vaikams, jaunimui, visai Lietuvai ir iš jos po įvairiausių pasaulio kraštus išsibarsčiusiems savo tautiečiams.

Šio mūsų laikų šventojo, jaunimo užtarėjo pagerbti, būti įkvėptiems jo gyvenimo pavyzdžio ir pasveikinti Dievo Motinos jos Gimimo išvakarėse rugsėjo 7-osios sekmadienį į Šiluvą atėjo dvi jaunų piligrimų eisenos – tarptautinio piligriminio žygio dalyviai (apie 700) iš Kryžių kalno bei Kauno arkivyskupijos Jaunimo dienų dalyviai (apie 200), atėję pėsčiomis iš Raseinių.

Atlydų iškilmės Šiluvoje prasidėjo 8 val. šv. Mišiomis prašant Viešpatį liudijimo drąsos. Kitose šv. Mišiose buvo dėkoma už gyvenimo dovaną, prašoma tikėjimo malonės ieškantiems Dievo ir ypač melstasi už Lietuvos jaunimą, atkeliavusius jaunuosius piligrimus, prašyta padėti jauniems žmonėms atpažinti savo pašaukimą. Šią dieną Šiluvoje lankėsi ir malda jaunimą palydėjo universitetų kapelionai, jaunimo grupių, Jaunimo centrų vadovai.

Vidudienį gausi piligrimų minia Šiluvos aikštėje rengėsi pagrindinei iškilmingai Eucharistijai, joje dėkota Dievui už šv. Jono Pauliaus II gyvenimo pavyzdį, prašyta jo užtarimo mūsų jaunimui bei tautiečiams ir jų šeimoms, kurie gyvena už tėvynės Lietuvos ribų. Šiai Eucharistijai piligrimus telkė bendra rožinio malda, jai vadovavo Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, katechezę sakė kun. Artūras Kazlauskas. Giedant Loreto Dievo Motinos litanią aikštėje pasitikta dvasininkų procesija. Visus šių pamaldų dalyvius, šv. Mišias koncelebruojančius dvasininkus sveikino liturgijai vadovavęs ir homiliją vėliau pasakęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ.

Homilijoje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ atkreipė dėmesį, jog visa savo prigimtimi žmogus nori mylėti ir būti mylimas ir lieka sužeistas, jei vaikystėje nebūna patyręs tėvų meilės. Tačiau meilė labai toli būna nuo tikrosios, kai žmogus vadovaujasi egoizmu arba ja laiko seksualumą, kuris dabar ypač plačiai eksploatuojamas viešojoje erdvėje. Jauniems žmonėms buvo priminta draugystės skaistumo ir santuokos priesaikos būtinybė kuriant šeimą.

Po pietų XII tarptautinio piligriminio žygio iš Kryžių kalno dalyviai drauge šventė savo vadovo Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio vadovaujamas šv. Mišias. 700 piligrimų nuo rugsėjo 5 d. 70 km keliavo pėsčiomis, nešdami daugybę pasaulio šventų vietų lietuvių piligrimų dėka aplankiusį Viešpaties kryžių.

Pavakare Kauno arkivyskupijos ganytojai jau sveikino ir kitą jaunųjų piligrimų grupę. Apie 200 jaunų žmonių į Šiluvą atkeliavo iš Raseinių, kur jie dalyvavo Šilinių proga Jaunimo dienoje „Kur jūsų lobis, ten jūsų širdis“ (Lk 12, 34).

Vakaro šv. Mišioms Šiluvos aikštėje vadovavo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, o vysk. Kęstutis Kėvalas pasakė homiliją, patardamas jauniems žmonėms, kaip atpažinti asmenišką, unikalų Dievo duotą pašaukimą kaip ypatingą Dievo dovaną žmogui be kiekvienam duodamo bendrojo trejopo pašaukimo – pašaukimo gyventi, būti vyru ar moterimi ir būti krikščioniškos tautos nariu. „Šventoji Dvasia įgalina žmogų rinktis tai, ką Dievas jam yra numatęs“, – sakė vysk. Kęstutis, drąsindamas prašyti Viešpatį parodyti kelią, leisti būti pagautiems Šventosios Dvasios; neišsigąsti ir galimų išbandymų, bažnytinėje bendruomenėje bei maldos tyloje ieškoti, kaip šį pašaukimą išskleisti ir įkūnyti.

Šį pirmą atlaidų oktavos sekmadienį kitu metu aukotoms šv. Mišioms vadovavo ir homilijas sakė Kauno I dekanato kun. Linas Šipavičius, mons. Vytautas Grigaravičius, Kauno kunigų seminarijos Parengiamojo kurso Šiluvoje vadovas kun. Andriejus Sabaliauskas, kiti kunigai patarnavo klausyklose. Atlaiduose talkino gražus būrys Jono Pauliaus II piligrimų centro savanorių, Kauno kunigų seminarijos klierikų, o giedoti tą sekmadienį pamaldose atvyko balsingi ir jaunatviški Kauno Šventosios Dvasios (vad. D. Jurkonienė), Klaipėdos Šv. Kazimiero parapijų chorai bei solistė Sigutė Trimakaitė, Vilniaus Šv. Kazimiero parapijos choras „Ave Verum“, Gargždų parapijos jaunimo choras, evangelizacinė bendruomenė „Naujoji Sandora“.

### ***Policijos, Valstybės sienos apsaugos bei Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų diena***

Rugsėjo 8-ąją su visa Bažnyčia Šiluva ir tądien joje apsylanę piligrimai, *Marijos radijo* klausytojai džiaugsmingai šventė dangiškosios Motinos Švč. M. Marijos Gimimą. Į atlaidus saulėtą ir šiltą antrąją Šilinių dieną atvyko daug piligrimų, tarp jų į pagrindines pamaldas aikštėje priešais baziliką ir bendrajam visuomenės gėriui, jos saugumui tarnaujančių LR Policijos, Valstybės sienos apsaugos bei Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnų.

Aikštėje prieš pagrindines pamaldas besirenkantys maldininkai buvo kviečiami į bendrą rožinio maldą, vėliau juos pasveikino katechezę sakęs kun. Artūras Kazlauskas. „Tegul Jėzus išmoko naujo gyvenimo matymo“, – linkėjo šviesios ir vaisingos iškilmų maldos kun. A. Kazlauskas, patardamas, jog būtent Eucharistija, jos šventimas padeda atskleisti kito žmogaus gerumą – paties Dievo ir visų žmonių džiaugsmui.

Pradėdamas iškilmingą Eucharistiją prie altoriaus Šiluvos aikštėje Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ sveikino visus atvykusius mūsų šalies teisėsaugos bei teisėtvarkos tarnybų vadovus, štabų, padalinių vadus, pareigūnus, darbuotojus, kvietė melstis už juos ir jų šeimas, taip pat už jaunus žmones, kurie dar studijuoja rengdamiesi dirbti šiose tarnybose. Ganytojas sveikino Mišias koncelebruojantį Telšių vyskupą Joną Borutą SJ, Policijos departamento kapelioną kun. Algirdą Toliatą, kitus kunigus, taip

### ***Panevėžio vyskupijoje***

Kan. **Petras Budriūnas**, iki šiol ejęs Krekenavos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos altaristo pareigas, perkeltas į Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros parapiją. -P-

### ***Arkiv. G. Grušo kreipimasis į tikinčiuosius***

Kunigas Robertas Šalaševičius, pasibaigus jo paskyrimui Vilniaus arkikatedroje bazilikoje, pranešė, kad palieka kunigišką tarnystę. Dėl susiklosčiusios situacijos jis yra suspenduojamas nuo kunigo pareigų vykdymo.

Šis įvykis visiems yra skaudus, nes kunigo Roberto tarnystė Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje, Vilniaus arkikatedroje bazilikoje ir Vilniaus arkivyskupijos kurijoje palietė daugelio žmonių gyvenimą.

Atsakingas pareigas užimantis žmogus lieka trapus ir yra nuolat gundomas. Prašau tikinčiųjų melstis už kunigą, nes pašaukimo kelyje jie įvairiai išbandomi.

Kunigo pasitraukimas palieka giliai žaizdą tikinčiųjų bendruomenėje, kuriai jis tarnavo ir kuri pasitikėjo jo žodžiu ir gyvenimo liudijimu. Suprasdami žmogišką trapumą, melskime Dievą gailėstingumo, kad būtų išgydytos matomos ir nematomos žaizdos.

Šiuo sudėtingu laikotarpiu kviečiu tikinčiuosius melstis už kunigą Robertą ir už visus ganytojus – vyskopus ir kunigus, – taip pat už visą Dievo Tautą Vilniaus arkivyskupijoje.

Tesuteikia Dievas kiekvienam iš mūsų malonę laikytis duotos priesaikos, tegydo žaizdas, kurias sukelia neįstikimybė. Tebūna ištikimasis Dievas mums visiems gailėstingas.

+ Gintaras Grušas  
Vilniaus arkivyskupas metropolitas

## Nacionalinis pasauliečių pranciškonų kongresas

Rugpjūčio 15–17 d. Kretingoje vyko I Pasauliečių pranciškonų ir pranciškoniškojo jaunimo nacionalinis kongresas. Jo tema tapo šv. Pranciškaus žodžiai: „Dievas davė man brolius“.

Kongresas ypatingas, nes pirmą kartą sukviėtė visą pranciškoniškąją šeimą: ne tik pasauliečius pranciškonus ir pranciškoniškąją jaunimą (Jaupra), bet ir kitas Pranciškoniškos šeimos šakas – mažesnius brolius, konventualus, kapucinus, Dieviškosios Jėzaus Širdies seseris pranciškonas, Švč. Širdies pranciškonas misionierės, Švč. Nekaltosios M. Marijos tarnaitės, Nepalaujamos pagalbos šv. Pranciškaus seseris.

Dalyviai į Kretingą susirinko penktadienį ryte, kongresas prasidėjo Valandų liturgijos Dienine malda ir iškilmingomis Žolinių šv. Mišiomis Kretingos Viešpaties Apreiškimo M. Marijai bažnyčioje. Jas aukojo Mažesniųjų brolių ordino, Lietuvos Šv. Kazimiero provincijos ministras kun. Astijus Kungys OFM.

Po pietų dalyviams kalbėjo kviestinė viešnia iš Filipinų, Tarptautinės pasauliečių pranciškonų ordino tarybos (CIOFS) Prezidiumo narė Lucy Almirarez OFS. Į kongresą taip pat atvyko generalinis pasauliečių pranciškonų ir Jaupra dvasinis asistentas argentinietis kun. Martin Bitzeris OFM Conv.

Vakare Kretingos gatvėmis nusidriekė dviejų su puse šimto kongreso dalyvių eiseną į Šv. Klaros neturtėlių seserų vienuolyną. Jame prie Šv. Damijono kryžiaus surengta Pranciškoniškosios šeimos malda. Kryžius buvo uždengtas dėlione, susidedančia iš skirtingų pranciškoniškos šeimos šakų – Pirmojo, Antrojo, Trečiojo ordinų ir kitų pranciškoniškų kongregacijų. Visų šių šakų atstovai atidengė po vieną detalę, kol atsivėrė Kristaus vaizdas.

Po vakarienės Šv. Antano rūmuose vyko brolijos vakaras, kuriame dainavo

pat visus gausiai iš įvairių Lietuvos vietų į Šiluvą atvykusius piligrimus bei *Marijos radijo* klausytojus.

Šiose pamaldose dalyvavo LR Vidaus reikalų ministras Dailis Alfonsas Barakauskas, Policijos generalinio komisaro pavaduotojas Algirdas Stončaitis, Viešojo saugumo tarnybos prie VRM vadas generolas Sergejus Madalovas, Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado pavaduotojas, štabo viršininkas pulkininkas Valentinas Novikovas, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius generolas Remigijus Baniulis, kiti šių tarnybų vadovai, pareigūnai ir darbuotojai. Giedojo VRM vyrų choras „Sakalas“, grojo VRM reprezentacinis pučiamųjų orkestras.

Dievo Motiną pavadinęs Lietuvos laisvės Karaliene, arkivyskupas savo homilijoje kvietė pažvelgti į jos nuolankiai priimtą misiją būti pasaulio Gelbėtojo Motina. Ir skirtingų tarnybų pareigūnai atlieka labai svarbias misijas palaikydami žmonių saugumą, ramybę, saugodami Lietuvos sienas ir kt. Tai svarbios, bet labai sunkios misijos. Pasak ganytojo, gerai jas atlikti gali pareigūnai, kurie turi tvirtus moralinius pagrindus ir širdyje įrašytą Dievo meilės artimui įsakymą. Evangelija skatina į kiekvieną žmogų žvelgti Dievo akimis. Jėzus paaukojo savo gyvybę už kiekvieną, kad jis būtų išgelbėtas. „Prašu visų čia esančius ir nesančius pareigūnus pavesti Dievo Tėvo meilei, o Šiluvos Dievo Motina tebūna kiekvienam sąžiningai pareigas atliekančiam pareigūnui Motina ir Globėja“, – užbaigdamas homiliją sakė arkivyskupas S. Tamkevičius.

Po šv. Mišių padėkos žodį Kauno arkivyskupui metropolitui už šią bendros maldos iniciatyvą Šilinių atlaiduose, dėmesį pareigūnų sielovadai tarė Policijos departamento kapelionas kun. A. Toliatas, paminėdamas, jog tokia bendra malda yra labai svarbi kaip visuomenės ir Bažnyčios palaikymo ženklas. Žodį taręs ministras D. A. Barakauskas padėkojo už maldos galimybę, pabrėžė vienybės svarbą, kuri yra didelė visuomenės jėga. Iškilmės baigtos sugiedant Lietuvos himną, o vėliau pareigūnai pakviesti į agapę.

Šios dienos šv. Mišias Apsireiškimo koplyčioje ir bazilikoje kitu laiku aukojo ir homilijas sakė kunigai Robertas Grigas, Raimundas Kazaitis, Gytis Stumbras. Be jau minėtų intencijų, tą dieną melstasi ir už vaikų teisę turėti tėvą ir mamą, už visus žmones ir jų teisę, galimybę ir pasiryžimą sugrįžti į žmogaus vertą gyvenimą.

Vakaro šv. Mišioms Šiluvos aikštėje vadovavęs arkiv. S. Tamkevičius ypač kvietė melstis, kad Viešpats naujam gyvenimui prikeltų tuos žmones, kurie jau yra pasukę nusikaltimų keliu. Homiliją sakęs Policijos kapelionas kun. A. Toliatas atkreipė dėmesį, jog visi yra vieno Tėvo vaikai. Policijos kapelionas ragino visus melstis, kad Viešpats duotų teisėtvarkos struktūrų pareigūnams nuolankią, jautrią širdį pagal Marijos pavyzdį, o visuomenė juos palaikytų, pati būtų sąmoninga ir pilietiška.

Rugsėjo 8-ąją Šiluvoje giedojo AB „Lietuvos geležinkeliai“ mišrus choras „Draugystė“, Gruzdių jaunimo choras bei Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos chorai. Klausyklose patarnavo Jonavos dekanato kunigai.

### *Lietuvos kariuomenės diena*

Rugsėjo 9-ąją, Lietuvos kariuomenės dieną, Šiluvos Dievo Motinos užtarimui buvo atiduoti šiandienos rūpesčiai dėl karinių neramumų, prašyta taikos ir

ramybės pasauliui bei mūsų namams, melstasi už tuos, kurie tarnauja taikos sargyboje.

Šv. Mišiose, kuriose nuo pat ryto dalyvavo gausiai šiomis dienomis Šiluvą lankantys pilgrimai (iš įvairių Lietuvos vietų, taip pat svečių iš kitų šalių – Lenkijos, Latvijos, Anglijos), melstasi ir už krikščionijos vienybę prašant Viešpatį išgydyti susiskaldymo žaizdą, dėkota Šventajai Dvasiai už gautą tikėjimo dovaną ir, žinoma, ypač malda užtarti tarptautinėse misijoje ir šalyje tarnaujantys kariai, jų šeimos, Lietuvos partizanai bei šauliai.

Prieš vidudienį į sakraliąją aikštę Šiluvoje atžygiavo Lietuvos kariuomenė ir gavusi komandą „Ramiai“ kartu su piligrimais dalyvavo iškilmingoje Eucharistijoje. Jai pasirengti katecheze apie šeimą padėjo kariuomenės vyresnysis kapelionas majoras kun. Arnoldas Valkauskas. Remdamasis Katalikų Bažnyčios katekizmu, jis atkreipė dėmesį į labai svarbų asmeninių ryšių puoselėjimą šeimoje. Šiandienos skubančiame pasaulyje tie ryšiai, buvę santuokos pagrindu, trūkinėja, nebeteikia džiaugsmo, ramybės, pasitikėjimo. Žmogus, net šeimoje gyvendamas, pasijaučia vienišas, nesuprastas. Ryšiai šeimoje turi būti nuolat puoselėjami, kad į juos niekas neįsiterptų, kad jie tęstų, gilintų santuokinį apsisprendimą bendrystėje su jau pasirinktu žmogumi spręsti kylančius sunkumus. Šeimoje svarbus autoritetas, kai tėvai nėra autoritetai, tuomet ir gyvenime niekas nebėra autoritetas.

Vėliau kun. Artūro Kazlausko bei Generolo Juozo Žemaičio Lietuvos karo akademijos vyrų choro „Kariūnas“ ir visų piligrimų giedama Loreto Dievo Motinos litanija prasidėjo pamaldos aikštėje priešais baziliką. Iškilmingai Eucharistijai vadovauti atėjo dvasininkų procesija. Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius sveikino Vilniaus arkivyskupą metropolitą, kariuomenės apaštališkąjį administratorių Gintarą Grušą, sykiu paprašydamas jį šią Kariuomenės dieną vadovauti liturgijai, Telšių vyskupą Joną Borutą SJ, augziliarą vysk. Kęstutį Kėvalą, kunigus karo kapelionus, taip pat į iškilmes atvykusius krašto apsaugos viceministrą Antaną Valį, kitus ministerijos viceministrus ir tarnautojus, Lietuvos kariuomenės vadą generolą majorą Joną Vytautą Žuką, visus karininkus, karius, partizanus, šaulius, dėl sveikatos į atsargą išleistus karius, žuvusiųjų artimuosius, pamaldose giedantį „Kariūno“ chorą bei Karinių oro pajėgų orkestrą ir jų vadovus Vytautą Versecką ir kpt. Ričardą Kukulskį, visus gausius atlaidų piligrimus.

Liturgijai vadovavęs arkivysk. Gintaras Grušas vėliau pasakė homiliją, joje Švč. M. Marijos Gimimą pavadino pirmaisiais aušros spinduliais Išganytojo laukusiai tautai ir pakvietė išigilinti, ką sako Dievo žodis mums šiandien, ypač kai pasijuntame nežinioje. Evangelijoje drąsinama „Nebijok“, „Viskas išeina į gera mylintiems Dievą“, atskleidžiama Emanuelio reikšmė – tai „Dievas su mumis“. O mūsų iššūkis – išmokti pasilikti šalia Jo. Mokytiš Dievo artumo išgyvenimo praktikos, ruošti pasikliauti Dievo meile šiandien, kiekvieną akimirką, ir tada, kai to ypač reikės. „Turime apsiginkluoti malda. Pirmas mūsų laukas visada yra dvasinis. Turime būti gerai įsitvirtinę ir pasiruošę atkurti taiką pirmiausia malda“, – sakė ganytojas primindamas, jog per malda dedami dvasinės stiprybės pamatai. „Dievas yra taika. Išmokime gyventi Jo ramybėje ir joje atrasime savo ramybę ir taiką pasaulyje“, – sakė homiliją užbaigdamas arkivyskupas G. Grušas.

Po ganytojų palaiminimo kariams ir visiems jų dalyviams padėkos žodį tarė Krašto apsaugos viceministras A. Valys, pabrėždamas, jog Šiluva sudėtingos

ir skirtingais užkandžiais vaišino pasauliečiai pranciškoniai (OFS) ir Jaupra iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Telšių ir Vilkaviškio regionų. Šiuo metu Lietuvoje veikia šešios vietinės Jaupra brolijos ir 34 vietinės OFS brolijos.

Šeštadienį kongreso dalyviai klausėsi svečių iš užsienio pranešimų ir diskutavo darbo grupėse. Popiet skirtingi regionai susirungė protmūšyje. Po vakaro šv. Mišių prie Šv. Pranciškaus Asyziečio altoriaus vyko pasauliečių pranciškonų amžinųjų įžadų ir pranciškoniškojo jaunimo pažado atnaujinimo apeigos. Vėliau bažnyčios šventoriuje visi klausėsi krikščioniškos muzikos koncerto.

Sekmadienį pirmasis istorinis pasauliečių pranciškonų ir pranciškoniškojo jaunimo nacionalinis kongresas pasibaigė aptarimu ir iškilmingomis sumos šv. Mišiomis, kurias aukojo Telšių vyskupas augziliaras Linas Vodopjanovas OFM. Lietuvos pasauliečių pranciškonų ordino ir Lietuvos Jaupra brolijos nacionalinės tarybos numato, kad tokie bendri kongresai nuo šiol vyks kas dvejus arba trejus metus.

-bernardinai.lt

### Padėkos už laisvę šventė

Rugpjūčio 31-ąją, paskutinį dar labai giedrą vasaros sekmadienį, dvi piligrimų eisenos – nuo Dubysos ir nuo Tytuvėnų – vadovaujamos Kauno arkivyskupo metropolito Sigitos Tamkevičiaus SJ ir Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio, savo dalyvavimu, malda gyvai palaikė ir pratęsė dar sovietmečiu kilusią tradiciją keliauti į Šiluvą pėsčiomis. Sovietinės okupacijos metais tokios eisenos į Šiluvą būdavo visai varžomos, draudžiamos, o jų dalyviai, ypač organizatoriai, patirdavo persekiojimą. Tuomet keliaudavę pilgrimai meldavo Tėvynei laisvės, Šiluvos Dievo Motinai patikėdami savo viltis ir ateitį, o šiandien šios eisenos – tai padėka Dievui už atgautą Lietuvos laisvę, malda už laisvės troškusių, ją gynusių žmonių.



Su vėliavomis, rožinio malda ir giesmėmis nuo Dubysos rugpjūčio 31-ąją keliavusius piligrimus – daug jaunų žmonių, šeimų su vaikais, būrį jaunųjų savanorių, institucijų, parapijų atstovų, – kasmet eisenai vadovaujantis Kauno arkivyskupas kvietė malda užtarti ir laisvės siekiančius bei skaudžiai dėl to kenčiančius Ukrainos gyventojus.

Dalį kelio eisenos dalyviai keliavo per Šiluvos šilą, kur Piligrimų take pernai pastatyta keturiolika Kryžiaus kelio koplytelių. Stabtelėjus prie jų melstasi už trėmimų aukas, Igarikos tremtinius, Rainių kankinius, Bažnyčios Lietuvoje kankinius kunigus bei vyskopus, carinės okupacijos, Holokausto aukas, Lietuvos savanorius, Sausio 13-osios aukas.

Drauge su Šiaulių vyskupu ir šio krašto piligrimais nuo Tytuvėnų į Šiluvą ir šiemet atkeliavo Tarptautinės organizacijos už tradiciją, šeimą, nuosavybę (TFP) nariai – Lietuvos bičiuliai, kurie parėmė mūsų Nepriklausomybės siekį 1990 metais milijonu surinktų parašų Kremlui.

Dar vasariškai saulėtą sekmadienį abi piligrimų eisenos maždaug po dviejų valandų kelio vidurienį giesmėmis jau sveikino Šiluvos Dievo Motiną erdvoje aikštėje ir bazilikoje. Vėliau piligrimai dalyvavo iškilmingoje Eucharistijoje, kuriai vadovavo arkiv. Sgitas Tamkevičius, koncelebravo vysk. Eugenijus Bartulis, vysk. augziliaras Kęstutis Kėvalas, kunigai Egidijus Venckus bei Nerijus Šmerauskas.

Arkivyskupas S. Tamkevičius, sveikindamas ir dėkodamas piligrimų eisenų dalyviams, priminė, jog tokie žygiai sovietmečiu ypač gąsdino pavergėjus. „Kelyje į laisvę nebuvome vieni. Su mumis buvo Dievas, kuriam buvome patikėję savo likimą“, – sakė ganytojas atkreipdamas dėmesį, jog ir šiandien laisvės dovana įpareigoja ištikimai sekėti Kristų. Laisvė be Dievo kuria chaosą ir augina antikristo karalystę. Atskirta nuo Dievo laisvė nebranginama ir panaudojama egoistiniams interesams.

mūsų istorijos būvyje, nepaisant sovietų valdžios bauginimų, išliko vieta, kur semiamasi dvasios ir kūno stiprybės. O būti stipriems labai reikia šiandien, rūpinantis šalies ir Baltijos regiono saugumu. Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras J. V. Žukas paminėjo garbingus ir kilnius Lietuvos laisvės ir Nepriklausomybę gynėjus, kurie taip pat stiprybės sėmėsi iš tikėjimo. Kariuomenės vadas dėkojo visiems kariams ir tikėjimo broliams bei sesėms už stiprybės teikiančią maldą Šiluvoje. Išskilmės užbaigtos sugiedant Lietuvos himną.

Į vakaro šv. Mišias susirinkusius Šiluvoje maldininkus Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius, vadovaudamas liturgijai, kvietė melsti taikos mūsų pačių namuose, šeimose. Ganytojo homilijos žodžiais tariant, taika ateina į žmogaus širdį pripažįstant, jog visi esame vieno Dievo Tėvo vaikai, prašant Marijos, Taikos Karalienės, savo nuolankumu mokyti būti taikos ir ramybės nešėjais.

Šią dieną Šiluvoje piligrimams klausyko patarnavo Ukmergės dekanato kunigai. Aukojo šv. Mišias bei sakė homilijas kun. Petras Dumbliauskas SDB, kun. Rimantas Laniauskas, kun. Rimas Mačiulskis, kun. Erastas Murauskas ir kiti į atlydus atvykę Lietuvos kunigai. 16 val. šv. Mišiose Apsireiškimo koplyčioje buvo meldžiamasi už Lietuvos partizaną, buvusį kariuomenės ir partizanų kapelioną a. a. mons. Alfonsą Svarinską.

### *Kunigų diena*

Rugsėjo 10-ąją, Kunigų dieną, piligrimams kasdien tarnaujantys kunigai dar gausiau susirinko į Šiluvą kartu dėkoti Dievui už Kunigystės sakramento dovaną, melstis už jiems pavestas bendruomenes, o maldininkai meldėsi už Lietuvos kunigus, juos išauginusius tėvus, prašė Viešpatį naujų pašaukimų į kunigystę.

Nuo pat ryto Apsireiškimo koplyčioje ir bazilikoje aukotose šv. Mišiose (jas aukojo kun. Andriejus Sabaliauskas, kun. Saulius Pavalkis, kun. Egidijus Periokas, kun. Darius Vasiliauskas) melstasi už atšalusius nuo tikėjimo dėl kunigų kaltės žmones, už kunigus, kurie išgyvena pašaukimo krizes ir tarnystės sunkumus.

Prieš pagrindinę iškilmių Eucharistiją, skirtą maldai už kunigus ir jų tėvus, Šiluvos aikštėje priešais baziliką kunigų tėvus, motinas, seseris, brolius arčiau prie altoriaus pakvietęs kun. Artūras Kazlauskas katechezėje išskėlė kunigystę kaip Jėzaus kunigystės ženklą. Nėra didesnės aukos, kaip atiduoti Dievui savo gyvenimą. Kunigas yra aukos žmogus, tos aukos dvasios – gyventi ne sau, tarnauti kitiems – jis moko visą Dievo tautą. Kun. Kazlauskas paragino melstis, kad kunigai pajęgtų savo gyvenimu rodyti Jėzaus veidą, o tikintieji priimtų kunigų pamokymus kaip paties Jėzaus.

„Paveskime Švč. M. Marijos, kurios Gimimą Šilinėse švenčiame, globai visus Lietuvos kunigus, ir jaunus, ir jau tarnaujančius daugybę metų, kad Viešpats laimingų jų tarnystę, o Dievo Motina juos globotų“, – sakė pradėdamas pagrindinę Kunigų dienos iškilmingą Eucharistiją Kauno arkivyskupas metropolitas Sgitas Tamkevičius. Ganytojas sveikino didžiule procesija atėjusius Mišių koncelebruoti dvasininkus (per 110 kunigų) – arkivyskupijos augziliarą vyskupą Kęstutį Kėvalą, LVK delegatą užsienio lietuvių sielovadai prel. Edmundą Putrimą, gausiai suvažiavusius iš įvairių Lietuvos vyskupijų ir iš Europos, JAV, kur jie tarnauja lietuvių bendruomenėms, atvykusius kunigus, seminaristus (ypač liturgijoje asistavusius Telšių Vysk. Vincento Borisevičiaus seminarijos klierikus), besirengiančiuosius nuolatinio diakonato

tarnystei pasauliečius, taip pat į iškilmes pakviestus kunigų tėvus ir visus gausius atlaidų piligrimus.

Vėliau homiliją sakęs arkivyskupas Marija, Šeimų Karalienę, pavadino ir visų kunigų Motina, kurią po savo kančios kryžiumi Jėzus paskyrė būti visų savo mokinių Motina. Ir kunigų misija panaši į Marijos – parodyti žmonėms pasaulio Gelbėtoją, vesti pas Jį. Kunigų misija, jų tarnystės horizontai labai platūs, jie tarnauja pačioms įvairiausioms bendruomenėms. Jų misija reikalauja pasišventimo dalyti save kitiems ir, kaip sakė ganytojas, yra sunki ne dėl celibato, kaip kartais įrodinėjama. „Kunigo misija – visiškai pasišvesti tarnystei Bažnyčioje, kuri yra jo šeima – ir motina, ir žmona, ir vaikai. Jei kunigas negyventų dėl kitų, jis pasmerktų save moraliniam nuosmukiui“, – sakė arkivyskupas. Ganytojas iškėlė uolius, sovietų valdžios tris kartus kalinto kun. Antano Šeškevičiaus SJ pavyzdį, pabrėžė, jog ir laisvės sąlygomis kunigystė turi savų sunkumų, kai tenka rūpintis labai plačiais žmonių bendruomenių reikalais, jų šeimų gyvenimu, tikėjimo praktika ir pan. „Dėkoju jums, broliai kunigai, už labai reikalingą jūsų tarnystę. Tegu po kryžiumi stovėjusi Motina apglobia jus savo motiniška meile ir pats Viešpats testiprina, kad būtumėte nepavargstantys Evangelijos skelbėjai ir liudytojai“, – sakė homiliją užbaigdamas arkivyskupas.

Eucharistijos pabaigoje prieš vyskupų palaiminimą ganytojas nuoširdžiai padėkojo kunigams, kurie, kad ir kokie būtų išbandymai, kaip ažuolai tarnauja Dievo tautai. Ganytojas, visada su padėka atsiliepiantis apie giedančius Šiluvoje choras, padėkojo ir tądien pagrindinėse iškilmėse giedojusiam (specialiai joms suburtam) kunigų chorui ir vadovei Vitai Liaudanskaitei-Vaitkevičienei.

Rugsėjo 10-ąją atlaiduose dar giedojo Šiluvos, Jurbarko, Šiaulių Šv. Jurgio parapijų chorai. Vakaro šv. Mišiose melstasi už jaunuolius, kad jie išgirstų Dievo kvietimą į kunigystę ir į jį atsilieptų. Giedojo Nemakščių Švč. Trejybės ir Adakavo Šv. Jono Krikštytojo parapijų jaunimo chorai.

### *Katalikiškų bendruomenių diena*

Rugsėjo 11-ąją Šiluvoje buvo švenčiama Katalikiškų bendruomenių diena. Šv. Mišiose raginta prašyti, kad Šventoji Dvasia vestų skelbiant Gerąją Naujieną, kad Viešpats duotų daugiau pašaukimų į pašvęstąjį gyvenimą bei katalikiškas bendruomenes, dėkoti Dievui už malonę priklausyti Kristaus Bažnyčiai ir tarnauti joje, melstis už veiklos 10-metį minintį *Marijos radiją*.

Šiluvoje apsilankė maldininkų iš pačių įvairiausių katalikiškų bendruomenių: Gyvojo rožinio (ypač Panevėžio vyskupijos), Marijos legiono, Švč. M. Marijos draugijos, bažnytinių institucijų, organizacijų, evangelizacinių bendruomenių, maldos grupių, katalikiškųjų mokyklų, gimnazijų, draugijų.

Pagrindinėse pamaldose vidudienį melstasi už visas katalikiškas bendruomenes Lietuvoje, kad jos savo veikla ir gyvenimu liudytų prisikėlusį Kristų. Šiluvos aikštėje visus pasveikino kun. Artūras Kazlauskas, katechezėje primindamas krikščionių pareigą įsitraukti į kurios nors bendruomenės veiklą. Žmogui nepakanka vien savęs. Pats Dievas yra bendrystė Švč. Trejybėje. Žmogaus aukščiausias pašaukimas – būti kitam pagalba, taip atliepiamas paties Dievo tikslas žmogui. Būti bendrystėje – tai mokytis būti žmogumi.

Iškilingai Eucharistijai vadovavo ir homiliją pasakė Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, koncelebravo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas

Bendruomeninėje maldoje melstasi už Tėvynę Lietuvą, Bažnyčią, partizanus, visus tėvynės laisvės gynėjus, visuomenei tarnaujančius politikus, prašyta taikos karo neramumų krečiamiems pasaulio kraštams.

-kait-

### **Rugsėjo 1-oji**

Rugsėjo pirmąją Vilniaus arkikatedroje šv. Mišiomis naujus mokslo metus pradėjo studentai ir dėstytojai, mokytojai ir mokiniai, švietimo srities darbuotojai. Šv. Mišias aukėjo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, vysk. augziliaras Arūnas Poniškaitis, kunigai, tarnaujantys akademinėse bendruomenėse, talkinantys studentų sielovadoje ar dirbantys dėstytojais. Arkivyskupas, pradėdamas šv. Mišias, kvietė prašyti Viešpaties, kad jis laimintų tiesos ieškojimo kelią.

„Neplūduriuokime paviršiuje, irkimės į gilumą, naudokimės Šventosios Dvasios dovanomis, kad atrastume tikrą kelią savo gyvenime – savo pašaukimą, kad galėtume įgyvendinti tai, ką Viešpats mums yra paruošęs“, – pamokslė sakė Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas. Jis kvietė nesitenkinti tik žinių minimumu, siekti žinių, padėsiančių įgyvendinti kiekvienam savą pašaukimą. Svarbu ne tai, kaip atrodome visuomenėje, bet kaip į mus žiūri Dievas, kuriam rūpi ne išorė, o žmogaus širdis.

Po šv. Mišių arkivyskupas pristatė kun. Povilą Narijauską, kuris nuo šio rudens koordinuos universitetinę sielovadą. Šv. Mišiose patarnavo Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos seminaristai, giesmėmis Viešpatį šlovino *Gospel* choras, vadovaujamas Kristinos Žaldokaitės.

Rugsėjo 1-ąją susirinkdamos į iškilingas šv. Mišias Kauno arkikatedroje bazilikoje naujuosius mokslo metus pradėjo Kauno aukštųjų mokyklų bei kelių kolegijų bendruomenės. Šias pamaldas rengė ir rektorius, dėstytojus, visus darbuotojus ir, žinoma, stu-

dentus, tarp jų – ypač pradedančius pirmuosius studijų metus Kaune, į pamaldas pakvietė akademinės sielovados bendradarbiai. Po Mišių prie arkikatedros surengta nuotaikinga studentų, dėstytojų agapė.

Arkikatedroje susirinkusių miesto akademinę bendruomenę pasveikinęs ir Eucharistijai vadovavęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ kvietė melstis, kad Dievas laimingų naujuosius mokslo metus, kad per juos jauni žmonės ne tik įgytų naujų žinių, bet ir augtų tiesos, gėrio supratimu bei noru tarnauti kitiems, kaip tai būdinga Lietuvos inteligentijai, šviesuomenei.

Šv. Mišias koncelebravo arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS ir kiti kunigai – VDU, LSMU, LSU kapeleonai bei dėstytojai. Asistavo Kauno kunigų seminarijos klierikai.

Homiliją sakęs vysk. Kęstutis Kėvalas darsyk atkreipė dėmesį į išklaustą Evangeliją (Lk 4,16–30), į tai, kaip galinagai Jėzaus žodžiai nuskambėjo sinagogoje, kur jis skaitė pranašo Izaijo knygos ritinį – „visų sinagogoje esančių akys buvo įsmeigtos į jį“. Tokia galėtų būti ir naujųjų mokslo metų pradžia – su Viešpaties Dvasia, Jėzaus Gerąja Naujiena. Jėzaus žodis priverčia mąstyti, tiesiog sprogdina vaizduotę. Tai buvo smūgis sinagogoje buvusiųjų teisuoliškumui, įsitikinimui savo tiesa. Visas Jėzaus mokymas keičia turimą patirtį ir teikia naują prasmę gyvenimui – jam būtinai reikia Dievo pagalbos. Homilijoje kalbėdamas apie laisvės ir tiesos santykį, ganytojas pabrėžė, jog laisvė pavojinga, kai nėra ją saistančios tiesos. Tiesa nėra principas, tiesa yra Asmuo – tai pats Jėzus. Ir Jo žinia – tai išlaisvinimo ir išgelbėjimo žinia. Tik Tiesa, santykis su Jėzumi žmogų iš tiesų išlaisvina ir leidžia jau čia, žemėje, pradėti gyvenimą Dievo karalystėje.

Liturgijos pabaigoje vyskupai suteikė Bažnyčios palaiminimą, sugiedotas

Tamkevičius SJ, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, grupė kunigų. Iškilnėse giedojo jungtinis Kauno „Vyturio“ katalikiškosios gimnazijos, Kauno I muzikos mokyklos bei Kybartų parapijos jaunimo choras, grojo kanklių ansamblis (vad. Vita Liaudanskaitė-Vaitkevičienė).

Tikėjimo bendrystės jungiamus krikščioniškųjų bendruomenių narius sveikindamas Vilkaviškio vyskupas R. Norvila homilijoje sakė, kad bendruomenė padeda išgyventi džiaugsmą Dievu, savo Gelbėtoju. Vyskupas priminė Šventosios Dvasios stebuklą per pirmąsias Sekmines – į Jėzų įtikėjusių pirmųjų krikščionių bendruomenę Jeruzalėje. Šis Sekminių stebuklas tęsiasi ir šiandien – tai Bažnyčia, o jos galva – pats Kristus. Bažnyčia susideda iš bendruomenių kaip daugybės mažesnių gyvybingų organizmų. Jos skatina ir palaiko Bažnyčios gyvybingumą ir sykiu savo narių tikėjimą. „Tai didžiulė graži įvairovė toje pačioje Bažnyčioje“, – sakė vyskupas, atkreipdamas dėmesį, jog krikščioniškosios bendruomenės atspindi Dievo tautos turtingumą. Bendruomenės savo dalyvavimu dosniai apdovanoja pats Jėzus Kristus. Jis padaro bendrystę kilnesnę, džiugesnę, teikia dvasinių dovanų. Dėl vienybės su Kristumi ir žmogiški ryšiai tampa draugiškesni. Užbaigdamas homiliją Vilkaviškio vyskupas R. Norvila už tikėjimo bendrystės palaikymą ir ugdyimą padėkojo *Marijos radijui*, visoms tikinčiųjų bendruomenėms ir pavedė jas Šiluvos Dievo Motinos globai bei nepaliaujamai pagalbai.

Vakaro šv. Mišiose dėkota Dievui už *Marijos radijo* įsikūrimą Lietuvoje, už jo įkūrėjus, visus dirbusius ar dirbančius dabar žmones, savanorius (taip pat ir kunigus), geradarius, rėmėjus, klausytojus. Eucharistijai vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Homiliją pasakė vysk. Kęstutis Kėvalas.

Pačios Švč. M. Marijos „projektu“ vysk. K. Kėvalas pavadino *Marijos radiją*, kuris veikia 70-tyje pasaulio šalių, jau dešimtmetį ir Lietuvoje, o savo girdimumu pagal teritoriją pirmuoja tarp kitų šalių. Atkreipęs dėmesį, kaip skubėjo Marija dalytis savo džiaugsmu su Elzbieta, ganytojas drąsino būti karštais, užsidegusiais krikščionimis, dalytis savo įtikėjimo džiaugsmu su kitais. *Marijos radijas* ir dalijasi tikėjimo džiaugsmu, kuris, popiežiaus Pranciškaus žodžiais tariant, „yra aiškiausias tikėjimo ženklas“. Džiaugsmą, kaip sakė ganytojas, reikia mokyti atpažinti savo gyvenime, juo nesipuikuoti ir dėkoti Dievui, kad Jis leido atrasti tikrą laimę ir džiaugsmą, kurių niekas iš žmogaus negali atimti.

Piligrimams sielovadinius patarnavimus teikė Raseinių dekanato kunigai. Keli jų – kunigai Žygintas Veselka, Juozas Čičirka – aukojo šv. Mišias ir sakė homilijas. Šią dieną Šiluvoje giedojo Kėdainių Šv. Juozapo, Raseinių parapijų bei Vilniaus jėzuitų gimnazijos chorai.

### *Ligonijų, slaugytojų ir medicinos darbuotojų diena*

Rugsėjo 12-ąją Šiluvos Dievo Motinos, kuri nuo seno turi ir Ligonijų Sveikatos titulą, užtarimui buvo pavesti ligoniai, neįgalieji, jų artimieji, ligonių sielovadai tarnaujantys kunigai, medicinos darbuotojai – jų labai gausiai iš visos Lietuvos atvyko į Šilinių atilaidus.

Tądien Šiluvoje piligrimai, atiduodami Viešpačiui savo asmeniškus maldavimus, skausmus ir negalias, rūpesčius, buvo kviečiami melstis ir bendromis šv. Mišių intencijomis – malonės pasitikėti Dievo gailestingumu kančioje ir kituose išbandymuose, dėkoti Jam už Ligonijų patepimo sakramentu

teikiamas malones, prašyti daugiau vilties ir stiprybės ligonių artimiesiems. Gausią piligrimų minią Šiluvos aikštėje į bendrą malda prieš pagrindines pamaldas sujungė Rožinys, kuriam vadovavo Raseinių parapijos Marijos legionas. Įvadė į Eucharistiją – katechezėje kun. Artūras Kazlauskas visiems priminė, kokią pagalbą Bažnyčia teikia Ligonių patepimo sakramentu.

Melstis už visus, kurie kenčia, serga, nepajėgia dėl įvairių priežasčių džiaugtis gyvenimu, ir už tuos geruosius žmones, kurie padeda, gydo, tarnauja ligoniams Eucharistijos pradžioje kvietė jai vadovavęs Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ, kuris sykiu sveikino koncelebruosiančius vyskupus – Telšių vyskupą Joną Borutą SJ, Kauno arkivyskupijos augziliarą vyskupą Kęstutį Kėvalą, Vilniaus arkivyskupijos vyskupą augziliarą Arūną Poniškaitį, Jėzaus draugijos provincijolą t. Gintarą Vitkų SJ, kitus kunigus, tarp jų ir ligoninių kapelionus, giedantį Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos chorą, pamaldose dalyvaujančius LR sveikatos priežiūros vadovaujančius asmenis, gydymo, slaugos įstaigų vadovus, bendruomenių narius, visus Šiluvos piligrimus. Pamaldose dalyvavo sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė ir patarėjas Arvydas Skorupskas, LR prezidentės patarėja Aira Mečėjienė, Maltos ordino Lietuvoje prezidiumo nariai bei 170 maltiečių, LSMU Kauno klinikų, Kauno klinikinės ligoninės, Marijampolės, kitų Lietuvos miestų ir miestelių ligoninių, senelių namų vadovai, gydytojai, slaugytojai, neįgaliųjų draugijos, Piligrimystės labdaros-paramos fondo nariai ir kt.

Homiliją sakęs vyskupas Arūnas Poniškaitis atkreipė dėmesį, jog kančia, liga, skausmas yra kiekvieno žmogaus pažįstami iš savo patirties, tad ši patirtis yra ir visus vienijanti. Šią ypatingą Šilinių dieną svarbu žvelgti į Dievą ir vieniems į kitus, mokantis atpažinti kitus kaip Dievo vaikus, maštant apie gimimo, gyvenimo dovaną ir slėpinį. Homilijoje vysk. A. Poniškaitis taip pat atkreipė dėmesį į angelo pasveikinimą Marijai žodžiais „Nebijok, Marija.“ Ir mes esame drąsinami jais, kai reikia, padovanoti savo gyvenimą kitam santuokoje, mylėti neatšaukiama meile šeimoje.

15 val. Šiluvos kultūros namuose sveikimo istorijomis dalijosi AA (anonimių alkoholikų) nariai. Vakarą šv. Mišiose buvo prašoma Viešpatį pagalbos siekiantiems vaduotis iš priklausomybių ligų, meldžiama, kad Jis paguostų ir sustiprintų tokių asmenų šeimas. Homilijoje kun. Kęstutis Dvareckas sakė, jog gyvename realybėje, iš kurios kartais norisi emigruoti. Vieni renkasi išorinę emigraciją, kiti vidinę, nemokėdami jos priimti. Kun. K. Dvareckas, Vilniaus *Caritas* priklausomų asmenų bendruomenės „Aš esu“ vadovas, ragino atpažinti ir priimti savo gyvenimo realybę, leistis, kad Dievas į ją ateitų, tikėti, kad Jis, padaręs nepaprastų dalykų Švč. M. Marijos, šv. Juozapo gyvenime, jų padarys ir mano gyvenime, tik reikia Jam tarti „taip“. Po vakaro šv. Mišių vyko vidinio gydymo pamaldos su misionieriumi iš JAV Donaldu Turbittu (*Renewal Ministries*).

Atvykusiems piligrimams rugsėjo 12 d. Šiluvoje patarnavo Kauno II dekanato kunigai; kun. Robertas Skrinskas, kun. Kazimieras Gražulis, t. Severinas Holocheris OFM aukojo šv. Mišias ir sakė homilijas. Giedojo Šiluvos, Babtų jaunimo bei Raudondvario parapijų „Rasos“ muzikos mokyklos chorai.

### ***Politikų, švietimo ir kultūros bei Caritas darbuotojų diena***

Rugsėjo 13-ąją Šiluvoje buvo paminėtas *Caritas* atsikūrimo Lietuvoje bei gyvavimo 25-metis. Taip pat savo 25 metų jubiliejų šventė ir „Artumos“ (buvusio *Caritas* žurnalo) redakcija.

studentiškasis „Gaudeamus igitur“, o vasaros įspūdžiais pasidalyta džiugioje apapėje prie arkikatedros.

Trijose Lietuvos kunigų seminarijose nauuosius mokslo metus šiemet pradeda 18 naujų studentų: į Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminariją įstojo 8 nauji seminaristai, į Kauno seminariją – 7, į Telšių Vyskupo Vincenco Borisevičiaus seminariją – 3.

-Vn, kait, vr-

## **Prasidėjo nauji mokslo metai**

### ***Kaunas***

Rugpjūčio 26 d. šv. Mišiomis Kauno arkikatedroje bazilikoje, vėliau konferencija arkivyskupijos salėje pradėti naujieji tikybos mokymo metai.

Daugiau kaip šimtą dalyvavusių tikybos mokytojų, kurie prašė Viešpaties palaimos savo atliekamai tarnystei Bažnyčios siuntimu, Kauno arkikatedroje pasveikino Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ. Ganytojas vadovavo Eucharistijos šventimui, koncelebravo Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, prel. prof. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, keli kunigai.

Arkivyskupas pabrėžė, kaip svarbu tiems, kurie skelbia Dievo žodį, perteikia tikėjimo tiesas, ugdo jaunos žmones, patiems nuosekliai laikytis Evangelijos. Homilijoje priminta, kaip aštriai Jėzus atsiliepdavo apie savo meto veidmainius Rašto aiškintojus bei fariziejus, sakydamas: „Vargas jums <...>.“ Laikytis Dievo įsakymų – tai gyventi tiesa ir teisingumu, kurie atsispindi žodžiuose ir darbuose. Mokytojai, pasak ganytojo, turi padėti ir savo mokiniam atskirti tiesą nuo melo, gėrį nuo blogio. O šiandien to melo daug, ypač kai kalbama apie žmogaus lytiškumą, šeimą. „Tačiau teisingumas be meilės nėra krikščionio laikysena“, – atkreipė dėmesį arkivyskupas ir pabrėžė, jog niekas dar nėra pasigailėjęs to, kad pasielgė gailėstingai.

Pasibaigus šv. Mišioms, konferencijų salėje naujų mokslo metų pradžios proga tikybos mokytojus pasveikino Kauno arkivyskupijos katechetikos centro vadovas dr. Artūras Lukaševičius, pakviesdamas kelias minutes paminėti muzikos grožį ir paklausti dviejų studenčių (VU ir VDU) – levos ir Aušrinės – atliekamų muzikos kūrinų.

Vėliau dr. A. Lukaševičius iškėlė šiems Šeimos metams aktualią jaunimo lytiškumo ugdymo temą, nes ypač šioje srityje vyksta nuožmiausia kova dėl žmogaus, už jaunimo pasirinkimus. Tikybos mokytojai mokykloje ir yra svarbiausi, kurie turi gebėti tinkamai, pagarbiai, taip, kad būtų išgirsti, sakyti tiesą jaunam žmogui aktualiais draugystės, meilės, lytiškumo klausimais, parodyti skaistumo vertę ir grožį.

Kaip laimėti jaunimą, kuris šiandien „ganosi socialinių tinklų pievose“ ir ten susiformuoja vienokias ar kitokias nuostatas, su mokytojais dalijosi konferencijos svečias psichoterapeutas prof. Gintautas Vaitoška. Jis atkreipė dėmesį, jog laimi tie, kurių išminties dovana remiasi meile. Profesorius minėjo, jog jaunimas turintis entuziazmo, karštą, atjaučiančią širdį, norintis keisti pasaulį, neretai pasiduoda požiūriui, jog turintys įvairių lytiškumo perversijų (šiandien priskaičiuojami 23 „gender“ variantai) yra skriaudžiami. Psichoterapeutas pasidalijo, kaip kalbėtis su jaunuimu apie homoseksualumą, atskleisti jį kaip žmogaus sielos kentėjimą, kaip potraukį, kuris kyla iš emocinių traumų, lyties tapatybės sužeistumo vaikystėje.

Vėliau arkivyskupijos katechetikos centro vadovas A. Lukaševičius pristatė mokytojams konkrečias galimybes ir pagalbą, kaip ugdyti krikščionišką lytiškumo sampratą.

Kokios realios kovos už jaunus žmones vyksta nesibaigiančiomis lytinio švietimo atakomis per įstatymus, įvairius projektus ir programas, konferencijoje kalbėjo VDU Santuokos ir šeimos studijų centro mokslo darbuotoja prof. Birutė

Tądien Šiluvos Dievo Motinos užtarimui buvo pavesti *Caritas*, švietimo, kultūros, žiniasklaidos darbuotojai. Į iškilmes atvyko nemažai Seimo narių, ministrų, europarlamentaras prof. Vytautas Landsbergis, rajonų merai, Kauno, Vilniaus ir kitų miestų katalikiškų mokyklų bei gimnazijų, vidurinių mokyklų vadovai ir jų bendruomenės, mokytojai net su pačiais jauniausiais mokinukais, kelių Kauno universitetų vadovai, studentai, Lietuvos ir vyskupijų katechetikos centrų, vyskupijų *Caritas* vadovai, „Artumos“ žurnalo redakcija, jos bendradarbiai, bičiuliai.

Į pagrindines pamaldas Šiluvoje Lietuvos ir vyskupijų *Caritas* vadovai, darbuotojai, savanoriai atėjo pėsčiomis: jie dalyvavo 25-mečio proga iš pat ryto nuo Katauskių gyvenvietės prasidėjusiame piligriminiame žygyje. Karitiečiai kartu su drauge keliavusiais vyskupu Kęstučiu Kėvalu, piligrimų išpažinčių klausiusiais Kauno arkivyskupijos *Caritas* direktoriumi kun. Virginijumi Birjotu, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektoriumi mons. Žydrūnu Vabuolu prieš pagrindines iškilmes jau sveikino Dievo Motiną jos šventovėje Šiluvoje. Vėliau karitiečiai vadovavo bendrai rožinio maldai aikštėje.

Iškilingos Eucharistijos pradžioje visus gausius piligrimus iš įvairiausių Lietuvos kampelių (buvo atvykę ir iš Punsko), ypač Lietuvos bei vyskupijų, dekanatų *Caritas* vadovus, darbuotojus, savanorius sveikinęs Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ perskaitė Vatikano Valstybės sekretoriaus kardinolo Pietro Parolino pasirašytą laišką, kuriuo švenčiantiems Šiluvos Marijos šventovėje *Caritas* atkūrimo 25-ąsias metines popiežius Pranciškus patvirtino savo artumą bei perdavė vyskupams, jų bendruomenėms ir visiems dalyvaujantiems šventėje apaštališkąjį palaiminimą. Vėliau Eucharistijos šventimui vadovavo Kauno arkivyskupas, koncelebravo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, vyskupas Kęstutis Kėvalas, kunigai, tarp jų – vadovaujantys vyskupijų *Caritas*, dirbantys švietimo, kultūros bendruomenių sielovadoje. Giedojo Kauno arkikatedros ir Kretingos Šv. Antano parapijos chorai (vad. Vita Liaudanskaitė-Vaitkevičienė, Aloyzas Žilys).

Homiliją sakęs vysk. K. Kėvalas atkreipė dėmesį, jog šiam pasauliui būdingas meilės, laiko, teisingumo, išteklių trūkumas gali tapti palaiminimu. Vyno trūkumas Kanos vestuvėse parodė Jėzaus mokiniams, kas yra jų Viešpats; mokiniai patyrė Dievo artumą, vandenį perkeičiantį į malonės vyną. „Švenčiame *Caritas* 25-erius gailestingosios meilės metus, kurie, galima sakyti, pralenkė Lietuvos Nepriklausomybės 25-metį, tuo paliudydami, jog meilė visada turi žengti priekyje“, – sakė vysk. K. Kėvalas.

Eucharistijos pabaigoje, dėkodamas jos dalyviams, arkivyskupas S. Tamkevičius pavadino Šiluvą, jos atlaikus dvasiniu sąjūdžiu, pasidžiaugė, kad daugėja politikų, kurie gina šeimą, gyvybę, kad švietimo, kultūros darbuotojai, panašiai kaip *Caritas*, irgi gali daug gero padaryti Lietuvai. „Esate tikrieji Dievo bendradarbiai“, – sakė ganytojas, tardamas ačiū ir „Artumos“ žurnalo bendradarbiams. Pasibaigus šv. Mišioms Šiluvos mokyklos stadione karitiečiai dalyvavo bendroje agapėje, jiems smagią muzikos valandėlę dovanavo Vilniaus folkloro ansamblis „Laukis“.

Už politikus, valdininkus, kultūros, mokslo, žiniasklaidos darbuotojus, verslininkus ir žemdirbius, kad jie savo darbais skatintų žmones ieškoti tiesos, gėrio ir Dievo, buvo meldžiamasi vakaro šv. Mišiose. Joms vadovavęs arkivyskupas S. Tamkevičius homilijoje pabrėžė, jog politika nėra, kaip daugelis sako, nešvarus reikalas – tai tarnavimo menas. Čia svarbu

laikytis prigimtinio Įstatymo, Dekalogo – tai reiškia mylėti Dievą, rūpintis žmogumi.

Šeštadienį Šiluvos bazilikoje bei Apsireiškimo koplyčioje buvo meldžiama tikėjimo malonės nutolusiems nuo Dievo, dėkojama už šeimą ginančius politikus, prašoma atsakomybės kurti ir saugoti Dievo dovanotą pasaulį. Šv. Mišias aukojo, homilijas sakė kunigai E. Murauskas, A. Stanulis, M. Smetonis. Giedėjo Kurtuvėnų, Kauno Vilijampolės, Kelmės parapijų, Kauno Jėzuitų rektorato chorai, Vadžgirio ansamblis.

### Šeimų diena

Rugsėjo 14 d. Šiluvoje buvo švenčiama Šilinių atleidų kulminacija – Šeimų diena. Šiluvos Dievo Motinos užtarimui buvo pavestos šeimos, melstasi už jų atvirumą gyvybei, globojamiems, įvaikinamiems vaikams, prašyta Viešpatį duoti drąsos poroms priimti Santuokos sakramentą, sustiprinti šeimas jų sunkumuose. Vidudienį iškilmingoje Eucharistijoje melstasi už visas Lietuvos šeimas bei jų dvasinį atsinaujinimą.

Giedodama Loreto Dievo Motinos litaniją, ištisa piligrimų jūra pilnutėlėje Šiluvos aikštėje pasitiko prie altoriaus (jį ir šiemet papuošė Karaliaus Mindaugo profesinio rengimo centras) atėjusią gausią dvasininkų procesiją. Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ sveikino į iškilmes atvykusius apaštališkąjį nuncijų arkivyskupą Pedro López Quintaną, Vilniaus arkivyskupą emeritą kardinolą Audrį Juozą Bačkį, kitus brolius vyskopus ir kunigus, Stačiatikių Bažnyčios Lietuvoje atstovą kun. Nikolajų Murašovą, Kauno kunigų seminarijos auklėtinius, taip pat LR ministrą pirmininką Algirdą Butkevičių, Kauno bei Raseinių merus, Kauno valstybinį chorą ir jo vadovą prof. Petrą Bingelį, tiesioginę transliaciją iš Šiluvos rengiančią Lietuvos televiziją bei LRT vadovus, *Marijos radiją*, vyskupijų Šeimos centrus, šeimų bendruomenių ir jų dėjimų narius, Ateitininkų organizacijos, „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenę, visus piligrimus, kurie tą dieną daugelis dalyvavo su savo šeimomis, Šiluvą pasiekusius kitų kraštų piligrimus (iš Mičigano, Vašingtono ir kitur).

Dievo Motinos Gimimą švenčiančią bendruomenę pasveikino apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana, išreikšdamas džiaugsmą kaip Šventojo Sosto atstovui aukoti šv. Mišių auką nuostabioje Šiluvos šventovėje, kurią yra aplankiusi pati Švč. M. Marija. Nuncijus atkreipė dėmesį į malonę, kuri duodama čia susirinkusiems, – atnaujinti meilę Marijai, ja žavėtis ir šlovinti tuos nuostabius darbus, kuriuos Viešpats yra padaręs per ją ir jos gyvenime, sykiu malonę pažvelgti ir į savo pačių gyvenimą.

Eucharistijos liturgijai vadovavo LVK Šeimos reikalų tarybos pirmininkas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, koncelebravo apaštališkasis nuncijus, Kauno arkivyskupas metropolitas, taip pat Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Vilniaus arkivyskupijos augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis. Kauno valstybinis choras giedėjo kompozitoriaus Juozo Naujalio parašytas Mišias.

Paskelbtu Dievo žodžiu ir Evangelijų knyga palaimintiems piligrimams ir ypač šeimoms padrašinanti žodį gyventi savo pašaukimu homilijoje pasakė kardinolas A. J. Bačkis. „Dievas panorą ateiti į pasaulį šeimoje, gimti iš mo-

Obelenienė. Ji minėjo, kaip svarbu mokytojams būti budriems ir atpažinti, kaip ir kur šiandien brukamas lytinis švietimas prisidengiant sveikos gyvensenos, gyvenimo įgūdžių ugdymo, vaikų psichinės sveikatos, jaunimui palankių paslaugų, „Laimingų dienų mokyklos“, „Bendraamžiai – bendraamžiams“ ir kt. programomis. Tikybos mokytojų konferencija baigėsi pabendraujant agapėje.

Tikybos pamokas arkivyskupijoje 2013–2014 mokslo metais lankė 55,1 proc. visų moksleivių, dirbo 182 tikybos mokytojai.

### Vilkaviškio vyskupija

Vilkaviškio vyskupijos tikybos mokytojai bei katechetai, artėjant naujiems mokslo metams, į tradicinę šventę – rudenį konferenciją susirinko rugpjūčio 28 d. Šakių dekanate – Lukšiuose.

Šventė prasidėjo Lukšių Šv. Juozapo bažnyčioje Eucharistijos šventimu, kuriam vadovavo Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, drauge koncelebravo Vilkaviškio vyskupo generalvikaras mons. Ginatautas Kuliešius, kurijos kancleris kun. Linas Baltrušaitis, Šakių dekanato dekanas kan. Donatas Jasulaitis ir dar apie dešimt kunigų. Įžangos žodyje ganytojas padėjo mokytojams ir katechetams už labai svarbią jų tarnystę. Vėliau buvo pašventintas naujasis Lukšių bažnyčios altorius.

Homiliją sakęs Griškabūdžio parapijos klebonas kun. Vytautas Mazirskas, remdamasis dienos Evangelija, ragino budėti ir būti nuolat pasirengusiems atsiliepti Viešpačiui, kuris kviečia būti jo bendradarbiais, nebijoti savo silpnumo, nes dienos šventasis šv. Augustinas yra pavyzdys, kaip Dievas geba perkeisti žmogų. Mišių pabaigoje žodį tarė kan. Gvidonas Dovydaitis. Kanau-ninkas yra kilęs iš Lukšių parapijos ir finansiškai parėmė altoriaus statybas.

Po Eucharistijos šventimo visi rinkosi į netoliese esantį Zyplių dvarą, kur

šventė tęsėsi. Tikybos mokytojus ir katechetus pasveikino Vilkaviškio vyskupijos katechetikos centro vadovas, taip pat sveikinimo žodį tarė Šakių rajono meras Juozas Bertašius bei Šakių rajono mero pavaduotoja Rima Rautienė. Švietimo skyriaus vardu renginyje dalyvavo Šakių švietimo skyriaus vyr. specialistė bei dorinio ugdymo kuratorė Sofija Liudžiuvienė, kuriai dekanato mokytojai negailėjo gražių padėkos žodžių.

Pirmąjį pranešimą skaitė vysk. Jonas Kauneckas įvaizdžiu pasirinkdamas duris. Vyskupas akcentavo, kad labai svarbu, jog durys turėtų abu vyrus. Tikybos mokytojo darbe tai – meilė artimui ir meilė Dievui. Jei trūktų bent vieno iš šių dalykų, „durys“ neatsidarytų.

Antrasis konferencijos lektorius kun. teol. dr. Algirdas Petras Kanapka susirinkusiesiems labai išsamiai ir suprantamai pristatė popiežiaus Pranciškaus apaštališkąjį paraginimą *Evangelii gaudium*, kurį kiekvienas konferencijos dalyvis gavo dovanų. Kalbėtojas kvietė gyvenime ir savo darbuose vadovautis popiežiaus mintimis.

Konferencijoje pagerbti garbingus jubiliejus švenčiantys ir savo pedagoginę tarnystę bebaigę mokytojai. Ypatingų padėkos žodžių ir gausių plojimų susilaukė Elena Gvazdaitienė, kuri vienuolika metų išdirbo vyskupijos Katechetikos centro metodininke. Naujajai metodininkei mokytojai Rimai Malavickienei palinkėta būti Viešpaties veidu sutinkamiems žmonėms.

-kait, krb-

## Duris atvėrė atnaujinta „Betanija“

Rugpjūčio 28-osios vakare simboliškai duris atvėrė atsinaujinęs socialinis centras „Betanija“. Nuo šiol vilniečių gerai žinoma labdaros valgykla tampa ir dienos centru. Čia socialinės paramos reikalingi asmenys turės galimybę kasdien bendrauti su savanoriais, pasirošusiais padėti spręsti iškylančias

tinis, suteikdamas šeimai šventumo vertę“, – sakė kardinolas, atkreipdamas dėmesį, jog Marijos nuolankusis „taip“, priimtas pašaukimas, jos ištikimybė iki pat Jėzaus nukryžiuavimo atvėrė kelią Dievo malonei jos gyvenime. Nuo Dievo ji niekada neatsiskyrė, tikėjo ir pasitikėjo, kad viskas išeina į gera Jį mylintiems. Marijos širdis, nors ir slegiama skausmo dėl Sūnaus kryžiaus kančios, nepaliovė giedoti: „Mano siela šlovina Viešpatį, mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju.“ Marijos gyvenimas, kaip minėta homilijoje, Šeimos metus švenčiant ragina ir šeimas atrasti džiaugsmą. Ganytojas patikino, jog šeima, gyvenanti tikėjimo džiaugsmu, yra ir visuomenės raugas. Šeima yra ir Bažnyčios širdyje. Užbaigdamas homiliją kardinolas A. J. Bačkis paragino visus atsiliiepti į popiežiaus Pranciškaus kvietimą malda Šv. Nazareto šeimai melstis už šeimas ir būsimąjį Vyskupų sinodą, kuriame Bažnyčia ieškos sielovados būdų, kaip padėti šeimai.

Aikštėje bei klausantys Mišių transliacijų sutuoktiniai visoje Lietuvoje buvo pakviesti susikabinti už rankų, padėkoti Dievui už savo vyrus/žmonas ir atnaujinti Santuokos sakramento metu duotus pasižadėjimus. Liturgijos pabaigoje vyskupai suteikė ganytojiškąjį palaiminimą, o Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius padėjo bendros maldos dalyviams, palinkėjo savo gyvenime remtis Dievo Motinos užtarimu, Jėzaus vedimu, kuris dovanoja tikrą viltį; ypač pasveikino ir padėjo šeimoms, sutuoktiniams, sužadėtiniams, jauniems atlydų savanoriams.

Iškilnių pabaigoje šeimos, sutuoktiniai iš aikštės į dangų, netikėtai vaiskiai nušvitusį vasaros saule, paleido įvairiaspalvius balionus kaip dar vieną džiugią švenčiančios Bažnyčios dovaną Viešpačiui. Vėliau Kauno arkivyskupijos Šeimos centras surengė šeimų agapę.

Rugsėjo 14 d. sielovadoje talkino Kauno I dekanato kunigai. Šv. Mišias įvairiu laiku aukėjo ir homilijas sakė kunigai A. Alminas, V. Birjotas, Ž. Paulauskas, A. Sabaliauskas, giedojo Kauno Pal. J. Matulaičio, Gargždų, Vilniaus Šv. Juozapo parapijų chorai. Kauno arkivyskupo vadovaujamos vakaro šv. Mišiose užtartos šeimos, patiriančios įvairius sunkumus. Homiliją sakęs vysk. Kęstutis Kėvalas ragino budėti saugant bendrystę šeimoje.

## Vienuolių diena

Baigiamąją atlydų dieną, rugsėjo 15-ąją, su visa Bažnyčia švenčiant Švč. Mergelę Mariją Sopulingąją, per visas dienas gausiai lankę Šiluvą, patyrę susitikimo su Dievu džiaugsmą bei atlydų malonę (buvo išdalyta bemaž 30 tūkst. komunikantų) Šilinių piligrimai malda apglėbė pašvęstojo gyvenimo brolius ir seseris Lietuvoje, melddami malonės, kad vienuoliai būtų gyvo ir tvirto tikėjimo liudytojai. Šia intencija buvo švenčiama pagrindinė Vienuolių dienos Eucharistija. Kitose šv. Mišiose buvo meldžiamasi už visuomenės atstumtuosius, prašoma Viešpatį, kad mokytų būti neabejingus artimo skausmui ir kančiai, dėkojama už kankinių ir šventųjų gyvenimo pavyzdį.

Vienuolių dieną įvairių kongregacijų pašvęstieji bendrą maldą su savo pašaukimo broliais bei sesėmis ir drauge su visais Šiluvos pilgrimais pradėjo Rytų krikščionių himnu Dievo Motinai – Akatistu, kurio liturgija vyko Apsireiškimo koplyčioje. Vėliau aikštėje visus kaip vieną Dievo vaikų šeimą sujungė bendra rožinio malda. Jai vadovavo Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas. Maldoje buvo prašoma pašvęstiesiems stiprybės ir tos malonės, kurios pats Viešpats buvo pilnas, nešdamas savo kryžių dėl

pasaulio išganymo. Susirinkusius švęsti Eucharistijos aikštėje pasveikino kun. Artūras Kazlauskas ir savo katechezėje kvietė įsižiūrėti į pašvęstųjų gyvenimą pagal paties Jėzaus pavyzdį.

Iškilingai Eucharistijai vėliau vadovavęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ pasveikino Telšių vyskupą Joną Borutą SJ, savo pagalbininką vyskupą Kęstutį Kėvalą, 50 kunigų prie altoriaus, tarp jų ir marijonų, jėzuitų, pranciškonų, Tiberiados ir kitų bendruomenių brolius kunigus. Ganytojas pas sveikino jungtinį seserų ir brolių vienuolių chorą, vadovaujamą ses. Liucijos Grybaitės FMA, į Šiluvą atvykusias daugiau kaip 15-os moterų kongregacijų seseris vienuoles iš visos Lietuvos.

Šv. Mišių homilijoje Jėzaus draugijos Lietuvoje ir Latvijoje provincijolas t. Gintaras Vitkus SJ atkreipė dėmesį, jog Švč. M. Marija, po kryžiumi gavusi iš savo Sūnaus misiją būti šv. Jono, apaštalu, visos Dievo tautos Motina, yra ir ypatingu būdu Dievui pasišventusiųjų Motina. Dievas pačius įvairiausių žmones kviečia būti savo pjūties darbininkais įvairiais būdais. Šiandien pasaulyje yra apie 1 mln. vienuolių. Visi pašvęstieji siekia giliau pažinti Kristų, kad galėtų su Juo vis labiau supanašėti, leisti Jam veikti jų gyvenime. „Turime būti pasaulyje, žvelgti, ko Kristus norėtų, kad padarytume dėl pasaulio, – sakė t. G. Vitkus SJ. – Tikiu, kad esame siunčiami visa nušviesti Dievo meile, gyventi šia misija ištvėringai, suprasdami, kad pasauliui reikia gyvų, džiugių bendruomenių.“

Atlaidai, kaip ir pradėti, užbaigti Švenčiausiojo Sakramento – Jėzaus, į kurį rodė Šiluvos žemėje apsireikšusi Švč. M. Marija, Eucharistijoje – pagarbinimu bei iškilminga Eucharistijos procesija į Apsireiškimo koplyčią. Rugsėjo 15-ąją sielovadoje patarnavo Kėdainių dekanato kunigai. Kun. Edvinas Rimavičius, kun. Gražvydas Geresionis vadovavo šv. Mišioms, sakė homilijas. Tądien giedojo Labūnavos parapijos, Šiluvos vaikų ir jaunimo choras „Šilova“ bei sumos choras, Kelmės bažnyčios merginų ansamblis.

Vakaro šv. Mišiose bazilikoje dėkota Dievui už malones, gautas per Šiluvos Dievo Motinos užtarimą. Homilijoje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius atkreipė dėmesį į Marijos gyvenimą. Nuo pat Jėzaus gimimo iki Sūnaus kryžiaus papėdės jis buvo pilnas motiniškos meilės, sykiu ir kančios. Marija tvirtai laikė savo kūdikį, bėgdama į Egiptą, su nerimu matė Sūnui spendžiamas pinkles, išgyveno Jo kančią bei mirtį. Jėzus nepanaikino kančios Marijos gyvenime, Jis leido visu ryškumu sužibėti Motinos meilei. Per visas aštuonias atlaidų dienas, kaip liudijo ganytojas, jis Šiluvoje matė daugybę piligrimų – nuo vaikų, jaunuolių iki neįgaliųjų vežimėliuose. Gausiausia jų buvo Ligonijų diena. Į Šiluvą atkeliaujama su dvasinėmis žaizdomis, kančiomis, skausmais. Tai liudija žmonės turint daug kančios, jie tikisi stebuklų. Tačiau didžiausias stebuklas, ganytojo žodžiais tariant, kai žmogus neša savo kryžių su Viešpačiu.

Šv. Mišių pabaigoje arkivyskupas nuoširdžiai padėkojo broliams vyskupams, kunigams, kurie patarnavo klausyklose, Kauno kunigų seminarijos klierikams ir jos Parengiamojo kurso Šiluvoje auklėtiniams, seserims vienuolėms, šeiminkams, chorams, vargonininkams, zakristijonams, Šiluvos parapijos bendruomenei ir ypač per visas atlaidų dienas jų tvarka ir rimtimi besirūpinusiems 25 jauniems savanoriams ir pagrindinei atlaidų organizatorei Vaidai Spangelevičiūtei-Kneižienei, *Marijos radijui*. Ganytojas palinkėjo, kad visų gyvenime būtų daugiau ramybės, meilės ir vilties. -kait-

problemas, kartu leisti laisvalaikį, įgyti naudingų įgūdžių.

Šventinis vakaras prasidėjo Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje šv. Mišiomis, kurias aukojo Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas. „Betanija“ – tai bendrystės vieta, kur galima pasisemti gerumo, džiaugtis prie bendro stalo, patirti plačiosios šeimos jausmą, – sakė arkivyskupas. – Linkiu, kad visiems čia esantiems susitikimas būtų proga atrasti Jėzų, esantį tarp mūsų.“

Į *Caritas* kreipimąsi dalyvauti Dienos centro veikloje atsiliepė apie 17 parapijiečių bei bažnytinių judėjimų grupių, kurios skirs laiko centro lankytojams, organizuos įvairius renginius. Gausaus būrio savanorių atstovė, kreipdamasi į susirinkusiuosius, ragino aktyviai įsitraukti į siūlomą programą: „Bus galimybė pamaitinti ne vien išalkusį kūną, bet ir dvasią. Yra puiki savanorių komanda, kuri su jumis bendraus, tad lauksime jūsų visų“, – drąsino ji.

Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* direktorius Linas Kukuraitis, apibūdinamas naują „Betanijos“ misiją, pabrėžė, kad, siekiant padėti žmonėms geriau integruotis ir išsilaisvinti, reikalinga šalia esančiojo parama. Kaip tik tam ir skirta „Betanija“. „Čia padėsime vienas kitam atsistoti ant kojų“, – sakė jis. Simbolinė Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* dovana centrai – dvylika prijuosčių „Betanijos“ savanoriams.

Pasak atsinaujinusio socialinio centro vadovės Neringos Ablingytės, po pietų „Betanijos“ lankytojai galės ne tik žiūrėti televiziją, pavartyti spaudą, bet ir žaisti stalo žaidimus su savanoriais, išmokti siūti, megzti, konstruoti. „Gal tada atsiras ir noras kažką keisti gyvenime, – teigė ji. – Čia esame visi lygūs, nes prieš Dievą nukrenta mūsų titulai ir statusai. Čia to mėginsime laikyti: užjausti, palaikyti vienas kitą.“ Rodydama į gražų būrį savanorių, ji pabrėžė: „Šie žmonės čia atėjo ne dėl manęs, ne dėl miesto mero ir net ne dėl arkivyskupo. Jie čia – dėl jūsų!“ Kasdien „Betanijoje“



ligi šiol apsilankydavo daugiau nei 550 asmenų, kurie čia gaudavo nemokamą maistą.

Labdaros valgykloje „Betanija“ atlikti remonto darbai, socialinės tarnybos patalpose įrengtos higienos patalpos – dušai, lankytojų WC, gamybinės patalpos, kuriose saugomi ir nepasiturintiems asmenims dalijami vilniečių suaukoti drabužiai.

Nuo 2013 metų Vilniaus miesto savivaldybė, organizuodama Nevalstybinių organizacijų, teikiančių nemokamo maitinimo paslaugas nepasiturintiems vilniečiams konkursus, iš dalies finansuoja Vilniaus arkivyskupijos Caritas projektą „Nemokamas nepasiturinčių maitinimas Vilniuje“, kasmet skirdama po 80 tūkst. Lt. Už juos Caritas labdaros valgykloje „Betanija“ visus metus kasdien pamaitinama daugiau nei pusė tūkstančio nepasiturinčių vilniečių. Savivaldybė per Nevalstybinių organizacijų socialinių projektų konkursus remia ir Vilniaus arkivyskupijos Caritas nakvynės namus Šv. Stepono g. 35/4. Juose paslaugos teikiamos 70 asmenų. 2014 metais šioms paslaugoms teikti iš Savivaldybės biudžeto skirta 150 tūkst. Lt.

-bernardinai.lt

## Krikščioniškųjų šeimų bendruomenės susitikimas

Rugsėjo 6 d. Šiluvoje vyko visos Lietuvos Dievo Motinos krikščioniškųjų šeimų bendruomenės susitikimas. Judėjimas vienija apie 72 tūkst. šeimų visame pasaulyje. Bendruomenę sudaro grupelės – 5–7 sutuoktinių poros ir kunigas. Prieš penkiolika metų Lietuvoje įsisteigusi pirmoji grupelė ilgai gyvavo viena. Grupelių ypač pagausėjo kaip tik šiais Lietuvos vyskupų paskelbtais Šeimos metais. Šiuo metu veikia 7 grupelės Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Ukmergėje. Į sutuoktinių dvasingumą bei tarpusavio santykių darną nukreiptas judėjimas jungia šeimas ir kunigus – tai bendruomenė,

## Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Prabėgus vasarai, Vilkaviškio vyskupijos kunigai vėl pradėjo tradicinius kas mėnesinius susirinkimus vyskupijos Pastoracijos centre Marijampolėje. Rugsėjo 9 d. pirmasis naujojo sezono susitikimas pradėtas bendra malda – Valandų liturgija (Dienine).

Pradžioje į susirinkusius vyskupijos kunigus kreipėsi ordinaras vyskupas Rimantas Norvila. Ganytojas visus pasveikino ir trumpai pasidalijo savo mintimis iš kelionės į JAV (kur vyko LVK deleguotas) bei kelionės į Baltarusiją. Vyskupas akcentavo, kad iš abiejų skirtingų patirčių galima daryti vieną išvadą – nenuilstamas pastoracinis rūpinimasis kiekvienu žmogumi.

Šis kunigų susitikimas buvo skirtas Lietuvos Caritas 25-mečiui. Vilniaus arkivyskupijos Caritas vadovas Linas Kukuraitis trumpai pristatė Caritas teologines bei idėjines ištakas. Keldamas aiškų klausimą dėl šios organizacijos tapatybės, jis pabrėžė suvokimą, kad laikas, kai buvo tik duodama, yra ydingas laikas. Šiandien Caritas darbuotojai ir savanoriai yra kviečiami „būti su“. Remiantis Italijos Caritas patirtimi, buvo atskleistas svarbus „kompasas“: krikščionių bendruomenė, poreikis, teritorija ir artumas. Tokia schema turėtų remtis šios organizacijos situacijos analizė bei darbų planavimas. Buvo stabtelta prie sąvokų, kurių vartojimas bažnytiniu ir visuomeniniu lygmeniu gan skiriasi. L. Kukuraitis pakvietė kunigus tarpusavyje pasidalyti mintimis apie Caritas organizaciją ir diskutuojant išsakyti kilusias idėjas.

Antroji susirinkimo lektorė, Lietuvos Caritas generalinė direktorė Janina Kuskienė apžvelgė organizacijos pasaulyje, Europoje ir Lietuvoje istoriją, pristatė statistinius duomenis, aptarė pagrindinius vykdytus bei vykdomus projektus, anonsavo naujas organizacijos kelio gaires. Vilkaviškio vyskupijos Caritas direktorius kunigas Arvydas Liepa kvietė kunigus glaudžiai bendradarbiauti sprendžiant išorinio ir vidinio skurdo problemas. Susitikimo pabaigoje į susirinkusiuosius kreipėsi vyskupijos Jaunimo centro darbuotojai, primindami, kad 2015 metais Alytuje vyks Lietuvos jaunimo dienos.

Po susirinkimo per bendrus pietus buvo pagerbti amžiaus ir kunigystės jubiliejus švenčiantys kunigai. Vėliau Kunigų tarybos nariai dalyvavo Tarybos posėdyje.

-krb-

## Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Rugsėjo 10 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vykęs Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas pradėtas Valandų liturgijos malda Dienine, kuriai vadovavo Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis. Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas pasveikino kunigus ir priminė apie vykstančius pasirengimo darbus Šeimos festivaliui, kuris vyks 2015 m. sausio 10 d. Vilniuje, Lietuvos parodų ir kongresų centre Litexpo ir užbaigs Lietuvos vyskupų paskelbtus Šeimos metus. Inicijatyvinė grupė jau atliko nemažai darbų.

Grupės vadovė Jolanta Ramonienė pristatė festivalio tikslus: per šeimas auginti bažnytinę bendruomenę, ypač Vilniaus arkivyskupijos. Tai vyks per pasirošimą šventei, per patį festivalį ir po jo. Šeimos tikisi daugiau dėmesio ir po šventinio renginio. Bus siekiama per liudijimus, patirčių pasidalijimą, įvai-

rių tarnysčių pristatymus evangelizuoti šeimas, tuos, kurie retai lanko bažnyčią. Planuojama apie dešimt įvairių konferencijų, kuriose dalyvaus populiarius pranešėjai, gebantys aktualiai kalbėti apie sutuoktinių tarpusavio santykius, apie bendravimą su paaugliais, apie įvairius tėvų ir vaikų tarpusavio santykių aspektus, senatvę, vyriškumo ir moteriškumo išgyvenimą ir kt. Pranešimai bus skaitomi ir įvairios tarnybos veiks ne tik lietuvių, bet ir lenkų kalbomis. Numatomi krikščioniško kino seansas ir diskusija. Vaikams nuo 5 iki 14 m. bus atskira programa, kurioje numatyta ne tik žaidimai, pramogos, koncertas, bet ir edukacija. Kunigai kviečiami atvykti klausyti išpažinčių, skirti laiko dvasiniams pokalbiams, aktyviau bendrauti su atvykstančiais žmonėmis. Festivalio metu vyks Švč. Sakramento adoracija, bus švenčiamos Mišios, kuriose bus atnaujinami santuokos pažadai. Inicijatyvinė grupė tariasi su įvairiais atli-kėjais, kurie dalyvaus koncerte, padės išgyventi džiaugsmą ir draugystę.

Grupės, atsakingos už ekspozicijas, vadovas Tadas Bruzgulis sakė, kad festivalio organizatoriai lankys parapijas, susipažins su šeimų maldos grupelėmis, padės paruošti parapijų ir bendruomenių prisistatymus įvairiose zonose parodų ir kongresų centre, kartu konsultuos, kaip veikti, kad ir po renginio tęstųsi konkrečios programos ir iniciatyvos, kur žmonės būtų laukiami ir galėtų dalyvauti. Todėl iki šventės svarbu kunigams telkti parapijiečius, skatinti šeimų maldos grupių kūrimąsi, kad tikintieji rūpintųsi ne tik savimi, bet ir dalyvautų bendruomenės gyvenime, atskleistų talentus visų labui. Keliamas tikslas pasiūlyti šeimoms gyvą, veiklią, kviečiančią Bažnyčią, kuriai svarbus kiekvienas.

Komunikacijos grupės vadovė Živilė Šeporaitytė, atsakinga už festivalio reklamą, viešuosius ryšius, pabrėžė, kad festivalis skirtas ne tik šeimoms, bet ir vienišiesiems žmonėms, visai arkivyskupijos šeimai. Į įvairias festivalio veiklas kviečiami dirbantys jauni ir vidutinio amžiaus žmonės, gal tik per šventes užsukantys į pamaldas, kad iš naujo atrastų Bažnyčią, kuri gali ir šiuolaikiniams žmonėms pasiūlyti įvairių dvasingumo formų. Kunigai raginami kviesti žmones į renginį ne tik per pamaldas, bet ir kitomis progomis, įtraukti vietinę žiniasklaidą, aktyviau naudotis elektroninio ryšio priemonėmis.

Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius mons. Žydrūnas Vabuo-las pristatė 22-uosius atkurtosios seminarijos metus, kuriuos pradėjo 14 seminaristų, iš kurių 2 vienuoliai, 6 rengiasi tarnauti Vilniaus arkivyskupijoje, 4 – Panevėžio ir 2 – Kaišiadorių vyskupijose. Seminarijos dvasios tėvu paskirtas kun. Saulius Bužauskas, o parengiamojo kurso vadovu – kun. Valentinus Šiuša. Spalio 10 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyks jau ketvirtos knygos iš serijos „Bibliotheca sancti Josephi“ pristatymas. Knyga „Duosiu jums ganytojų pagal savo širdį“ skirta Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos atkūrimo 20-mečiui, joje sudėti straipsniai, susiję su kunigystės tema, prisiminimai apie seminarijos atkūrimą.

Vyskupas Arūnas Poniškaitis kvietė tęsti tradiciją ir toliau parapijose rengti visą parą trunkančią Švč. Sakramento adoraciją. Ypatinga intencija – melstis už šeimas. Ši keliaujanti adoracija nuvilnija per visas Lietuvos parapijas. Vilniaus arkivyskupija į Švč. Sakramento adoracijos grandinę įsitraukia lapkričio–gruodžio mėnesiais. Dekanai raginami sutarti ir suderinti parapijų adoracijos grafikus. Kurijoje platinamas maldų rinkinėlis *Misericordinum* lietuvių ir lenkų kalbomis. Vyskupas priminė, kad parapijų klebonai į lietuviškus mišiolus įklijuotų specialiai išspausdintą intarpą antrai, trečiai ir ketvirtai Eucharistijos maldai. Intarpe įtrauktas patvirtintas šv. Juozapo paminėjimas.

kurioje sudera Santuokos ir Kunigystės sakramentai. Susitikimų metu sutuoktiniai ir kunigai praturtina vieni kitus gyvai pasidalyta dvasinio gyvenimo patirtimi, kartu meldžiasi, skaito Dievo žodį. Įsitraukdama į šią bendruomenę sutuoktinių pora įsipareigoja laikytis 6 dalykų: asmeninės maldos, šeimos maldos, kasdienio Dievo žodžio skaitymo, kas mėnesinio prisėdimo (sutuoktinių pokalbio), kasmetinių rekolekcijų ir šeimos mėnesio taisyklės.

Šiluvoje vykusiame grupelių susitikime šeimos ir kunigai džiaugėsi bendryste, kartu meldėsi, dalijosi bendruomenės rūpesčiais, svarstė šio judėjimo plėtros galimybes Lietuvoje. Pasak vysk. Kęstučio Kėvalo, šis judėjimas – nauja viltis šeimoms ir mūsų Tėvynei. Simboliška tapo ir Dievo Motinos grupelių susitikimo pabaiga – rugsėjo 6-osios vakare pirmosios beprasidedančių Šiluvos Dievo Motinos atleidų Mišios sumirguliavo daugybe įvairaus amžiaus vaikų ir tėvelių. Tai taip pat Šeimos metų atvilnijanti Dievo malonė, kuria nuoširdžiai džiaugėsi ir arkiv. Sigitas Tamkevičius SJ.

-vš-

### Jaunimo žygis į Trakus

Rugsėjo 13 d. gausus Vilniaus, Kaišiadorių bei Panevėžio arkivyskupijos jaunimo būrys tradiciškai keliavo pėsčiomis iš Aušros Vartų į Trakų šventovę, kuri garsėja stebuklingu Švč. Mergelės Marijos paveikslu. Jau nuo 2006 m. Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro rengiami piligriminiai žygiai, jungiantys šias senas, stebuklais garsėjančias šventoves, pritraukia būrius jaunimo iš Vilniaus ir kitų vyskupijų.

Šiais metais keli šimtai jaunuolių vėl pasiryžo įveikti ilgą kelią, atnešdami savo padėką ir intencijas Mergelei Marijai. Šių metų žygio tema „Kad jūsų džiaugsmui nieko netrūktų“ kilo iš troškimo švęsti Lietuvos vyskupų paskelbtus Šeimos metus. Dalyviai apmąstė Jono evangeliją apie Kanos vestuves,

kur Jėzus ateina į būsimą šeimą norėdamas atnešti tikrąjį džiaugsmą.

Aušros Vartų šventovėje palaiminimą iš vysk. Arūno Poniškaičio gavę piligrimai, džiugiai laimindami Vilniaus miestą, patraukė Trakų keliu. Kelionė neprailgo giedant, meldžiantis rožinį, gailėstingumo vainikėlį, dalyvaujant viktorinoje.

Žygio metu jauni žmonės turėjo galimybę švęsti Sutaikinimo sakramentą, stabteldavo ne tik pailsėti, bet ir klausyti katechezijų bei tikėjimo liudijimų. Su jaunuolu apie džiaugsmą kalbėjo kunigas Algirdas Toliatas, jaunas žurnalistas Donatas Puslys liudijo apie savo patirtį piligriminėje kelionėje į Santjago de Kompostelą. Ilgesnis sustojimas piligrimų laukė Lentvaryje, kur buvo išstatytas Švč. Sakramentas. Vakare džiaugsmingai pasiekus Trakų šventovę, piligriminį žygį vainikavo šv. Mišios, kurioms vadovavo vysk. Arūnas Poniškaitis, koncelebravo būrelis Vilniaus arkivyskupijos kunigų.

Vyskupas per pamokslą pastebėjo, kad keliavusieji šiame žygyje, kaip ir Kanos vestuvių dalyviai, jautė savyje Dievo trūkumą. Jis dar kartą priminė, kad santuokos pagrindas yra savęs dovanojimas vienas kitam. Po šv. Mišių piligrimai tradiciškai buvo vaišinami plovu ir arbata. Šventiško žygio programą užbaigė *Gospel* komandos „HARK“ koncertas.

-rž-

Vilniaus Šv. Teresės bažnyčios klebonas ir Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos, Gailėstingumo Motinos koplyčios rektorius mons. Jan Kasiukevič pristatė Gailėstingumo Motinos atlaidus, kurie vyks lapkričio 9–16 d. Atlaidų tema „Gailėstingoji Šventosios Šeimos Motina“.

-ksb-

## Europos lietuvių dvasininkų suvažiavimas

Rugsėjo 8–10 d. Lietuvoje vyko Europos lietuvių dvasininkų suvažiavimas. Suvažiavimą sukviėtė LVK delegatas užsienio lietuvių katalikų sielovadai prel. Edmundas Putrimas. Suvažiavimas pradėtas šv. Mišiomis Dievo Gailėstingumo šventovėje.

Antrą dieną suvažiavimo dalyviai rinkosi posėdžiauti į Lietuvos Vyskupų Konferencijos būstinę Vilniuje. Atvyko gausus būrys kunigų, besidarbuojančių Europos lietuvių sielovadoje: kun. Egidijus Arnašius iš Airijos, kun. Viktoras Bilotas iš Novosibirsko, kun. Petras Gucevičius iš Seinų, kun. Valdemaras Lisovskis ir kun. Oskaras Volskis iš Norvegijos, kun. Marius Talutis iš Punsko, kun. Petras Tverijonas iš Jungtinės Karalystės. Kartu dalyvavo ir br. kun. Gediminas Numgaudis OFM, vykdamas misijas Švedijoje, mons. Žydrūnas Vabuolas, lankantis Olandijos lietuvių, LVK generalinis sekretorius kun. Kęstutis Smilgevičius. Po pietų prisijungė kun. dr. Rimantas Gudelis, besirūpinantis Rusijoje, t. y. Sankt Peterburge, Murmanske, Karelijoje, Petrozavodske, Pskove ir kitur šiaurinėje ir centrinėje šios šalies dalyje gyvenančiais lietuviais.

Suvažiavimas pradėtas bendra Valandų liturgijos Rytmetine malda. Po jos pirmiausia prisimintas prieš dvejus su puse metų vykęs paskutinis Europos lietuvių dvasininkų suvažiavimas Vokietijoje, Vasario 16-osios lietuvių gimnazijoje, buvusio susitikimo dalyviai, programa, diskusijų temos.

Antru klausimu prel. E. Putrimas pasidomėjo, kaip pirmą kartą savo sielovados šalyse pavyko paminėti Maldos už lietuvius pasaulyje dieną, Lietuvos vyskupų nutartą švęsti pirmąjį kovo mėnesio sekmadienį. Kai kurie dvasininkai pastebėjo, kad šią dieną nelengva švęsti, kadangi dėl populiarėjančios „Kaziuko mugės“ bei iš jos plaukiančių net ne krikščioniškos dvasios tradicijų tą sekmadienį į bažnyčią susirenka ganėtinai mažai katalikų. Panašu, kad pramogos ir šventės linksmybės užgožia ne tik Šv. Kazimiero šventę, bet ir solidarumą su kitais katalikais. Prelatas dar kartą pakvietė minėti vyskupų pasiūlytą maldos dieną, paaiškindamas, jog tai vis dėlto ne tas pat, kas Pasaulio lietuvių vienybės diena, švenčiama liepos 17-ąją, paminint Dariaus ir Girėno žūties dieną. O katalikų švietimui reikėtų daugiau naudotis Lietuvoje jau sukurtų svetainių medžiaga. Buvo iškelta idėja užsienio sielovados puslapiuose įdėti medžiagą, lietuvių misionierių ir sielovadininkų, dirbusių užsienio parapijose, misijose biografijas. Tai padėtų labiau įprasinti ir švęsti Misijų sekmadienį.

Trečioji suvažiavimo tema buvo malda už užsienio lietuvių atlaidų metu svarbiausiose Lietuvos šventovėse. Pasidžiaugta, jog jau tradicija tampa tokia intencija melstis Aušros Vartų Gailėstingumo Motinos Globos, Šiluvos Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlaiduose.

Paskui ieškota sprendimų, kaip tinkamiausiai padėti Danijos lietuviams, aptartos patirtys bendraujant su vietos lietuvių bendruomenėmis. Taip pat

aštriai diskutuota sprendžiant Krikšto ir Santuokos sakramentų pažymų suvienodinimo standartus ir reikalavimus. Pasirodo, labai daug nesuipratimų kyla dėl to, kai kuri nors suinteresuota šalis – užsienyje ar Lietuvoje – iki galo neužpildo reikiamų dokumentų.

Prelatas pakvietė dvasininkus jau imti organizuoti jaunimą į Pasaulio jaunimo dienas Krokovoje. Užsienio jaunimas kviečiamas pirmiausia aplankyti etnines lietuvių žemes – Punską ir Seinus.

Suvažiavimo metu nepamirštas ilgametis užsienio lietuvių vyskupas Paulius Baltakis, švenčiantis savo amžiaus 90-metį ir vyskupystės 30-metį. Dvasininkai nusiuntė jam sveikinimą. Pirmasis suvažiavimo pusdienis užbaigtas Valandų liturgijos Dienine malda.

Prie pietų stalo dvasininkai susitiko su LR Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktore Ginte Damušyte, pasikeitė mintimis apie bendruomenių politiką ir idėjas. Po pietų vyko sielovados kraštų pristatymai. Kiekvienas suvažiavimo dalyvis papasakojo apie savo sielovados apimtis, lietuvių skaičių, veiklą, privalumus ir trūkumus, sėkmes ir nesėkmes. Diena užbaigta Eucharistijos liturgija Šv. Teresės bažnyčioje, kur homiliją sakė kun. Marius Talutis.

Kitą rytą dvasininkai išvyko į Šiluvą, kur aikštėje prieš baziliką kartu su susirinkusiu gausiu būriu kunigų dalyvavo arkivyskupo S. Tamkevičiaus SJ vadovaujamos vidudienio šv. Mišiose. Šią dieną Švč. M. Marijos Gimimo atlaidoose ypatingai melstasi už kunigus. Po pietų dvasininkai išvyko į Žvingių Šv. Kryžiaus Išaukštinimo parapiją (Šilalės r.) pagerbti iš čia kilusio ilgamečio Belgijos ir Paryžiaus lietuvių kapeliono prelato Jono Petrošiaus (1921–2009). Šia proga po Mišių atidengta prelatui skirta atminimo lenta. Prelato pagerbimo iškilmėse Žvingiuose dalyvavo ir garbingi svečiai: iš Vilniaus atvykęs buvęs Prancūzijos ambasadorius Ričardas Bačkis su žmona, Šilalės rajono meras bei kiti savivaldybės nariai, vietos dekanas, būrys kunigų. Šis renginys kartu su Europos lietuvių dvasininkų suvažiavimu pasibaigė Šilalės rajono savivaldybės suorganizuota iškilminga vakariene.

-spnb-

### Nauji leidiniai

**Brolis Prisikėlimo Laurynas. Dievo artumo praktika.** – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2014. – 96 p. (Serija: *Bibliotheca Christiana*)

Brolis Prisikėlimo Laurynas, XVII a. gyvenęs vienuolis karmelitas, moko kasdien siekti Dievo artumo. Jo paprasti žodžiai, persmelkti giliausios patirties, ragina atverti širdį Dievui. Ši knyga bus naudinga ir įdomi ne tik krikščionims, ji gali tapti atradimu visiems, kurie nuoširdžiai ieško tikrosios žmogaus gyvenimo prasmės.

## Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

### STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija  
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

### LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras  
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

### REDAKcinė KOMISIJA

#### Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

#### Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius  
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius  
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas  
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas  
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza  
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius  
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys  
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

#### VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

#### REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas  
Violeta Micevičiūtė  
Asta Petraitytė

#### KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai  
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai  
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

#### ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

#### TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853  
Platinimo tarnyba (37) 322 758  
El. paštas lkbc@lcn.lt

#### SPAUDŽIA

LC „Dakra“  
Jonavos g. 260  
44131 Kaunas

#### TIRAŽAS 690 egz.

ISSN 1392-6098